

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

- ▼ Anti-persoonsmijnen
- ▽ Media-invloed
- Poldermodel
- Terrorisme in Israël
- Palestina
- Nieuwe wapens
- Algerije
- Interview
Nelly Maes
- ◆ Dossier
- Papon
- Verklezingen
- NAVO
- Centraal-Azië
- China
- Iran-V.S.
- Congo-Brazzaville
- Terugblik
- Leo Michielsen
- Kinderarbeid
in Peru

verschijnt tweemaandelijks
40ste jaargang - nr. 328 - november-december 1997
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

De macht van de informatie

In de politiek van de mondialisering die de geldmachten hebben ingezet neemt de informatie een belangrijke plaats in. Het komt er namelijk op aan de geesten van de meerderheid van de bevolking van de ideologie van de heersers in te prenten. Uit de verklaringen van de volgende Amerikaanse topmannen is dit meer dan duidelijk.

William Benton - V.S.-adjunct-staatssecretaris in 1946 en admiraal William A. Owerd, gewezen-stafchef:

"Het staatsdepartement gaat alles doen wat in zijn macht ligt, zowel op politiek als op diplomatiek vlak, om alle hinderpalen in de wereld op te ruimen die zijn expansie kunnen verhinderen door de persagentschappen, magazines, films en alle Amerikaanse communicatiemiddelen die in bezit zijn van de privé-sector te beïnvloeden.

De persvrijheid - en deze van de uitwisseling van de informatie in zijn geheel - maken deel uit van onze buitenlandse politiek".

"Joseph S. Ney jr. - gewezen-adjunct van de secretaris van defensie van Clinton.

"Het is de XXIste-eeuw en niet de XXste-eeuw die de periode zal zijn van de Amerikaanse suprematie. De informatie is de nieuwe munt van de economie en de V.S. zijn beter geplaatst dan om het even welk land om door haar materiële mogelijkheden via de informatie optimaal haar politiek te bewerkstelligen. Het land dat het best de revolutie van de informatie zal beheersen zal het sterkste zijn. In een vooruitzietbare toekomst zal dit de V.S. zijn omdat ze over een voorsprong beschikt die, zonder twijfel de volgende decennia zal toenemen".

Mc George Bundy, gewezen-raadsman van president Kennedy - voor het Congres in 1966.

"Ik nam persoonlijk deel aan de executieve die besloot tot de oprichting van Comsat, (Communicatie Satelliete Corporation). Comsat werd opgericht door de V.S. om een dominante rol te spelen in de internationale diensten van de commerciële satellieten". Amerikaanse beleidsmensen erkennen dus expliciet dat ze doorheen het beheersen van de informatie de wereld willen beheersen". Moet er nog zand zijn?

(ads)

We hebben wat u zoekt!

De eindejaarsfeesten naderen en u denkt wellicht reeds aan het geschenk dan u aan familieleden en vrienden kunt aanbieden.

Schenk een abonnement op *vrede!*

U stort het leesgeld (600 fr.) op onze postrekening 000-0956015-80 met vermelding voor wie het abonnement bestemd is.

Wij sturen aan deze persoon een wenskaart met de vermelding van uw geschenkabonnement en... u sturen we een het vredescahier "40 jaar Vrede".

INHOUD

EDITORIAAL	En nu nog opruimen	3
UITKIJK	Diana, Teresa en Johannes-Paulus	4
ARBEIDSWERELD	- Poldermodel of koldermodel? - Maakt 35 u werkweek een kans?	5 7
MIDDEN-OOSTEN	- Bibi, wat heb je gedaan? - Netanyahu's regering is een obstakel voor vrede	8 10
BEWAPENING & ONTWAPENING	- De toekomstige oorlog (2) - Ontmijnen duurder dan produceren	12 13
INTERVIEW	Zure vaststellingen vanuit het "Soete Waasland" - Praten met Nelly Maes	15
DOSSIER	- "Onze journalisten zijn vermoord door doodseskaders" - De Turkse regering en het leger willen geen vrede - Coördinatie "Stop de oorlog tegen het Koerdische Volk!"	19 21 22
FRANKRIJK	Maurice Papon een halve eeuw later	23
VERKIEZINGEN	Het sluipend gevaar	24
NAVO	- De partners van de NAVO - Brief uit Praag - Tsjechoë en Hongarije in de NAVO	26 27 28
AZIË	Amerikaans pokerspel in Centraal-Azië - China op de oliemarkt De VS dreigen met een handelsoorlog over Iraanse olie en gas	29 31 32
AFRIKA	Gestremde democratie in Congo-Brazzaville	33
TERUGBLIK	'Ce magnifique gâteau africain!'	35
IN MEMORIAM	Leo Michiels - Een trouwe vriend van 'Vrede' is heengegaan	36
25 JAAR GELEDEN VREDE - VREDESINITIATIEVEN - Dialoogavonden		37
VREDESFONDS		38
VOOR DE VUIST	Peru, om het Peruviaanse goud: geen genade!	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer : Georges Spriet - Willy Courteaux - Louis Samson (Amsterdam) - André De Smet - Nourit Peled - Marie Abdul Rahman - Lucien Bollaert - Jan Olsen - Ludo De Brabander - Victor Stuyck - Yvan Grosjean - Antone Uytterhaoghe - Marie-Jeanne Vanmol - Louis Roth - Jean-François Pollet - Jozef Vandromme - René Van Nerum - Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE - BEHEER PUBLICITEIT :

Galgenberg 29 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

LEESGELD :

110 fr. los nummer
600 fr. per jaar
700 fr. instellingen met factuur
800 fr. Nederland of

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

STEUNABONNEMENT : 1.000 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborght
Beukendreef 15 - 9401 Pollare - Ninove

ABONNEMENTENDIENST : Lotty Verwest.

Overname van artikelen en tekeningen is slechts toegelaten mits bronvermelding en toezending van een presentemplaar.

REDACTIE :

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, Marie-Jeanne
Vanmol, Ludo De Brabander.

REDACTIEADRES :

Lucien Bollaert.

HOOFDREDACTEUR :

André De Smet.

De ondertekende artikelen beantwoorden niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

Wordt gedrukt op kringlooppapier.

OFFSET DRUK :

"Nevelland", B.W., 9850 Nevele.

En nu nog opruimen

De 98ste Nobelprijs voor de Vrede werd toegekend aan de Internationale Campagne tegen de anti-persoonsmijnen en aan de coördinatrice van dit netwerk, de Amerikaanse Jody Williams. In België is deze campagne reeds een aantal jaren actief. Handicap International nam er de coördinatie van waar. De leden van de Vredesweek, waaronder Vrede vzw, hebben vooral in 1994 en 1995 specifiek rond dit onderwerp actie gevoerd.

Het is natuurlijk fantastisch als een campagne die je zelf helpt voeren de Nobelprijs in de wacht kan slepen. Alhoewel de extra-publiciteit en emoties die de dood van prinses Diana teweeg hebben gebracht voor de zaak van de anti-persoonsmijnen wel meer invloed zal hebben gehad, dan het mierenwerk van zoveel plaatselijke vredesactivisten. Toch blijft het een niet te onderschatten overwinning.

Het is waar dat anti-persoonsmijnen slechts minimaal meetellen in de wapenhandel. Meer nog, de simpelere versies worden soms als 'relatiegeschenk' meegeleverd bij een belangrijke bestelling obussen, of andere munitie. Bovendien zijn de militairen zelf ook dikwijls het slachtoffer van de mijnen. Er is dus een deel van het militair corps dat deze spullen wel wil zien verdwijnen.

En toch is het geen eenvoudige campagne (geweest).

Dat is in de eerste plaats omdat er vanuit de maatschappij een gestructureerde en doelgerichte aanval is gekomen op een bepaald soort 'eenvoudig' wapen. Voordien gingen de massale campagnes over massavernietigingswapens als de atoombom, of de chemische en biologische wapens. Deze campagne tegen de landmijnen kwam op het terrein van de 'normaal aanvaarde wapens', en dat zinde menigeen in het militair establishment of in de wapenindustrie niet zo erg.

Bovendien komen de burgers zich op die manier rechtstreeks moeien in tactische plannen van militairen. Vandaag hebben de militaire strategen een reeks tactische poorten open kunnen houden, en meteen ook de bewapening die daarvoor moet dienen kunnen veilig stellen. Door sterk op een specifiek wapen te concentreren worden bepaalde militaire operaties bemoeilijkt. Tankoperaties worden beschermd door anti-tankmijnen, die op hun beurt door anti-persoonsmijnen moeten worden beschermd, leren ons de (Navo)-boeken. Die verdomde vredesactivisten komen deze plannen nu dwarsbomen. Ik zei het al dat er bij de militairen zelf heel wat discussie hieromtrent is, maar goed, dat is onder collega's. Dat de buitenwereld nu de krachtsverhouding komt verstoren is niet de gewoonte.

De campagne kon uiteindelijk op een brede steun rekenen onder de bevolking. Mensen raakten getroffen door de argumenten: heropbouw van een land na de oorlogsjaren is onmogelijk omdat mijnen landbouw, veeteelt en de mobiliteit van de bevolking belemmeren. (zie ook blz. 14) Bovendien gaan deze tuigen al af bij een druk van om en bij de 4kg. Kinderen worden zeker niet gespaard.

Internationaal gezien werd de campagne opgestart door de Vietnam-veteranen. Het Belgisch netwerk mag zeker trots zijn.

België werd het eerste land dat, mede onder druk van de vredesbeweging, een wettelijk verbod van productie en

verhandeling van de anti-persoonsmijn instelde, en later ook op het opslaan ervan.

Dat was op zich het gevolg van een interessante combinatie van actieve derde-wereld- en vredesgroepen met enkele gedreven parlementsleden en de afwezigheid van een industriële lobby. Een keer de wetten gestemd waren heeft de Belgische regering dit dossier zelf zeer actief ter harte genomen.

Het vervolg is gekend: mislukking van de conferentie in Wenen, nadien het initiatief van Canada, de conferentie in Brussel in juni en die in Oslo van september, en opnieuw Canada later nog dit jaar. Resultaat: 89 landen verklaarden zich bereid een verbod op alle anti-persoonsmijnen te ondertekenen.

En nu de Nobelprijs. Na de verdragen komt nog 't moeilijkste: de opruiming?

Om hogervermelde redenen, en specifieke geo-strategische belangen, lagen naast andere producentenlanden ook de Verenigde Staten dwars. (zie ook Vrede sept '97) Het is een hele overwinning voor de vredesbeweging dat vele tientallen regeringen de druk van Washington hebben kunnen weerstaan en vasthouden aan een radicaal standpunt: verbod voor alle soorten anti-persoonsmijnen.

Gans deze ontwikkeling toont ook aan hoe de samenwerking van vredesorganisaties en andere maatschappelijke groepen het beleid op sommige punten kan duwen naar concrete en gedurfde initiatieven, die uiteindelijk uitmonden in een duidelijk engagement, dat niet strookt met wat de grootmachten willen.

Laat dit ons inspireren om de strijd tegen andere wapens met vernieuwde energie aan te pakken, om tegen het jaar 2000 een politiek akkoord te hebben voor de afschaffing van het atoomwapen.

Georges Spriet

Diana, Teresa en Johannes-Paulus

Drie namen op een rij : Lady Diana, Moeder Teresa, Johannes-Paulus II. Wat hebben ze met elkaar gemeen? Alledrie zijn ze door de media gemaakt tot wat ze zijn (of waren). Er zijn natuurlijk ook verschillen. Twee van hen zijn dood en werden al door de publieke opinie tot heiligen uitgeroepen. Twee van hen hebben de media met succes zelf bespeeld, en één van hen is van dat succes het slachtoffer geworden. Maar de aandacht die de media aan deze figuren besteden of besteed hebben, valt natuurlijk niet uit de lucht. Zij doen dat toch alleen maar omdat er bij de publieke opinie een potentieel van belangstelling gaande tot hysterie, aanwezig is.

Een eerste vraag die men daarbij kan stellen is deze : is er aan deze figuren iets opmerkelijks waardoor deze belangstelling ook een andere inhoud heeft dan een louter sentimentele of emotionele?

Eens kijken.

Als Lady Diana geen prinses was geweest maar gewoon een meisje dat nogal aantrekkelijk oogt, zou, buiten haar eigen familie- en vriendenkring, nooit iemand van haar gehoord hebben. En als ze geen knappe prinses was geweest die, naar men meent, iets uitstraalde, zou men haar wel gekend hebben, maar zou ze niet het voorwerp zijn geweest van het spektakel dat we hebben meegeemaakt. (Vermoedelijk zou ze dan ook nog in leven zijn.) Men mag aannemen dat haar aandacht voor aidspatiënten en haar campagne tegen de landmijnen oprechte uitingen van bezorgdheid waren, maar als ze iemand anders was geweest dan de Lady Diana van het media-spektakel zou er nauwelijks een haan naar gekraaid hebben.

Nu Moeder Teresa, een bekrompen oude vrouw die de naastenliefde beoefende als een vorm van geestelijke zelfbevrediging, die uit de hele wereld stromen geld ontving maar de armen die ze op straat opraapte in de allerprimitiefste en onhygiënische omstandigheden onderdak verleende en hen de troostrijke wijsheid voorhield dat armoede een gave van God is en dat ze hun pijnen maar moesten opdragen aan Onze Lieve Heer. (Toen ze zelf ziek was, werd ze door haar liefdevolle omgeving omringd met alle zorgen van de moderne geneeskunde waarvan haar beschermelingen niet konden genieten.) Naastenliefde is ongetwijfeld een grote, universele deugd, maar zieken en stervenden die door pijn gefolterd worden, geven wellicht de voorkeur aan een pijnstillend middel. De geleerde die een doeltreffend middel vindt tegen kanker of aids zal wellicht een Nobelprijs krijgen, maar hij zal niet heilig worden verklaard, noch door een paus, noch door de publieke opinie.

En dan paus Johannes-Paulus II. Een paus staat natuurlijk alleen al door zijn gezagspositie in de katholieke kerk in de belangstelling. Maar deze paus heeft door zijn talloze reizen en publieke optredens (waar ook de armste landen honderden miljoenen aan hebben besteed) een populariteit verworven die geen van zijn voorgangers tijdens hun leven of erna hebben genoten. Zijn enige verdienste die hem onderscheidt van andere pausen uit de voorbije decennia is, dat hij een bijdrage heeft geleverd tot de

omwenteling in communistisch Polen; maar dat was een politieke "verdienste", geen spirituele. Dat hij, ondanks een aantal reactionaire standpunten en denkwijzen (aanhanger en beschermer van Opus Dei en anti-condoom propagandist in het door aids geteisterde Afrika), toch een miljoen jonge mensen in Parijs bij elkaar heeft gekregen voor een "jeugddag" maakt hem tot een populariteitsfenomeen op dezelfde voet als Lady Diana en Moeder Teresa, ondanks een aantal verschillen.

Het is een beetje gemakkelijk, deze drie genoemde voorbeelden te verklaren en weg te wuiven als louter en alleen door de media opgefokte verschijnselen. Het feit dat de bevolking van zowat de hele wereld massaal positief reageert op het commerciële media-gebeuren moet andere oorzaken hebben. Die oorzaken zijn vermoedelijk te complex om ze te vatten in een bondige formule. Eén element daarvan lijkt me echter vast te staan : het is de reactie van een bevolking die zekerheden zoekt in een maatschappij in crisis, een maatschappij die geen antwoorden meer lijkt te hebben op de prangende problemen van deze tijd : de duizelingwekkende ontwikkelingen in de (kapitalistische) economie, de massale werkloosheid die daarvan het gevolg is, de toenemende armoede in hele landen van de Derde Wereld en in hele bevolkingsgroepen in de westerse wereld, de ogenschijnlijke verdwijning van de "grote verhalen" die in het verleden mensen hoop gaven op een betere toekomst, het uiteenvallen van de sociale netwerken waar mensen eertijds bescherming zochten en vonden, de vervaging van maatschappelijke normen (of noem het "ethische waarden") van hoog tot laag, het verlies van vertrouwen in leidende instanties, politieke, gerechtelijke en andere....

Het is de reactie van een bevolking die zekerheden zoekt in een maatschappij in crisis, een maatschappij die geen antwoorden meer lijkt te hebben op de prangende problemen van deze tijd.

In die omstandigheden zoeken mensen, die geen rationaliteit meer ontwaren in de bestaande toestand, steun in illusoire fenomenen. Dat verklaart ook het succes van pseudo-religieuze fundamentalistische bewegingen (die meestal niets anders zijn dan gecamoufleerde geld-concerns op internationale schaal), in occultisme en waarzeggerij. En het verklaart de verheerlijking van tot mythes opgetilde figuren op wie men denkt nieuwe hoop, nieuwe verwachtingen te kunnen bouwen. Het betekent dus tegelijk een depolitiserende van de geesten, een zich neerleggen bij de machteloosheid van het individu, het delegeren van het eigen denken aan mythische halfgoden van wie verwacht wordt dat zij het magische toverwoord hebben waardoor alles weer goed zou worden. Het is een nieuwe triomf van het irrationalisme waarop de machtshebbers van vandaag geen rationele antwoorden meer lijken te vinden. Onzekerheid en gebrek aan hoop vindt altijd wel zijn eigen antwoord, en dat antwoord is altijd het verkeerde.

W. Courteaux

Poldermodel of koldermodel?

Een verhaal over "de" Nederlandse economie "die het zo goed doet"

De afgelopen maanden was het aantal stukken en commentaren onder de noemer "Poldermodel" haast niet meer te tellen, laat staan te overzien, hier in het polderland zelf tenminste. En ook heel wat verhalen van buitenlandse komaf kwamen erbij. En zelfs geluiden met een kritische ondertoon. Toch suggereert de term "model" iets positiefs.

Hamvraag

Of er eigenlijk wel van een model sprake is, van een samenhang van een vooraf bedacht en doelbewust uitgevoerd systeem of stelsel, van beleid, van overleg tussen maatschappelijke groeperingen (b.v. werknemers en werkgevers organisaties) dat aan de resultaten ten grondslag ligt of die tenminste heeft bevorderd, dat is het kardinale punt. Anders is er geen model, zelfs geen koldermodel, en niks om na te volgen of zich over op de borst te slaan.

Welnu, beleid, d.w.z. een voortdurende stroom van weliswaar niet steeds even goed met elkaar te rijmen beleidsmaatregelen, volgden elkaar de afgelopen 15 jaar op, al naar gelang de signatuur van de regeringscoalitie van dat ogenblik en de hobbies van bepaalde ministers.

Maar er zijn wel degelijk hoofdmotieven te onderkennen waarvan sommige al van veel eerder datum zijn.

De ontwikkelingen van het lopend decennium zeker laten zich vrij simpel kenschetsen:

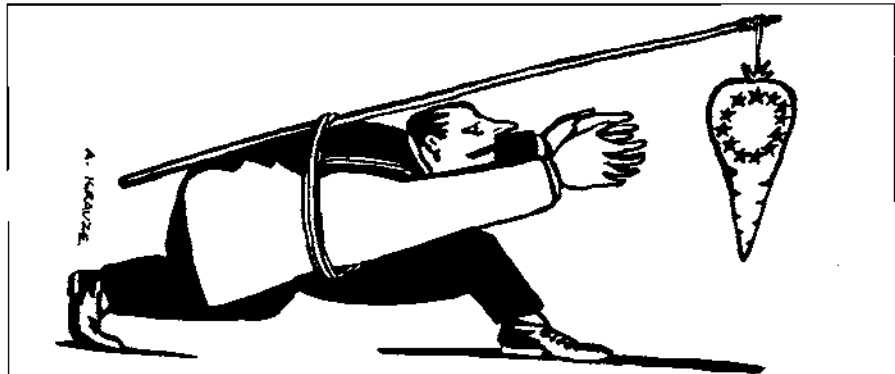
Thatcherisme zonder Thatcher

En dat zonder dat er een alleenheerschappij van een pur-sang conservatieve regering aan de orde was: het waren steeds coalitiekabinetten.

Waaruit bestaat dit import model dat in Engeland zelf nu al weer op z'n retour is? De "regulering" was, en is, hier te lande het sleutelwoord, ontregeling dus. Van wat? Waar kwam en komt het op neer?

1. Drastische beperkingen van de overheidsuitgaven

Allerlei taken die voorheen als vanzelfsprekend door de centrale overheid werden bekostigd werden ofwel afgestoten naar lagere overheden (provincie, gemeentes) zonder dat er evenredige fondsen aan deze lichamen beschikbaar werden gesteld, ofwel overgelaten aan privé instellingen (sociale verzekeringen!). Gevolgen: allerlei ad-hoc heffingen lokaal verschillend, en volgens een vast bedrag tabel. Geen draagkracht principe meer zoals verankerd in de inkomsten belastingen, zoals geheven door de centrale overheid.

2. "Loonpolitiek" zoals dat zo kuiselijk heet

Op dat terrein heeft Nederland een lange "traditie". Direct na de oorlog deed de "geleide loonpolitiek" zijn intrede. Als in een centraal geleide economie werd voor het hele land en alle sectoren een loonmoratorium afgekondigd en een (zeer bescheiden) procentage jaarlijkse stijging dat toegelaten werd.

En wie door overleg en helemaal al onder druk van stakingsdreiging daar bovenuit wilde gaan kreeg de zogeheten "rijksbemiddelaars" op z'n dak. Die heren konden een bindend "advies" geven dat eventueel onder dwang van een rechterlijke uitspraak opgevolgd diende te worden.

De koloniale oorlog in Indonesië kostte veel geld en vakbonden waren niet verboden maar wel verdacht als "potentiële handlangers van de Russen". Duidelijke taal in een destijds vertrouwelijk document.

Begin zestiger jaren was dit systeem niet meer te handhaven maar er werd iets anders gevonden om opwaartse druk op lonen te beperken in de "boom"-periode van de zestiger jaren: werven van arbeidskrachten uit niet-Europese landen werd toegelaten. In het bijzonder uit Turkije en Marokko vond "import" plaats. Vooral voor laagbetaald werk werden zij ingezet omdat daarvoor steeds minder "inheemsen" beschikbaar waren: het opleidingsniveau was duidelijk gestegen in de naoorlogse periode.

Maken we een tijdssprong: 1982. Het veelbesproken "Akkoord van Wassenaar":

Op 23 november 1982 tekende de huidige minister-president Kok, in zijn toen-

malige hoedanigheid van voorzitter van de grootste vakcentrale F.N.V. (Federatie van Nederlandse Vakverenigingen) met zijn collega van werkgeverskant een akkoord waarin werd vastgelegd dat de vakcentrales de lonen zouden matigen in ruil voor een vaag omschreven extra inspanning van ondernemerszijde tot stimulering van de werkgelegenheid.

Wie meer wil weten waar dat in de praktijk op neer kwam leze het artikel van de Nederlandse econoom Robert Went in het Belgische "Rood" nr. 22 van 6 december '96.

Wat destijds de F.N.V. bewogen heeft zozeer verstek te laten gaan inzake de primaire verantwoordelijkheid van een vakvereniging nml. te zorgen dat werknemers delen in (stijgende) ontwikkeling van de ondernemingswinsten, is niet duidelijk. Net zo min als het laten vallen van de strijd voor arbeidstijdsverkortung door de Nederlandse vakbeweging, iets waar o.a. Georges Debunne (ex-voorzitter van het ABVV) in een gesprek met de zojuist genoemde auteur Went deze zomer, z'n verbazing over uitsprak.

Met een zo weinig strijdbare vakbeweging is het niet zo verwonderlijk dat werkgevers en regering steeds weer hun toevlucht zoeken in lage lonen politiek. Of dit nu een "voorbeeld" is ter navolging?

Het verhaal van de "loonpolitiek" heeft inmiddels al weer een verstrekkend vervolg. Daarover meer in een komende paragraaf. Verder over de deregulering.

3. Terugschroeven van sociale zekerheden en beknootten van verkregen rechten, onder die noemers laat de ontwikkeling zich samenvatten

De Nederlandse hoogleraar sociologie Kees Schuyt publiceerde erover (1). De voormalige staatssecretaris van sociale zaken (zeg maar 'onderminister') mevr. Elske ter Veld gaf een weinig opwekkend beeld in een interview, afgedrukt in het julinumnummer van "Le Monde Diplomatique".

Een kleine samenvatting: *het minimumloon* speelt een centrale rol als maatstaf en index waaraan de hoogte van diverse uitkeringen is gerelateerd. Dat bedrag is "bevroren" sinds de akkoorden van Wassenaar.

Nominaal hetzelfde gebleven, verloor het intussen aanzienlijk in koopkracht. Automatisch geldt dat ook voor b.v. de zogeheten "*bijstandsuitkering*". Idem voor de *A.O.W.*, het basispensioen voor iedereen boven de 64 jaar. *Weduwenpensioen* wordt niet meer verleend tenzij er één of meer kinderen beneden de leeftijd van 18 ten laste van de recht-hebbende zijn.

De *huursubsidieregeling* zelf al een "uitvinding" om kosten te besparen vergeleken met de vroegere situatie waarin tijdens de bouw lasten beperkt werden zodat sociale huren betrekkelijk laag gehouden konden worden, deze regeling die uitgaat van de inkomenspositie van de bewoner en de verschuldigde (ongesubsidieerde) huur werd ook al onderwerp van budgettaire inkrimping. Aangekondigd als een "verbetering (voor wie?) bleken grote aantallen rechthebbenden-tot-dan-toe, opeens buiten de boot te vallen. Vele anderen zagen het bedrag omlaag gaan.

En dan te weten dat de afgelopen jaren de overheid zich geheel teruggetrokken heeft uit de gedeeltelijke medefinanciering van de sociale woningbouw en de jaarlijkse "toegestane" huurverhogingen 5,5 à 6 % bedroegen, iets wat in combinatie met sterk gestegen grondkosten en gemeentelijke heffingen, geleid heeft tot een huurpeil dat tot de hoogste in Europa behoort.

De *werkeloosheidsvoorziening* (W.W.) een verzekering waar, net zoals andere sociale verzekeringen gelijk met fiscale voorheffing, premie voor wordt ingehouden is nu pas na 9 maanden ononderbroken loondienst toegankelijk i.p.v. na zes en loopt ook sneller terug naar bijstandsniveau d.w.z. 50 of 70 % van het minimumloon, al naargelang men alleenstaand of familiekostwinnaar is.

De *ziekteverzekering* is niet alleen

(1) "Is the Welfare System of the Netherlands Sustainable" in "Restructuring the Welfare State" onder redactie van Peter Kolowski en Andreas Follesdal. Springer Verlag, U.S.A.

geprivatiseerd, het is nu zo dat de werkgever alleen moet opdraaien voor het doorbetalen van loon en dat gedurende een jaar. Volgens werkgeversbronnen deed dat het ziekteverzuim 15 % dalen: de werkgevers passen nu een veel strengere selectie toe bij het aannemen van personeel en zieken zijn na herstel niet meer beschermd tegen ontslag wegens gezondheidsredenen. Kortheidshalve blijven andere elementen van het sociale vangnet hier onbesproken evenwel met vermelding van de dramatische wijzigingen in meldings- en sollicitatieplicht en vooral de *Q.A.O.*, een onderwerp om een aparte kolom aan te wijden.

Aldus gedeeltelijk het verhaal van de ex-onderminister. En dan maar verbaasd zijn dat de inkomensongelijkheid sterk is toegenomen. Volgens de definities in het laatste "Human Development Report" van de Verenigde Naties behoort Nederland tot de landen, waar het besteedbaar inkomen van de armste 20 % van de bevolking sinds 1991 is vermindert, aldus nogmaals R. Went in zijn stuk in "Rood".

Tot zover drie aspecten van min of meer consistent beleid dat soms als sinds lange jaren gevoerd is, d.w.z. enkele hoofdthema's, hoewel: het "sluistuk" komt straks aan de orde.

De *achterliggende filosofie* dat men door laag houden van de loonkosten zich blijvend een concurrentie-voordeel zou kunnen verwerven roept vragen op, niet alleen vanuit een oogpunt van sociale ethiek. Als andere landen dit "model" zouden gaan overnemen, en daartoe zijn in diverse vormen ook aanzetten gedaan bij onze Europese buren, zou zich een vergelijkbaar "scenario" voordoen als in de jaren dertig met de onderlinge valutadevaluatie wedstrijd. Hoe lang is een dergelijke "voorsprong" houdbaar? Maar het (zeer) korte-termijn denken van heel veel ondernemers brengt zo'n "idee" telkens weer naar voren. Maar er is nog een andere formule voor "loonkostenbeleid".

Amerikanisering

Alan Greenspan, president van de Amerikaanse federale centrale bank, heeft dit voorjaar in een verklaring voor het (Amerikaanse) huis van afgevaardigden gesproken over wat hij als één van z'n belangrijke hulpmiddelen beschouwt voor de analyse van de economische situatie: de mate van onzekerheid van een arbeidscontract. Volgens hem is het de onzekerheid over de duur van een arbeidscontract die de lage opwaartse druk op de lonen verklaart, zelfs in een context van geringe

werkeloosheid. Een enquête, uitgevoerd door "International Survey Research" toonde aan dat in het dieptepunt van de recessie van 1991 25 % van de bedienden van grote ondernemingen vrees hadden voor ontslag.

In 1996, ondanks een veel lagere graad van werkeloosheid en een veel meer gespannen arbeidsmarkt, toonde een zelfde onderzoek aan dat dit percentage gestegen was naar 61 %. Aldus vermeldt Philippe Adhémer, een Franse econoom, in de eerste kolom van een artikel in de editie van 15 april j.l. van het dagblad "Le Monde". De V.S. zijn het "poldermodel" al vele jaren voorgegaan met "deregularisering" en het *precair maken van arbeidsomstandigheden*, gewoon omdat dat heel praktisch is om mogelijke looneisen zoveel mogelijk de kop in te drukken.

Alleen: zij vinden er geen doekjes om. De uitspraak van Greenspan is ook volstrekt niet als aanmerking aan het adres van werkgevers bedoeld. Als een vakbondsleider een identiek onderzoek had laten doen was hij vermoedelijk als oproerkraaijer uitgekreten, zelfs zonder koude oorlog, maar dat is nu ongeveer het laatste waar men Greenspan van kan verdenken. In ernst: als iemand als Greenspan zo'n gegeven als belangrijk hulpmiddel hanteert is dat niet iets om zo maar aan voorbij te gaan.

De materie heeft zeer recent (7 oktober) een sprong in de actualiteit gemaakt. Eén van de van oorsprong Nederlandse multinationals de firma Philips kondigde aan dat men voornemens is in de nabije toekomst de vaste lange termijn arbeidscontracten *af te schaffen*. Geen duurzame carrière meer bij het bedrijf: iedereen zal zich telkens opnieuw moeten bewijzen. Flexibele inzetbaarheid, zowel naar plaats en tijdsschema (ploegendienst e.d.) bij en her-scholing zullen in toenemende mate bepalend worden voor de kansen van een employee om in dienst te kunnen blijven en wie de veertig jaren achter zich heeft verkeert in toenemende mate in de gevarenzone. De arbeider als wegwerpartikel, maar dat werd er niet hardop bijgezegd.

Nog meer opmerkelijk is wel (ongeveer op de zelfde dag) een stellingname van de minister-president, de heer Kok. Volgens hem zouden in de toekomst voor alle werknemers steeds meer de hierboven vermelde "eisen" gelden. Over leeftijd sprak hij niet maar een openlijke discussie over "demotie" d.w.z. *salarisvermindering* voor werknemers van zeg boven de vijftig (of een andere grens) is al enige tijd hier te lande aan de gang.

Duidelijke tekenen

Nederland heeft zich sinds begin jaren tachtig ontwikkeld tot Europees kampioen marginale banen, d.w.z. tijdelijke banen (uitzendkrachten), deeltijd banen, "banenpool" en andere overwegend laag gekwalificeerde gesubsidieerde banen die naar de praktijk leert, nauwelijks vooruitzicht op doorstroming naar een volwaardig arbeidscontract bieden (de subsidie houdt dan op en dat maakt de kandidaat te duur, hij of zij wordt dan wel vervangen door een nieuwe gesubsidieerde kracht). Volgens drs. De Boer van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) waren er van de 937.000 banen die er tussen 1987 en 1996 bij kwamen, 770.000 "flexibel" (werk op afroep!) en/of in deeltijd en vormen deeltijdbanen sowieso op dit moment bijna 30 % van de totale werkgelegenheid. Aldus een passage uit een artikel in het Nederlandse tijdschrift "Zeggingschap" (Tijdschrift voor Vakbewegingsvraagstukken) van september dit jaar. Tussen haakjes: dit is dus de realiteit van de luid geclaimde aanwas van werkgelegenheid waarop de poldermodelenthousiasten zich laten voorstaan. In werkelijkheid is er niet

meer uren gewerkt, een flink aantal volwaardige arbeidsplaatsen is omgezet in marginale.

Nogmaals: *Achterliggende filosofie*, dit maal van de vakverenigingen en sociaal-democratische milieus.

Op de eerder vermelde uitspraken van de firma Philips en van de heer Kok reageerde de minister van sociale zaken afwijzend, opmerkelijk als men dat vergelijkt met geluiden uit hierboven genoemde milieus. Natuurlijk is getracht opheldering te krijgen over de vergaande meegaandheid van vakverenigingsfederatie en sociaal-democraten. Heel globaal kwam het antwoord van die acteurs, voor zover men zich bewust was van wat zich afspeelt, op het volgende neer:

"Het tij is niet (of niet meer) te keren". Beter tijdig aanpassen dan het loodje te leggen tegenover buitenlandse concurrentie.

Aanpassen waaraan? Dat blijft de grote vraag. In landen als Duitsland met een conservatieve regering en zeker in Frankrijk heeft men de handoek niet zo snel in de ring gegooid. Integendeel: men denke aan de enorme acties in Frankrijk einde 1995 en de verkiezing

van Jospin. Men denke aan de recente verwerping van de zogeheten "Steuerreform" in Duitsland. En wat zien we in Italië? Onder het motto van eisen voor toetreding tot de Europese Muntunie zijn in alle drie landen draconische verslechteringen inzake sociale voorzieningen, prijsdestabilisering en verdere, voor de gewone burger belangrijke voorzieningen aan de parlementen voorgelegd: en verworpen! Maar hier te lande denkt men eerder aan een vlucht naar voren. Ook ontbreekt hier nogal eens inzicht in samenhang, mede door de vele financiële en economisch-technische aspecten, hoewel juist een nader analyse van die gegevens de eisen van een zogenaamd poldermodel aantoon. En daarmee zijn we feitelijk op de kern van de zaak beland. Wat doorgaat voor een hoofdstuk toegepaste economie is ten gronde een politieke aangelegenheid.

Machtsdenken en machtsstreven is niets nieuws maar dat men daarbij bereid is om zoveel verworvenheden en zelfs de bestaande nog redelijk stabiele sociale structuur in de weegschaal te stellen, dat is moeilijk te volgen. Iets ter navolging?

Louis Samson

Maakt 35 u werkweek een kans?

Onder druk van de Franse linkse pluralistische regering werd, tijdens de top van Amsterdam, de aandacht gevestigd op een bredere gemeenschappelijk Europese aanpak van de tewerkstelling. Het is nu wachten op wat er van in huis komt.

Op 21 november zal in Luxemburg een Europese regeringstop plaats hebben over dit probleem.

Verschillende regeringen van de lidstaten staan sceptisch tegen een andere aanpak gezien ze een broertje dood hebben aan een sociaal Europa. Wat er ook van zij, ondertussen is er, zij het misschien bescheiden, iets aan het bewegen.

Er was reeds de stellingname van 300 economen, uit de verschillende lidstaten, die pleitten voor een groter impact van de sociale problemen in de Europese Unie. Belangrijk is tevens dat de Europese vakbonden beslist hebben om, de vooravond van de Europese top, een gemeenschappelijke betoging te houden in Luxemburg.

Ordewoorden van deze manifestatie "Genoeg verklaringen, we willen beslissingen" en "De Europese commissie moet zich duidelijk uitspreken voor een positieve politiek ten gunste van de tewerkstelling".

Twee belangrijke beslissingen van regeringen t.o.v. de 35 uur week zijn de stroming voor een actiever politiek ten gunste van de tewerkstelling nog komen aanzwengelen.

In Frankrijk heeft, tijdens een Nationale Conferentie van de sociale partners (vakbonden, patronaat en regering), premier Lionel Jospin bekend gemaakt dat zijn regering op 30 december 1997 een wetsvoorstel zal neerleggen met als objectief om op 1 januari 2000, in

alle bedrijven met meer dan 10 arbeiders, de werktijd terug te brengen van 39 u tot 35 u met behoud van loon. Een deel van de maatregelen en de methodes die deze overgang moet mogelijk bevorderen werden eveneens bekend gemaakt.

Het patronaat en de rechtse oppositie reageerden woest wat er op wijst dat het een harde strijd zal worden.

In Italië sneuvelde premier Romano Prodi, bij de stemming van de begroting die de regering nodig heeft om in aanmerking te komen voor de Euro, door het verzet van Rifondazione Comunista. Bij de onderhandelingen die hierop volgden om de centrum linkse regering in het zadel te houden, werd door deze de verbintenis aangegaan om, naar het Franse voorbeeld de 35 u week, met behoud van loon, in Italië in te voeren tegen 2001. Alles bij mekaar zijn dit niet onbelangrijke stappen naar een nieuwe sociale politiek.

Ze kunnen een aanzet zijn om de Europese arbeidersbeweging en haar vakbonden gemeenschappelijk in beweging te zetten en tevens een positieve invloed uit te oefenen op de progressieve krachten in alle lidstaten van de Europese Unie.

A.D.S.

Armen in de Europese unie

In de Europese Unie is het aantal armen aanzienlijk toegenomen.

Met armen worden deze gezinnen bedoeld die niet over de helft van het gemiddeld inkomen in hun land beschikken. Per land ziet dit er als volgt uit:

Portugal: 18,9% - Griekenland: 17,7% - Groot-Brittannië: 13,8% - Italië: 12,9% - Spanje: 11,5% - Frankrijk: 11,1% - Duitsland: 10,4% - Nederland: 9,8% - België: 9,3% - Luxemburg: 6,6% - Ierland: 5,8% en Denemarken: 4,8%, Europees gemiddelde: 11,8%.

Bibi, wat heb je gedaan ?

Mijn dochter van veertien, Smadar, werd net als haar leven zou ontluiken, gedood bij de aanslag in de Ben Yehouda-voetgangersstraat in Jeruzalem op 4 september, om drie uur in de namiddag. Ze was met een vriendinnetje een boek gaan kopen. Ik had ze nog gevraagd niet door het centrum te lopen, om geen gevaar voor een aanslag te lopen. "Wees gerust mama, er zal niks gebeuren", had ze nog gezegd, en na een seconde stilte: "Wat heb ik toch 'n geluk zo'n ouders te hebben. De vader van Loulou laat haar nooit door het centrum gaan, het arme kind. Jullie zijn cool, het tegendeel zou me nogal moeite kosten." Smadar is niet meer, en ook haar vriendin Sivane is niet meer. Loulou komt vaak bij ons treuren.

Enkele uren na de aanslag heb ik haar in het dodenhuisje gezien. Haar gezicht was aan een kant helemaal verbrand. Haar mond was opengesperd, als bij een afgrijselijke kreet, onverdraaglijk, verschrikkelijk. Dat beeld zal me altijd bijblijven. Smadar, de bloem in ons huis, die ons altijd vreugde bracht, is niet meer onder ons.

Zo dikwijls al heeft men mij de vraag gesteld, speciaal aan mij, de dochter van Matti Peled, de vredesstrijder die grenzen en taboes doorbrak om tot een historische voorziening te komen tussen het Palestijnse en het Israëlsche volk: "Wat zou je zeggen mocht jouw dochter bij een Palestijnse terroristische aanslag gedood worden?" Meestal antwoordde ik dan: "Ik zou blijven zeggen dat het desastreuze beleid dat de Palestijnen tot wanhoop dwingt, de oorzaak is van die catastrofe. Dergelijk vreselijk gebeuren, indien het me te beurt zou vallen, zou mijn overtuiging staven dat enkel het samenleven tussen de twee volkeren een einde zou kunnen maken aan het geweld en de dood van onschuldigen". En zie, het vreselijkste van het vreselijkste overkomt ons nu. Maar ik herhaal vandaag wat ik vroeger zei, en nu met nog meer overtuiging, ook al staan m'n ogen vol tranen en blijft het beeld van m'n verminkte dochter me achtervolgen. En ik voeg er nog aan toe: "Het is de politiek van Bibi Netanyahu die dit ongeluk over ons gezin brengt".

Bibi ken ik van op school, hij is een jeugdvriend. Jarenlang hebben we onze vriendschapsband onderhouden, ook na z'n vertrek naar de States met zijn ouders. Toen hij me 's avonds van die fatale donderdag belde om me zijn medeleven te betuigen, zei ik hem "Bibi, wat heb je gedaan?" Hij probeerde te vergeefs zich te verdedigen, want ik beschouw hem als verantwoordelijk voor de dood van mijn kind, en van al diegenen die in gelijkaardige omstandigheden het leven verloren. Zijn beleid is een constante provocatie tegen de Palestijnen. Zijn politiek dudde de kamikazes deze schandelijke terroristische daden te stellen. Een reden temeer om de reactie revol-

terend te vinden van diegenen die door hun gedrag bijdragen tot de aanslagen. Ze zeggen: "Zie je wel, zij (de Palestijnen) zijn een bende moordenaars. Je kan ze niet vertrouwen; vrede met hen is een zinsbegoocheling". "De akkoorden van Oslo zijn een ongeluk dat recht moet worden gezet", voegen ze er nog aan toe. Dat is hun logica.

'Bibi' bleef in z'n telefoongesprek een tijd staan bij de "beestachtigheid" van de terroristen. Indien hij echter de feiten zou analyseren in plaats van vastgeroest het woord "terreur" te blijven herhalen, zou hij begrijpen hoe zwaar zijn politiek weegt in de drama's waarbij jongeren als Smadar en Sivane omkomen. Maar hij zit zo gevangen in zijn

Palestijnen

De levensstandaard van de Palestijnen is van 1992 tot 1996 met 36,2 procent gedaald. Daartegenover staat de snelle groei van de Palestijnse bevolking die volgens professor Chaim Ben Shaker, een belangrijk Israëlsch econoom, met 27,8 % steeg tussen 1992 en 1996.

Tijdens dezelfde periode daalde het Binnenlandse Nationaal Product (BNP) met 18,6 procent. Om de Palestijnen te straffen heeft de Israëlsche regering tienduizenden buitenlandse arbeiders geïmporteerd. Meestal uit Turkije, Roemenië, Polen, Egypte en Jordanië.

Als gevolg van deze overvloed van buitenlandse gastarbeiders gingen er voor de Palestijnen 80.000 arbeidsplaatsen in Israël verloren.

In 1992 werkten nog 120.000 Palestijnen in Israël, in juli 1997 waren het er nog amper 40.000. Hierbij komt nog dat de Israëlsche regering regelmatig de inkom van Palestijnse arbeiders afsluit als een collectieve straf na terreuraanslagen.

Dit alles heeft voor gevolg dat de werkloosheid in de Palestijnse gebieden niet minder dan 29 procent bedraagt.

Deze combinatie van armoede en wanhoop drijft zo heel wat jongeren in de armen van de fundamentalisten. (ads)

eigen slogans dat hij zijn verantwoordelijkheid niet ziet. Erger nog: niet alleen is het zijn regeringspolitiek die de terroristen aanzet tot deze aanslagen tegen burgers, maar hij beschermt z'n burgers niet eens. Wie met vuur speelt moet toch eerst de veiligheid van z'n mensen garanderen. Ik voel me compleet verraden door deze regering.

Dertig jaar lang al voert Israël een politiek die desastreus is voor ons en voor onze burens. "Wij" hebben grote stukken land bezet, wij hebben mannen en vrouwen vernederd, we hebben geplunderd, hun huizen en oogst vernield. En dus, moest er ooit wel een antwoord komen. Men kan niet moorden, uithongeren, mensen opsluiten in enclaves, en een gans volk vernederen zonder dat er een dag komt dat de zaak ontploft. Zo leert ons de geschiedenis. Maar 'Bibi' heeft aan geschiedenis geen boodschap.

Voor mij is er in elk geval geen verschil tussen de terrorist die mijn dochter doodde en de Israëlsche soldaat die de afsluiting van de gebieden verzekerde en daarbij een zwangere Palestijnse de doorgang weigert naar een hospitaal, zodanig dat ze er uiteindelijk haar kind bij verliest. Ik ben er van overtuigd dat mochten de Palestijnen ons hebben behandeld zoals wij hen behandelen, wij een veel grotere terreur bij hen zouden hebben gezaaid. Vergeten we niet dat bijna elke Palestijnse familie een slachtoffer heeft gekend - gedood of gekwetst - in die vijftig jaar dat het conflict tussen onze volkeren duurt.

Wat moet iemand doen wiens huis werd gedynamiteerd door de bezettingstroepen? Duizenden huizen werden willekeurig vernield in de bezette gebieden; zonder te spreken over de dorpen die na de oorlog van 1967 werden weggeveegd. En wat moet een boer doen wiens olijfbomen worden uitgetrokken om er een joodse kolonie te installeren? Sommige van deze bomen werden naar Jeruzalem overgebracht en herplant op een terrein dat - schande - de naam draagt van Martin Luther King. Wie weet? Misschien dacht de kamikaze die mijn dochter doodde aan zijn jonge zus wiens huis leeg staat en die honger lijdt omwille van de blokkade? "Mijn"

regering is verantwoordelijk voor de wanhoop die hem tot deze niet te rechtvaardigen terroristische daad heeft gebracht.

Een week voor het drama vroeg m'n moeder mij nog waarom wij, vrienden en moeders van de soldaten, blijven zwijgen bij de dagelijkse dode Israëli-sche soldaten in Libanon. "Men schiet op jullie zonen als op mussen, en jullie zeggen niks. Alsof het jullie niet aangaat. Kom op straat en doe de wereld beven opdat men deze slachting zou stoppen", had ze gezegd. Enkele dagen voor de dood van mijn dochter had ik besloten met enkele vriendinnen toe te treden tot de protestbeweging van de moeders van soldaten tegen deze nationalistische waanzin die onze kinderen voor niets doet sterven.

Twee van mijn zonen zijn gemobiliseerd, de een twintig, de ander achttien - mijn derde is nog maar vijf. Zoals elke moeder in Israël, ben ik bang sedert ze in het leger zijn. Ik heb altijd vol afschuw zitten denken dat ze zouden kunnen vallen - nutteloos - in Libanon of in de bezette gebieden. Maar zelfs in mijn verschrikkelijkste nachtmerries heb ik me nooit kunnen voorstellen dat het mijn dochter Smadar zou overkomen.

Kort voor ze stierf, kwam ze op een avond bij me zitten. Ze zei me: "Mama, ik ben nu al groot, maar ik heb nog geen vriend. Maar er is wel een jongen die ik aardig vind. Hij zwemt in de universiteitsploeg. Kom je 's met me mee, mama?". En we zijn er naar toe gegaan. Smadar toonde me hoe goed hij kon zwemmen. Nadien - wat een geluk - heeft ze met hem wat staan praten, ze vertelde dat ze zich wilde aansluiten bij de jongeren van de vredesbeweging. Een week later is die jongen met z'n klasgenoten bij ons thuis gekomen. Hij heeft lang geweest.

Smadar hield niet van bekvechterij, maar ze kon geen onrecht verdragen. Zo heeft ze zich verzet tegen een leraar die racistisch over de Arabieren sprak. Zij was altijd kalm, en sprak met overtuiging, zoals haar grootvader. Ze wou werkelijk haar burens, de Palestijnen, leren kennen, en ze leerde reeds twee jaar Arabisch: ze was trots op haar goeie punten, en wij ook.

Thuis spraken we regelmatig over de politieke situatie en de achteruitgang van het vredesproces, ook met Smadar. Dialoog is een sleutel voor begrip en verzoening. Maar niet de dialoog van Bibi: zijn dialoog met de krachten van het kwaad provoceren een bloedig antwoord, dat dan weer de extremisten van onze regering versterkt. Trouwens, die wanhopigen die 'Bibi' tot actie

dwingt, zijn niet de gezanten van Arafat, maar zijn tegenstrevers.

Eerlijk gezegd, de huidige Israëli-sche regering houdt niet op de Palestijnen te provoceren: ze schendt de akkoorden van Oslo, ze opent de tunnel van het Oude Centrum in Jeruzalem - die niemand nodig had, maar die Bibi "de rots van ons bestaan" noemde; resultaat: een honderdtal doden - begint de bouw van de kolonie Har Homa in het oostelijk deel van Jeruzalem, en nu ook nog een kleine wilde inplanting in Ras El Amoud temidden van de Arabische bevolking van de stad. Daarom vinden mensen de dood bij aanslagen. Het regeringsbeleid jaagt de terroristen op. Ze zijn als microben of muggen. Je kwaad maken op microben of muggen is zinloos, je moet je boos maken op diegene die je had moeten inenten, of diegene die het moeras had moeten droog leggen waar de muggen vandaan komen. Dat is de ware toedracht.

Onze daden lokken het terrorisme uit. Trouwens, 'Bibi' heeft de mentaliteit van een terrorist. Zijn denken is een en al confrontatie. Voor hem is de vrede een luchtspiegeling, als het al geen valstrik is. Hij spreekt alleen maar over 'terrorisme', in een gesprek, een redevoering, een persconferentie. Voor hem zit het terrorisme overal. Maar hij begrijpt niets van het fenomeen zelf. Vandaag voelt hij zich veel sterker dan zijn Palestijnse tegenstander, in wie hij een vijand ziet die moet verslagen worden. Vandaar deze catastrofale politiek, zoals die door de Franse minister van buitenlandse zaken, Hubert Vedrine goed werd omschreven: want ze dreigt - helaas - ons land naar de afgrond te leiden...

Wie 'Bibi' goed kent weet dat hij de extremist onder de extremisten is. Hij is een man van het verleden. Als ie de woorden 'vrede' en 'verzoening' met de Arabieren hoort, haalt ie zijn revolver boven. Hij beschuldigde mijn vader ervan, die opkwam voor vrede met de Palestijnen, een agent van de PLO te zijn. Soms voegde hij daar 'van de KGB' aan toe. Eigenlijk kan 'Bibi' gewoon niet begrijpen hoe iemand voor het ideaal van vrede op kan komen, en dus voor het compromis kan kiezen.

Mijn vader heeft voor Smadar altijd een grenzeloze liefde betoond. Even voor zijn heengaan toen ie zwaar ziek was, zei hij op een familiebijeenkomst: "Smadar, jij bent onze vreugde, onze hoop. Wat een geluk dat je bij ons bent". Mocht hij de dood van zijn kleindochter nog hebben meegemaakt, hij zou een geweldige schreeuw van re-

volte hebben geslaakt. Zijn waarschuwingen tegen deze nationalistische politiek die de rechten van andere volkeren ontkent, zijn correct gebleken. Had men naar hem geluisterd, dan zou Smadar nog onder ons zijn, en niet bij hem op het kerkhof.

Bij ons aan de muur van 't salon prijkt een affiche die mijn man Rami, graficus van beroep, heeft gemaakt voor de verkiezingen van 1988. Onder de foto van een leuke kleuter van drie, met amandelkleurige ogen - onze Smadar - stond: "Smadar verdient meer dan wat Likud haar kan geven", en nog: "De heerschappij over de bezette Arabische gebieden is een gevaar voor de veiligheid van onze kinderen". Toen is die foto in veel kranten verschenen. Nu tien jaar later staat de foto van Smadar, als tiener, opnieuw in de krant, maar met een zwarte rand er om heen. Mijn dochter had recht op een vreedzaam leven, maar Likud bepaalt de koers...

Mijn hart bloedt. Om deze vreselijke opeenvolging van provocaties, haat, bloed en vernieling te stoppen, moet er een einde gesteld aan dit gevaarlijke en onverantwoordelijk beleid dat met ons leven speelt, met het lot van onze kinderen, met de toekomst van ons land. Indien we deze waanzin niet stoppen, zullen we allemaal door de oorlog ten onder gaan.

Nourit Peled El Hanan
prof. pedagogie aan de universiteit van Jeruzalem
dochter van Matti Peled, ex-generaal en vredesactivist die het verbod om met Palestijnen te spreken doorbrak

Hypocrisie

Half augustus verdrongen zich te Berlijn, op de Hoppegarten renbaan, 30.000 mensen voor een uitzonderlijke kamelenkoers.

Behalve de eigenaar, sjeik Said Bin Steltan Al Mahjan, president van Verenigde Arabische Emiraten, was ook de Duitse minister van economische zaken, Rexrodt, burgemeester Diepgen van Berlijn en een aantal ministers van de V.A.E. present. Op speciaal verzoek van de "Arabische gasten" werden de kamelen, zoals gebruikelijk, niet bereden door jongens maar door jonge blonde vrouwen uit Duitsland. Als men weet dat in de meeste Arabische landen de vrouwen zelfs geen auto mogen rijden dan kan men deze show toch wel als hypocrisie beschouwen.

Netanyahu's regering is een obstakel voor vrede in het Midden-Oosten

Sinds de overwinning van de rechterzijde in de Israëlische verkiezingen van 29 juni 1996 wordt het vredesproces geconfronteerd met een gevaarlijke ontwikkeling, die elk moment dreigt te exploderen. De huidige Israëlische regering weigert de internationale akkoorden, ondertekend door de PLO en de vorige Israëlische regering, na te komen. Ze roept openlijk om het aantal nederzettingen op te drijven, en de filosofie en de politiek van uitbouw van het oudtestamentische Groot-Israël te verwezenlijken. Zij zal onvermijdelijk de oorzaak zijn van het ineensstorten van het vredesproces, dat sinds anderhalf jaar een scherpe crisis doormaakt. Dit zal er toe leiden dat de regio terug zal grijpen naar geweld, oorlog en blinde wapenwedloop.

De akkoorden van Oslo, die op 13 september 1993 ondertekend werden in Washington, vormden een historische, onvolledige regeling tussen het Israëlische en het Palestijnse volk. Ze waren eveneens een publieke nederlaag van de ideologie en de politiek van Groot-Israël. De laatste ontwikkelingen van de voorbije jaren hebben echter aangetoond dat nog een lange weg moet afgelegd worden alvorens deze nederlaag in de praktijk realiteit wordt.

Wat is er, in het licht van dit alles, de laatste twee jaar gebeurd, d.w.z. sinds de implementatie van de Oslo-akkoorden tot op heden?

De meerderheid van de Palestijnen steunde de akkoorden van Oslo, en zag hierin een weg die in de toekomst zou leiden tot een onafhankelijke staat met Arabisch Jeruzalem als hoofdstad. Ze beschouwde het eveneens als een begin van een billijke oplossing voor het vluchtelingenprobleem, in de hoop een volledige, historische regeling te treffen, die bepaald wordt door lokale, regionale en internationale voorwaarden. De Israëlische gemeenschap van haar kant, wordt sinds de Oslo-akkoorden gekenmerkt door sterke politieke en ideologische opschudding, isolatie en polarisatie. Voor de eerste maal in de geschiedenis van Israël wordt de vraag gesteld, die men niet langer kan ontlopen: "Welk Israël wensen wij?"

Het conflict neemt verschillende vormen aan, beginnend met het bloedbad van Al Khalil en eindigend met de moord op Rabin. Het Palestijns islamitische fundamentalisme bewijst door zijn laakbare terroristische acties een goede dienst aan de propagandisten van het Israëlisch extremisme. Het was verantwoordelijk voor een gevoel van onveiligheid bij de Israëli's, dat enorm werd uitgebuit door het extremistisch blok, wat tenslotte leidde naar de overwinning van Likud in de verkiezingen.

In dit gewelddadig en broeierig klimaat van hevige spanningen, maakte elke partij een proces door van een historische herziening van hun ideologie en

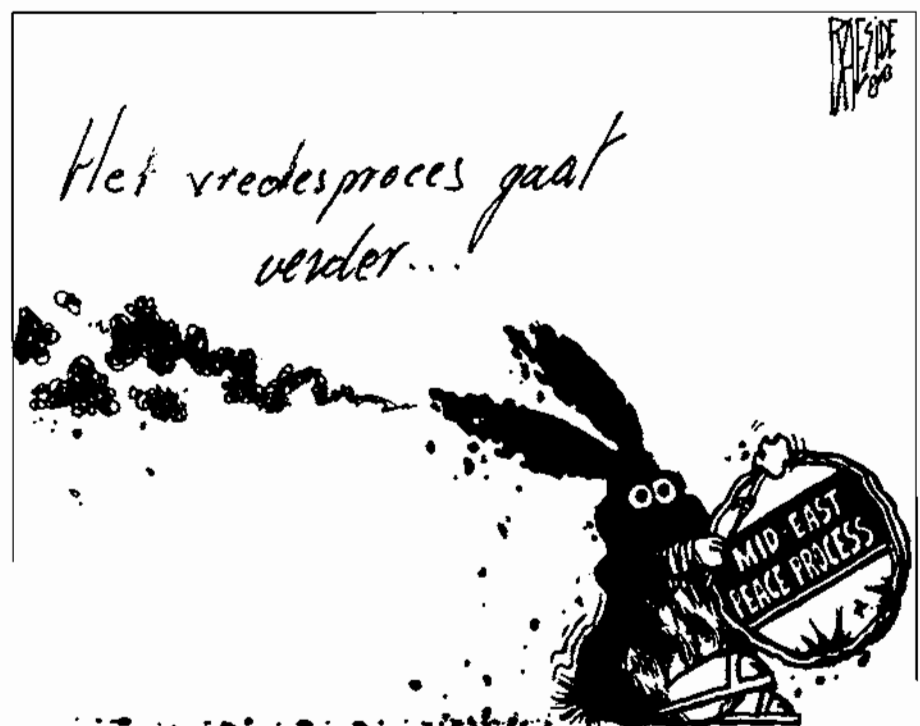
politiek. Tezelfdertijd was daar het vredesproces, het ondertekenen van akkoorden, het oplossen van accidentele geschilpunten die van tijd tot tijd de kop opstaken, en de vele problemen die alles op de helling zetten.

In dit bevreemdend klimaat heeft de eerste poging plaats om een eeuwenoud conflict op te lossen. In dit klimaat gaan sommigen slapen met de geruststelling dat de vrede haar verloop wel zal vinden, en worden wakker om datgene te vervloeken waarvan ze gisteren nog overtuigd waren. Slechts weinigen hebben het geloof behouden dat vrede de lotsbestemming en het belang is van beide volkeren. Velen worden heen en weer geslingerd, aarzelen en haken af, en berokkenen aldus veel schade aan zichzelf, aan de belangen van hun volk en aan de vredeskwestie. Het conflict tijdens deze periode ging over de kernvraag, met name het af-

werken van een onvolledige, historische regeling met een akkoord over de oprichting van een onafhankelijke Palestijnse staat als de oplossing, dan wel om dit te verwerpen, en het vredesproces te laten instorten. De discussie en de dialoog over honderden kleine details in tientallen akkoorden vormen omwegen en uitvluchten voor het bereiken van dat einddoel.

We verwijzen hier naar het akkoord van Taba als een beslissende schakel in het bepalen van de algemene richting die het conflict aanneemt, en we beschouwen het als een belangrijke stap op weg naar een staat, ondanks alle leemtes. Dit akkoord was het resultaat van een veranderde houding van de overleden eerste minister, Yitzak Rabin, die dit met zijn leven betaalde.

De vertraging en aarzeling in de uitvoering van het akkoord door een twijfelende regering, is een belangrijke fac-

tor geweest om het proces van isolatie en polarisatie in de Israëliëse gemeenschap verder te duwen in extremisme en angst voor het vredesproces. De machtsovername door de extreme Israëliëse regering in al haar vormen, heeft slechts één bladzijde van het conflict voor vrede omgeslagen. Dit conflict zal blijven doorgaan en zal noodzakelijkerwijze leiden tot nieuwe herschikkingen in de Israëliëse samenleving, omdat alle partijen in Israël onderworpen zijn aan onrust, polarisatie en hergroepering.

De Israëliëse rechtse coalitieregering

Er is al veel gezegd over de redenen die hebben geleid tot de overwinning van het front onder leiding van Netanyahu in de laatste Israëliëse verkiezingen. Graag had ik hier twee essentiële onderwerpen vermeld: Ten eerste.

De politiek van aarzeling en het gebrek aan moed die sommige krachten in de vorige regering kenmerkte met betrekking tot het concept van het vredesproces en de toepassing van de akkoorden, de wapenstilstand met het fundamentalisme, de voortzetting van de nederzettingenpolitiek, en het gebrek aan moed om een politieke en ideologische herziening door te voeren teneinde dit historisch proces te blijven leiden, staat hier voorop. Deze politiek heeft de deur wijd open gezet voor de vijanden van de vrede, en heeft de angstgevoelens en het extremisme in grote delen van de Israëliëse samenleving aangewakkerd. De wortels hiervan gaan terug op het feit dat het de arbeiderspartij ontbreekt aan een eengemaakte strategische visie voor het ganse vredesproces. Meer bepaald wijs ik op een soort volharding van de arbeiderspartij om vanaf het begin, namelijk sinds de Oslo-akkoorden, de historische regeling onvolledig te laten door haar weigering om een onafhankelijke Palestijnse staat als het einddoel van de onderhandelingen te stellen. Zij stond erop om zichzelf voldoende manoeuvreerruimte te laten, daarbij vergetend dat er zaken zijn waarin geen politiek manoeuvreer is toegelaten.

De resolutie van de partij in juni laatsleden om haar verzet tegen de oprichting van een Palestijnse staat te laten vallen, kwam rijkelijk te laat.

Ten tweede.

De rol van het Israëliësch industrieel complex en zijn relatie met het militair industrieel complex in de U.S.A.. Het Israëliëse complex bestaat uit alle politieke, militaire, sociale en economische krachten die schade lijden bij de

vredesstrategie en het nieuwe Midden-Oosten, en komt tot uiting in de ideologie en de politiek van diegenen die de filosofie van een Groot-Israël voorstaan. Deze krachten kennen geen andere logica dan de logica van geweld en racisme.

Indien we de Amerikaanse oorlogsindustrie onder de loupe nemen - waarvan de gevaren reeds door Eisenhower onderkend werden - dan blijkt dat deze in het verleden het vaandel van de koude oorlog tussen het westen en het oosten gevoerd heeft, en de aanstoker is van lokale en regionale oorlogen overal in de wereld, oorlogen die in korte tijd miljarden dollars opbrengen. Indien we rekening houden met het feit dat het joodse kapitaal in de U.S.A. de investeringen in de wapenindustrie drastisch heeft verhoogd in de laatste 25 jaar, wordt alles duidelijker. Waarnemers van het militair industrieel complex merken op dat de U.S.A. na de val van de Sovjet Unie de wereld enkel met militaire macht kan leiden, wegens de diepe economische en financiële crisis in de U.S.A. zelf enerzijds, en anderzijds omdat de U.S.A. niet in staat is om op vreedzame wijze te wedijveren met de andere polen in de wereld zoals Europa, Japan en China.

De leiding van het militaire bestuur in Amerika bereidt meer regionale oorlogen in de komende jaren voor, en het Midden-Oosten is een van de kandidaten voor dergelijke conflicten, bijvoorbeeld tussen Syrië en Israël, Egypte en Soedan, Jemen en Saoedi-Arabië, Syrië en Turkije, Israël en Iran, Turkije en Iran, etc..

Daarom kan men stellen dat het belangrijkste element dat tot uiting is gekomen in de laatste verkiezingsuitslag de polarisatie en de isolatie in de wereld van het joodse kapitaal is. Want de val van Peres weerspiegelt niet alleen een lokale situatie, maar ook een allesomvattend conflict tussen twee stromingen binnen het mondiale joodse kapitaal, namelijk de stroming van het nieuwe Midden-Oosten die in de vrede de kans ziet om haar economische belangen te consolideren, en de stroming van de wapenindustrie, spanning, oorlog, die het doordrukken van een beleid gebaseerd op geweld voorstaat. Historisch gezien waren het fundamentalisme, het extremisme en het racisme de voornaamste steunpunten van de militaire besluitvorming in de U.S.A. en in de wereld in het algemeen, waaronder uiteraard ook het islamitisch en joods fundamentalisme en andere.

Veiligheid voor vrede

Deze dodelijke, geniale slogan van de nieuwe Israëliëse regering vraagt aan

het slachtoffer om de veiligheid te garanderen. De moordenaar vraagt het slachtoffer om zijn lot te aanvaarden, niet te protesteren, en geen stenen te gooien naar het gezicht van de moordenaar. Helaas is er nog altijd een stroming in Israël die weigert om de misdaden te bekennen die gedurende honderd jaar tegen de Palestijnen begaan werden. Daarom weigeren zij de historische verzoening en regeling met dit volk, en houden zij vol dat de tragedie die het Palestijnse volk heeft doorgemaakt en nog altijd doormaakt, en die zeldzaam is in de geschiedenis van de mensheid, vanuit hun oogpunt het summum is van wijsheid, gerechtigheid, democratie en nationale emancipatie! Deze grondige herziening van het verleden is een basisvoorwaarde voor de menselijke overwinning op het racisme en voor vrede in plaats van oorlog. De huidige Israëliëse leiders beseffen niet welke zaden van extremisme zij zaaien in de harten van de Palestijnse kinderen. Dit systeem van irrationaliteit in Israël zal leiden tot hetzelfde verschijnsel bij de Palestijnen. Veiligheid is het resultaat van ware vrede en historisch ernstige verzoening tussen twee volken. De demagogie die de huidige regering vooropstelt is niet meer dan een dekmantel voor de filosofie van geweld en militarisme, die zoals de praktijk telkens weer bewijst, de slechtste garantie voor veiligheid is. De regering Netanyahu ijvert niet voor de veiligheid van de Israëliëse staat, maar voor veiligheid ter wille van bezetting door nederzettingen en de verjooding van Palestina.

De meest gevaarlijke factor in de huidige Israëliëse regering ligt in het feit dat zij de basis vormt voor het Israëliësch fundamentalisme in zijn verschillende seculiere en religieuze vormen, en dat zij een staat bestuurt die in het bezit is van een chemisch en nucleair arsenaal, die zijn laatste oorlog vecht om een filosofie en een visie te verdedigen die niet passen in deze tijd of in deze regio, in welke vorm ook. Daarom betekent dit fundamentalisme een ernstige bedreiging, niet alleen voor het Palestijnse volk en de regio van het Midden-Oosten, maar ook voor de landen van het Middellandse-Zeegebied en de wereld.

Mar'ie Abdul Rahman

alg.secr van de Palestinian Council
for Justice and Peace
coördinator van de Wereldvredesraad
voor de Arabische landen
vertaling : Nawal Abdullah

De toekomstige oorlog (2)

In onze vorige bijdrage¹ hadden we het over de fundamentele verandering van de oorlogssituatie door de nieuwe generatie wapens in het (post-)nucleaire tijdperk. Met de opkomst van de informatica-oorlog en de zogenaamde niet-letale wapens wordt de vijand uitgebreid naar elk netwerk en/of organisatie die als zodanig bestempeld wordt, en niet noodzakelijk een binnenvallend vreemd leger of staat is. In dit deel hebben we het over de technische snuffjes en hun vergaande gevolgen.

Toekomstmuziek ?

In het begin van de Golfoorlog vernietigden precisiebommen vanuit Stealth-vliegtuigen Saddams communicatienetwerk en elektriciteitscentrales in Bagdad. In Haïti werd een ware psychologische campagne gevoerd voor de terugkeer van Jean-Bertrand Aristide. Via marketingonderzoek kon de 4de Psychological Operations Group van het Amerikaans leger 20 doelgroepen onderscheiden. Alle 20 werden zij met andere, hen gevoelige argumenten bestookt. Voor de Amerikaanse interventie had de CIA reeds duizenden Haïtiaanse soldaten anoniem opgebeld om hen over te geven. De Haïtiaanse topklasse kreeg dagelijks onheilspellende e-mailberichten op hun PC's.

Wie dacht dat de nieuwe oorlogsvoering nog toekomstmuziek was, komt bedrogen uit. In juni 1995 studeerde een eerste klas van 16 Amerikaanse Infowarofficieren af. In elke afdeling worden Infowarcellen opgericht. Diezelfde maand rondde het Naval Car College van Newport (Rhode Island) een wereldoorlogsspel af, waarin oorlogs-informaticaspecialisten de weg moeten vinden naar het misleiden van vijandelijke computers. Het eerste oorlogsspel dateert reeds van 1993!

De hoogtechnologische snuffjes

In het Lincoln-laboratorium van het beroemde Massachusetts Institute of Technology (MIT) wordt een onbemand spionagevliegtuigje ontwikkeld zo groot als een sigarettendoosje. Overvliegende minatuursensoren zouden zelfs de vijandelijke bewegingen kunnen volgen, indien zij eerst met een aerosol spray zouden bespoten zijn, of biochemische stoffen in hun eten vermengd werden. Verbindt die gegevens met de reeds bestaande netwerken van spionagesatellieten en vliegtuigen, en niets op de wereld kan nog aan het alziend oog van de Amerikaanse inlichtingendiensten ontsnappen.

(1) De toekomstige oorlog(1), Vrede nr 327 sept-okt, blz 14-16.

Het Amerikaanse National Security Agency onderzoekt, samen met topsecret eenheden uit de Amerikaanse land-, zee- en luchtmacht, hoe computervirussen vijandelijke hard- en software kunnen infecteren. De meest gesofistikeerde virus wordt "logische bom" genoemd. Hij blijft inactief tot hij op een voorgeprogrammeerd moment gegevens begint op te eten. De CIA

Commando Solo

Het jongste wapen van de luchtmacht is een oud cargovliegtuig dat omgebouwd werd tot een waar informatiecentrum. Het vliegtuig, Commando Solo genoemd, kost 70 miljoen dollar en wordt door 11 personen bemand. Het is volgestouwd met computers, faxen, cassette- en cd-decks, videospelers en krachtige zenders.

Commando Solo werd getest door de 193ste Special Operations Group tijdens de Golfoorlog. Dan werden radioreportages naar Iraakse soldaten uitgezonden, gezegd met "ongecensureerd" nieuws over de komende bomdelwitten. Het gewilde gevolg was dat veel Iraakzen hun posities verlieten.

Tijdens de Amerikaanse interventie op Haïti stuurde Commando Solo radio- en tv-berichten met Aristide uit.

Momenteel wordt geprobeerd hoe beeld en stem door de computer kunnen gesynchroniseerd worden, zodat bij een volgende Golfoorlog Hoessein beveelt whisky te drinken en ham te eten, twee islamitische zonden. De gevolgen op zijn ahang zijn voorspelbaar.

heeft zelfs een onderzoeksprogramma naar "boobytrapped chips" die de wapenproducenten in hun wapens voor vijandelijke legers zouden kunnen inbouwen.

De Los Alamos National Laboratory in New Mexico heeft een valies ontwikkeld dat een hoog elektromagnetisch signaal (EMP) uitzendt. Het volstaat om het valies buiten een bank of een hoofd-

kwartier te plaatsen en aan te schakelen om alle elektronica in het gebouw uit te schakelen.

Het nieuwe slagveld

Wetenschappers van het Applied Physics Laboratory aan de John Hopkins University werken reeds jaren aan een allesomvattend computerprogramma dat ze "Force Threat Evaluation and Weapon Assignment" noemen. Vrij vertaald staat dat voor "het inschatten van de vijandelijke bedreiging en het aanwijzen van een gepast wapen". En dat is inderdaad wat het driedimensionaal beeld doet. De bevelvoerende admiraal hoeft slechts op de computer-muis te klikken om de kracht van de vijand, zelfs buiten beeld, in te schatten en te beantwoorden.

Het Amerikaans leger hoopt tegen 2010 het slagveld volledig gedigitaliseerd te hebben. Elke bevelvoering, wapensysteem en soldaat is dan elektronisch verbonden.

De nieuwe soldaat

Een onderzoeksteam geleid door Motorola en het Army Research and Development labo in Natick (Massachusetts) beschreef vorig jaar het prototype van de uitrusting van de "soldaat van de 21ste eeuw". Zijn helm zal voorzien zijn van koptelefoon en micro voor de stemkennende, en "voice activating" communicatie. Een voorpaneel bevat nachtkijkers en sensoren, een videopaneel waarop de soldaat kan zien waar hij zich op het slagveld bevindt, en waarop hij eveneens rechtstreekse computergegevens (informatie over de vijand en de stand van zaken) en computerbevelen kan lezen. In de lendenriem zit trouwens een mini-computer die o.a. constant gegevens en identificatie over de vijand detecteert en doorzendt naar zowel het gesofistikeerde geweer als het oppercommando. Die gegevens worden binnengebracht via een nieuw soort kijker op het geweer dat het via de computerverwerking gedeeltelijk commandeert. Enkel richting en het overhalen van de trekker zijn overgelaten aan de soldaat die in zijn kijker en/of voorpaneel van zijn helm de optimalisatie volgt.

Het nieuwe leger

Sommigen dromen reeds luidop van virtuele oorlogen en slagvelden op monitoren en hopen gevechten te winnen voor een kogel afgevuurd is. De realiteit noopt er ons echter toe te besluiten dat de nieuwe, angstaanjagende technologie in de oorlogsvoering en machine zal geïntegreerd worden in plaats van ze te vervangen. In Bosnië gingen de burens elkaar te lijf met broodmessen.

Laten we niet vergeten dat de nieuwe technologie niet enkel haar intrede vond via de research en de spin-off van de burgerlijke informatica. De weg werd definitief ingeslagen mede onder druk van de bezuinigingen op het defensiebudget. Vermits het post-Reagan-tijdperk snoeit in de militaire begroting, is het Amerikaans opperbevel zich sterk bewust van het feit dat het landleger nog "amper" 1,1 miljoen soldaten telt en daarmee naar de 8ste plaats in de wereld gezakt is. Het komt er, niet enkel voor de Amerikanen, dus op aan de zwakte in troepensterkte te overwinnen door technologische voorsprong, zowel op het vlak van de informatie over de vijand als gesofistikeerdheid van de wapensystemen. Daarbij is het meer dan meegenomen dat veel van de technologie, zoals PC's en modems, relatief goedkoop is.

Tijdens een simulatie in Fort Leavenworth (Kansas) in mei 1995 stond een nieuwbewapende Amerikaanse infanteriedivisie van 20.000 man tegenover een conventioneel uitgerust Noord-Koreaans leger van 60.000 soldaten. Triomfantelijk kon brigadier-generaal Keith Kellogg van het Training and Doctrine Command na het oorlogsspel uitroepen dat de high-tech divisie de Noord-Koreaanse overmacht gewoon neerhakte.

Precies door het informaticanetwerk tussen het oppercommando en de uitvoerder kunnen heel wat tussen-echelons in bevelvoering en communicatie verdwijnen. Daarbij komt dat de nieuwe technologie de bemanning in bijvoorbeeld vliegtuigen en tanks kan terugschroeven. Laten we niet vergeten dat ook in de privéwereld computers de organigrammen volledig geherstructureerd hebben.

Anderzijds zullen de ontwikkeling van de militaire microsensoren en de aankoop van ontelbare videoschermen nieuwe fondsen vergen. Maar ook op dit vlak gebeurt de research en ontwikkeling hoofdzakelijk in de burgerlijke sector, waar de wereldwijde

concurrentie de prijs naar beneden haalt.

De nieuwe oorlog

Het valt trouwens op dat in de nieuwe oorlogsvoering het onderscheid tussen soldaat en burger meer en meer wegvalt. Virussen en computerinbraak kunnen en worden momenteel meestal ontwikkeld en verspreid door burgers. Zelfs op het nieuwe slagveld is het best mogelijk dat burgers de computers en gedigitaliseerde communicatie bemanen.

Steve Kent, een burgerlijk computer-expert en lid van de Pentagon adviesraad over informatieoorlog, verklaart: "Tijdens de Golfoorlog maakten de militairen intensief gebruik van communicatie op internet. Hadden de Iraken besloten dat uit te sluiten dan zou er heel wat meer geleden zijn".

De nieuwe vijand

Meer en meer niet-Amerikaanse veiligheidsdiensten gebruiken Amerikaanse hard- en software. Gepensioneerd luchtmachtkolonel Alan D. Campen schreef in 1992 *The First Information War*. Daarin wordt de informatica-technologie beschreven die gedurende Desert Storm (de Golfoorlog dus) gebruikt werd. Campen zegt dat hij sindsdien aanvragen krijgt voor zijn boek uit ambassades van over heel de wereld.

Op de 4de verjaardag van een omgebouwde legerloods tegenover het Pentagon huist het Automated Systems Security Incident Support Team. In de 18 maanden tot 1 juli 1995 ontving het team 28.000 hulpoproepen van operatoren in het wereldwijde, militaire computernetwerk. Duizenden inbraakprogramma's werden ontmaskerd. De inbreker moet geen ingewikkelde codes en hoge kennis van informatica meer bezitten. "Het enige dat zij moeten doen is aanduiden, klikken en aanvallen", meent Kenneth Van Wyk, expert in computerveiligheid. Het Pentagon beweert zelfs dat een groep Nederlandse inbrekers Saddam voorstelde de Amerikaanse ontplooiing te storen voor 1 miljoen dollar. Hoessein wees het voorstel af.

Louter vanuit technologische realiteit komen we tot hetzelfde besluit als in onze vorige bijdrage. De scheidingslijn tussen militair en burgerlijk, zowel qua inzet als qua slachtoffer en vijand, verdwijnt volledig. Ook het verschil tussen binnen- en buitenland vervaagt. De nieuwe oorlogsvoering kan zowel tech-

nologisch als psychologisch tegen binnenlandse "vijanden" uitgevoerd worden.

De vredesbeweging doet er dan ook goed aan de nieuwe ontwikkelingen op de voet te volgen. Wie weet wordt zij bij een toekomstige oorlog ook als "vijand" geïdentificeerd, en dus niet enkel psychologisch, maar ook technologisch tegengewerkt. Blijven beweren dat het enige doel van de vredesbeweging het voorkomen van oorlogsgeweld is, gaat niet meer op wanneer de volgende oorlog op computerscherm zal worden uitgevochten. Ook de rol van de nieuwe high-tech in oorlogspreventie dient dringend onderzocht te worden.

Lucien Bollaert
05.10.97

Werkloosheid in de Europese Unie

■ Meer dan 20 miljoen werklozen, 10,8 % van de actieve bevolking.

■ 50 % zijn zonder werk sinds meer dan één jaar.

■ 20 % jongeren, 12,7 % van de vrouwen tegen 9,4 % van de mannen.

■ Iets meer dan 50 % van de mannen van 25 tot 64 jaar hebben geen gekwalificeerde vorming.

■ 45 % van de jongeren hebben hun secundaire studies niet beëindigd.

■ Een werkloze op tien volgt een vormingsprogramma.

■ Een derde van het geheel van de werkplaatsen in de privé-sector bevinden zich in bedrijven met minder dan tien werkplaatsen.

■ Slechts 15 % van de kleine en middelmatige bedrijven bieden hun personeel een beroepsvorming.

Ontmijnen duurder dan produceren

Vijfendertig staten, in de eerste plaats de Verenigde Staten, Rusland en China, produceren anti-persoonsmijnen en meer dan 110 miljoen van deze tuigen liggen nog ergens op "hun" slachtoffer te wachten. Ook Frankrijk, Groot-Brittannië, Duitsland, Zweden, Zwitserland, Zuid-Afrika, India, Chili en Pakistan staan nog op de lijst van de landen die nog, of tot kort geleden, anti-persoonsmijnen fabriceerden.

Deze "blinde" moordtuigen doden jaarlijks 26.000 personen of één om de 22 minuten. Meestal gaat het om vrouwen en kinderen.

Volgens een document van de Verenigde Naties, bekend gemaakt tijdens een conferentie voor het verbod van het wapen van de "lafaards" bestaan er minstens 360 types van deze wapens. De "springmijn", reeds in gebruik tijdens de eerste wereldoorlog, ontploft een meter boven de grond om zoveel mogelijk wonden te verwekken.

Een andere mijn, met kleine gekleurde vleugeltjes, wordt door kinderen meestal voor een speeltuig genomen. De fragmentatiemijn werpt zijn metalen schilfers in een omgeving tot 100 meter en doodt iemand op 25 meter.

De Amerikaanse mijn "Claymore", vervaardigd om actief te blijven gedurende 20 jaar, werpt bij zijn ontploffing 700 stalen bolletjes in een cirkel van 60

graden.

Meer en meer worden de mijnen praktisch volledig in plastic vervaardigd wat ze onontdeikbaar maakt.

Bovendien worden ze uitgeworpen door vliegtuigen of helikopters, een tactiek die door Amerikanen tijdens de oorlog in Vietnam werd ingevoerd maar ook door de Sovjetroepen in Afghanistan toegepast.

Het aantal landmijnen in de wereld wordt geschat op 112 miljoen waarvan in Afrika meer dan 44 miljoen: Egypte 23 ml, Angola 15 ml, Mozambique 3 ml en nog 15 andere landen.

Azië, meer dan 32 miljoen: Cambodja 10 ml, Afghanistan 10 ml, China 10 mln en Vietnam 3,5 miljoen.

Europa meer dan 10 miljoen. Waarvan Bosnië, Herzegovina 3 tot 6 ml, Kroatië 3 ml en Oekraïne 1 miljoen.

Midden-Oosten meer dan 26 miljoen, Iran 16 ml, Irak 10 ml en Jordanië 206.000.

Latijns-Amerika meer dan 240.000.

Volgens het internationale Rode Kruis worden jaarlijks nog 2 miljoen meer anti-persoonsmijnen uitgezet dan er vernietigd worden.

Na vier jaar permanente activiteiten hadden 1.329 ontminners in Cambodja eind vorig jaar 57.330 anti-persoonsmijnen en 460 anti-tankmijnen blootgelegd.

Daarvoor hadden ze eveneens 364.369 stukjes metaal moeten opgraven, met dezelfde omzichtigheid als gold het een landmijn. Met naar schatting vier tot zes miljoen mijnen blijft er nog werk voor meer dan honderd jaar.

In het document dat in september gepubliceerd werd wijst de Noorse minister van buitenlandse zaken er op, zo het gebruik van anti-persoonsmijnen vandaag zou verboden worden het volgens het huidige ritme van de opruiming, nog duizend jaar zou kunnen duren vooraleer al de op dit moment opgeslagen mijnen volledig zouden verwijderd worden.

Zo het definitief verbod voor het vervaardigen en plaatsen van anti-persoonsmijnen in december in Ottawa een belangrijke stap kan genoemd worden, dan zullen de regeringen ook aan de onmisbare initiatieven moeten denken om zo snel mogelijk, en met de meest gespecialiseerde middelen, een belangrijk deel van de op dit moment bestaande anti-persoonsmijnen op te ruimen.

André De Smet

Wanneer een kind door een anti-persoonsmijn een been verliest moet het slachtoffer vijftien maal een aanpassing ondergaan vooraleer het volwassen is.

Moordpartijen in Algerije

Bovenstaande ontroerende foto werd door alle belangrijke kranten in de wereld gepubliceerd. Het is het beeld van een huilende moeder aan de ingang van het hospitaal El Harrach (een buitenwijk van Algiers) bij het vernemen van het nieuws dat haar acht kinderen in het dorp Bentlha werden vermoord. Officieel werden in het dorp vijftientig mensen vermoord en zevenenzestig gekwetst maar getuigen spreken van meer dan 200. Praktisch iedere dag brengt nieuwe berichten over mensen, in het bijzonder vrouwen en kinderen, die in dorpen door de "bloedhonden" van de fundamentalistische G.I.A. worden vermoord. Gewoon de keel overgesneden.

De regering die steeds maar beweert dat de terroristische aanslagen verminderen blijkt echter onmachtig te zijn om aan deze moordpartijen een einde te stellen.

Sinds het begin van de islamitische opstand in 1992 werden naar schatting in Algerije 75.000 mensen vermoord. (ads)

Zure vaststellingen vanuit het "Soete Waasland"

– praten met Nelly Maes –

Dit gesprek dateert uit de tijd dat de zon Vlaanderen geen straal kon weigeren. Op het uur van afspraak aangebeeld bij Nelly Maes. "Kunnen we eerst nog naar de Post?". We zagen iets meer van dat samenspel van zon en groen, dat mogelijk aan de oorsprong lag van het begrip "Soete Waesland". Ten slotte kwam het wel niet uit de suikerfabriek van Moerbeke.

Het gemeenteplein van haar geboortedorp, Sinaai. Een nieuw postkantoor en gemeentehuis, aangepast aan het landschap, zijn markant. Fier zegt Nelly Maes: "Die daten uit de tijd dat ik schepen was in Sint-Niklaas".

Zij was chiroleidster, actief in Jong Davidsfonds, werkte mee met de Lodewijk de Raetstichting. Dertig jaar geleden werd ze in een VU-bestuur gekozen. Een vrouw! Het jaar daarop stapte ze het Parlement binnen.

Ik verklap geen geheim: ze behoort tot de progressieve vleugel van de Vlaamse Beweging. Eens werd ze in een Vietnambetoging te lijf gegaan door verdedigers van "recht en orde". Ze was zo naïef het als normaal te beschouwen dat Vietnam over eigen lot wilde beslissen en geen oorlog op eigen bodem wenste. Problemen van wapenhandel, vrede, ontwikkelingssamenwerking zijn steeds haar gespecialiseerde onderwerpen geweest. En vanzelfsprekend niet dat alleen. Ooit zagen we ze een internationale vredesconferentie voorzitten. Toen wisten we dat Vlaanderen aan het emanciperen was.

De jaren gaan voorbij. Wie haar op 14 oktober in het tv-journaal zag replikeren, kon vaststellen dat in haar veel van de traditie van Rosa de Guchteneere verder blijft leven.

Jan Olsen

In het parlement en aan de studie over wapentransport

Mevrouw Maes, hoeveel jaren bekleedt u een parlementair mandaat?

'k Was voor het eerst kamerlid in 1971, later na Egmont niet verkozen en in 1981 kwam ik via de coöptatie in de Senaat. Vervolgens ben ik onafgebroken parlementair geweest hetzij in de Senaat, de Kamer, of nu in het Vlaams parlement.

Wat kreeg uw bijzondere aandacht?

In het federaal parlement volgde ik buitenlandse zaken, ontwapening en ontwikkelingssamenwerking, naast onderwijs. Eenmaal in het Vlaams parlement: onderwijs, cultuur en media

U sprak van "buitenlandse zaken". Kwam uw partij hierin voldoende aan haar trekken?

Zowel bij de jongeren als door de parlamentsfracties werd in de VU vrij consequent gewerkt aan dit thema. Wanneer in 1991 de VU, toen regeringspartij, zich zwaar tegen de wapenhandelspraktijken kantte, stonden we vrijwel alleen. Het kabinet van Schiltz leverde heel wat weerwerk, maar de SP heeft toen een bocht genomen. Ik zat toen ook in de Onderzoekscommissie rond wapenhandel. De VU zat toen in de regering en we hebben toen behoorlijk hulp gekregen van het kabinet Schiltz. De uitvoeringsbesluiten werden nooit wat we verhoopten.

Hoe dan ook, vandaag blijft België bekend bij de wapenhandelssector?

België is altijd een draaischijf geweest van handel in wapens, en was ook producent. Nu is de productie vooral in Franse handen. Wallonië is steeds belangrijker geweest in leveringen van klassiek wapentuig, Vlaanderen eerder als leverancier van strategisch tuig en elektronische uitrusting. De elektronica voor wapens is nooit essentieel geweest voor Vlaanderen, aangezien er geen enkele fabriek alleen daarvan leeft. Elektronica voor wapens is moeilijk af te zonderen van elektronica voor burgerlijke doeleinden.

Bestaat er een controle?

Die producten die voor dubbel gebruik kunnen bestemd worden, zullen als elektronisch materiaal voor burgerlijk gebruik verstuurd worden. Controle zal altijd een zeef blijven. Wat we toen

ontdekt hebben was dat er alleen een controle van papieren bestaat. Is de eindgebruiker een NAVO-land, dan mag alles. De PRB-zending toendertijd naar Iran betekende dat schepen op zee van koers veranderden. Luchtwapens worden in containers verpakt, e.d.m.. Ik denk dat de controle nauwelijks bestaat. Af en toe gebeuren er steekproefsgewijze verificaties. Er zijn dan nog de vele zaken die in Antwerpen zowel aankomen als van daaruit vertrekken, waar we niets van af weten.

125 F de granaat

Nemen die transporten naar het buitenland toe?

Het blijkt dat de conjunctuur in de wereld schommelt. België is zeker niet de grootste wapenleverancier. De grootste en goedkoopste wapenleveranciers komen tegenwoordig uit Oost-Europa, waar alles te gelde wordt gemaakt en doorheen de wereld wordt verkocht. Na de laatste Golfoorlog was er een grote herbewapening in Golflanden als Saoedi-Arabië, gesofisticeerd wapentuig van een heel nieuwe generatie. Ik geloof niet dat België daarin is gespecialiseerd. Derdewereldlanden die met Kalashnikovs bevoorrad worden en met granaten van allerlei slag, kopen in China, Tsjechië, Bulgarije, noem maar op. Afrika stikt van wapens. Van beperking wordt er niet gepraat. Enkele jaren geleden verbleef mijn dochter in Burundi en ging ik met de kerstdagen naar Ruanda. Op de markt van Kigali kon je toen een granaat kopen voor 125 F.

Bestaat er in het parlement een lobby die werkt voor liberalisering van de wapenhandel?

Die was altijd al aanwezig. FN had een lopend contract, waarmee ze alles konden doen wat ze wilden. In diezelfde tijd dat we de wapencommissie hebben opgericht, zaten mensen uit de wapenhandel in de kabinetten. Je kon heel goed voelen dat de hele PRL handen spandiensten verleende aan de wapenhandel. In Wallonië was er geen enkele partij die volop werkte met de commissie. Ik denk dat het te maken had met hun eigen wapenfabrieken. Op dat ogenblik stonden ook in Vlaanderen banen op het spel. In Lommel, bij SP-er Van Velthoven, die het heel consequent opnam tegen de excessen van de wapenhandel, werd overgeschakeld op vredesindustrie.

Ligt de beslissingsmacht bij de gemeentelijke of de nationale overheid?

De gemeente kan kieskeurig zijn in het afleveren van exploitatievergunningen. Exportvergunningen worden uitgereikt op nationaal vlak. Van Velthoven - in tegenstelling tot een aantal Waalse collega's - bezweek niet onder de druk van de syndicaten die het over werkgelegenheid hadden.

En de vakbonden in Vlaanderen?

Daar is toen wel betoogd in Lommel. De wapenfabrieken in België waren verouderd. Later is gebleken dat ook P.R.B. een bedrijf in moeilijkheden was.

Van rode naar blauwe baretten

Wat is uw houding tegenover de UNO-vredesacties?

Een van mijn grootste ontgoochelingen is, dat de UNO-vredeskrachten er niet in slagen geloofwaardig op te treden. Naar Ruanda zijn onze landgenoten met te zwakke uitrusting en te kleine getalsterkte gestuurd. Maar vooral met een te zwak mandaat. We zullen het verslag van de Ruanda-commissie moeten afwachten om te horen of de Belgische regering al deed wat ze kon. Ik denk van niet. Maar ik denk wel dat Willy Claes de Amerikanen teveel ter wille wou zijn. Twee maanden voor de genocide in 1994 ben ik daar geweest. In het parlement bracht ik verslag uit van mijn bevindingen. Onder de ogen van de Belgische soldaten werden wapens uitgedeeld aan de milities. Dit kon niet belet worden. Ze mochten ze niet ontwapenen. Onze soldaten mochten enkel lichte verdedigingswapens bij zich hebben, zelfs niet op scherp, meen ik. Onder hun ogen gebeurde de voorbereiding van de genocide. Dat was tegen de akkoorden van Arusha.

Nelly Maes (1941, Sinaai-Waas) was eerst enkele jaren als lerares Nederlands - geschiedenis actief te Sint-Niklaas vooraleer een politieke loopbaan uit te bouwen. Na leidende functies bij o.a. Jong-Davidfonds (nationaal ondervoorzitter) werd zij in 1967 als eerste vrouwelijk bestuurslid van de Volksunie verkozen te Sint-Niklaas.

Sedert 1970 zetelt ze in de gemeenteraad van Sint-Niklaas, waar ze ook gedurende 7 jaar schepen van onderwijs, cultuur, jeugd, emancipatie, toerisme, vezustering, ontwikkelingssamenwerking, coördinatie kinderopvang en buitenschoolse opvang was.

In 1971 werd ze het eerste vrouwelijk kamerlid van de VU en van het Waasland. Momenteel is Nelly Maes lid van het Vlaams parlement. Zij is er vast lid van commissie cultuur en van de commissie gelijke kansen, plaatsvervangend lid van de commissie externe betrekkingen en van de commissie mediabeleid.

Dan werd in april '94 het presidentieel vliegtuig neergeschoten...

Dat was het sein voor de genocide. De oorlog begon in 1991. Via het noorden zijn de Tutsi's uit Oeganda gekomen en hebben ze de Hutu-bevolking voor zich uitgedreven. Wanneer we in Kigali verbleven, zaten er honderdduizenden in een kamp voor de hoofdstad. Internationaal werd een vredesakkoord afgedwongen dat aan de Tutsi's een dikke vinger in de pap gaf. 40% van de machtspositie in het leger ging naar de Tutsi's, waar de Hutu 85% van de bevolking uitmaken. Men wou onder internationale druk die nieuwe regering geïnstalleerd krijgen.

Door het afschieten van het vliegtuig met de president, door de moord op de vrouwelijke premier, door het doden van de Belgische para's werd dit belet. Mijn idee is dat de voor de hand liggende daders de extremistische Hutu-milities zijn die het vredesproces wilden dwarsbomen.

Het zenden van soldaten in plaats van missionarissen blijft doorgaan...

Er moeten militaire missies kunnen zijn om mensen te beschermen. Dat gebeurt niet. Van Somaliland tot Ruanda ziet men hoe de Amerikanen hun in-

vloed in Oost-Afrika hebben uitgebreid. De militaire krachten van de westerse landen staan te kijken hoe een paar honderd kilometer verder honderdduizenden mensen in Congo vermoord worden, en zitten er zogenaamd om mensenlevens te redden. Waanzinnig.

Democratie in Afrika

En Kabila?

Het is duidelijk dat heel de operatie Kabila gesteund wordt door de Verenigde Staten, met als voorhoede de militaire regimes van Oeganda, Ruanda en Burundi, langs de andere kant nog uit Angola.

Hij heet afstammeling te zijn van een marxistisch regime?

Ja, hij is een Mulelist. Ik hecht in de Afrikaanse context geen belang aan dogma's. Heel zijn leven is hij een diamantsmokkelaar. Of dit nog over een te stemmen is met marxisme-leninisme? Wel is het geen democraat.

Hoe ziet u het wisselend beleid van Buitenlandse Zaken ten opzichte van Congo?

In Zaïre waar de staat de facto niet meer bestond, functioneerde een "société civile" vrij goed, die zich niets meer aantrok van Kinshasa. België heeft de laatste jaren geen echt beleid meer gevoerd. Er zijn aarzelingen geweest en er is altijd een latente aanwezigheid van een lobby, die vanuit een postkoloniaal syndroom nog probeert een Belgische invloed uit te oefenen. België moet niet onverschillig staan, maar wel minder bilateraal, onrechtstreeks werken via de internationale organisaties. Claes interesseerde zich eigenlijk niet voor Afrika. Met Vandenbroucke is het heel kort anders geweest. Derycke als toenmalig verantwoordelijke voor ontwikkelingssamenwerking, vond het een verademing om met hem te kunnen praten.

Wat vindt u van het beleid van Moreels?

Zijn goede bedoelingen deel ik, maar z'n aanpak is amateuristisch. Hij blaamt zijn medewerkers, zit handwringend voor het tv-scherf. Dat is niet wat van een minister verwacht wordt.

Hij was toch vele jaren voorzitter van Artsen Zonder Grenzen?

Hij was vertrouwd met de ellende, daarom niet met de middelen om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Hij heeft een aantal zeer goede principes vooropgesteld, maar ik vind dat hij op een amateuristische wijze minister speelt. Voor het ogenblik is hij bezig de hele NGO-wereld tegen zich op te stel-

len. Dat zouden bondgenoten moeten zijn.

Hoe beoordeelt u het beleid van Derycke?

Hij is dus overgestapt van Ontwikkelingssamenwerking naar Buitenlandse Zaken. Ik meen dat hij dat zonder tamtam, fatsoenlijk en rechtlijnig heeft gedaan. De CVP speelt altijd andere spelletjes dan Derycke.

Wat is het buitenlands beleid van Vlaanderen?

Vlaanderen heeft helaas geen serieus buitenlands beleid en bereidt er zich niet goed op voor. Het optreden van Van den Brande in het buitenland toont allesbehalve een coherent beleid.

Wij hebben nu een aantal betrekkingen met Chili aangeknoopt, maar kan met de huidige graad van zelfstandigheid wel een Vlaams ontwikkelingsbeleid gevoerd worden?

Iedere gemeente kan een ontwikkelingsbeleid voeren. Waarom Vlaanderen niet? Alles wat we kunnen bijvoorbeeld inzake onderwijs heeft ook zijn buitenlandse consequenties.

Wil de Volksunie ook de Vlaamse bevoegdheden uitbreiden?

Absoluut. Ik vind het bijvoorbeeld niet gezond ons bezig te houden met de gezondheid van Abos; dat is een ziekte en wanneer je die ziekte in twee kapt, heb je twee ziektes. Ik zou liever een eigen beleid opbouwen vanuit de democratische opinie in Vlaanderen, niet vanuit de nobeljons van de PSC. De discussie daarover moet het Vlaams parlement voeren, met name over wat we willen betekenen in Europa en in het buitenland. Als Vlaanderen dat beleid niet serieus uittekent, dan kan dit een gesjoemel worden tussen de lobby's onderling, die op hun manier de ministers zullen proberen te gebruiken? In verband hiermee denk ik aan de rol van de traditionele vriendschapsbanden tussen de democratische families en hun gewicht op de politieke besluitvorming zoals bijvoorbeeld met de christendemocraat Frey in Chili. Ik vind dat niet de goede manier. Wat kan onze bijdrage zijn en wat kunnen we doen ten voordele van de anderen en hoe kunnen we dat met steun van alle Vlamingen gestalte geven? Welke krachten kunnen we inzetten om tegelijkertijd een boodschap uit te dragen van pacifisme, van duurzame ontwikkeling in respect voor het ecologische.

Is het niet opgefallen dat een reeks mensen, die zich steeds uitspreken over de tradities in de Vlaamse Beweging van dit pacifisme niet willen weten?

Het pacifisme is een traditie geweest in de Vlaamse Beweging. Daartegenover staat dat ik altijd in weerwil van dit pacifisme mannen van "recht en orde" heb weten rondlopen. Toch leeft het pacifisme in Vlaanderen. Ik was zo fier dat de laatste stemming van 1996 in het Vlaams parlement een pacifistische was. Gewoonlijk verwerpt men dit meerderheid tegen minderheid. En inderdaad de meerderheid wou tegenstemmen, maar toen heb ik gewezen op de traditie van pacifisme in Vlaanderen. Ze hebben allemaal meegestemd.

Maastricht

Vandaag kan in een dergelijk gesprek niet gezwegen worden over "Maastricht".

Maastricht is natuurlijk een ontgoocheling geweest voor elke rechtgeaarde democraat en voor elk sociaal beweging mens. Het sociaal handvest, dat niet getekend werd door de Britten, is eigenlijk een lege doos. Maar ook na Amsterdam kunnen we niets wezenlijks doen voor de Europese mens.

Europa is ook verbonden met een aantal criteria zoals het maximale tekort van 3% op de begroting. België lijkt daar nu onder geraakt te zijn. In sommige andere Europese landen werden of worden die normen niet gehaald. Voor mij is het duidelijk dat als Frankrijk en Duitsland er niet bij zijn er geen eenheidsmunt komt. Kan men er de Europese burgers van overtuigen de Unie verder uit te bouwen nu de steun ervoor lijkt weg te ebben? De mensen zien problemen bij de werkgelegenheid, er is geen sociale ruimte die een zekere veiligheid biedt in dit Europees project.

We hadden Renault, Forges de Clabecq, Nova, RMT. De arbeider wordt om de zogenaamde hoge lonen nagewezen...?

Wanneer je de arbeiders wil vragen te concurreren met de echte lageloonlanden, dan kies je voor de collectieve ondergang. De globalisering van de wereldeconomie is veel sneller gegaan dan de Europese integratie. We hebben hier de Boelwerf gehad. We hebben destijds allemaal als nationale staten achter protectionistische muren geleefd. En nu lijkt het alsof het wilde kapitalisme vrede en weelde over heel de wereld zal brengen. U gaat mij toch niet zeggen dat de Verenigde Staten niets doen om hun markten te beschermen met de munt als wapen?

We zagen destijds dat via devaluaties of revaluaties munten politieke middelen zijn om je economie in een of andere richting te beschermen. Sedert enige jaren kunnen we dat niet meer binnen België, mits onze munt gekop-

peld is aan de DM. Als men op een democratische manier over de Euro zou kunnen praten, zou men een zekere bescherming van de Europese ruimte kunnen nastreven, omdat men niet meer met al die schommelende munten zit. Als dat niet kan moet de Euro niet. Met de komst van Europa had men vijf miljoen arbeidsplaatsen voorspeld. We zien echter het omgekeerde gebeuren.

Hoe oostelijk reikt Europa?

De uitbreiding van de Europese politiek en van de NAVO naar het oosten toe, lijkt mij riskant. Er zijn waarschijnlijk vroeger beloftes gedaan aan de landen van het voormalig oostblok. Het geeft, hoe dan ook, de indruk dat de NAVO zich als militair blok tegen Rusland opstelt. Zolang Rusland het in die zin interpreteert, moet men met die werkelijkheid rekening houden. Men moet er voor zorgen dat de Europeanen niet opnieuw in een vijandschap tussen oost en west geraken. Ik vind dat de Amerikanen een nogal arrogante hegemonie over de wereld uitoefenen en dat is niet gezond. Bondgenootschappen die veelzijdig zijn scheppen banden tussen de volkeren. Ze zijn gezonder dan bondgenootschappen die zich tegen mekaar opstellen.

Tot slot, wat is het VU-standpunt over stemrecht voor migranten?

Naarmate jonge mensen automatisch de nationaliteit krijgen is dit een uitdovend probleem. Geeft men stemrecht aan de Europese burgers en laat men de Turk en de Marokkaan die hier al jaren belasting betalen, zonder stemrecht, dan creëert men een verschil dat niet te verantwoorden valt. Onze oudere migranten in St-Niklaas liggen meer wakker van de gelijkberechtiging van hun godsdienst. Ze hebben weinig mogelijkheden om hun godsdienst te beleven. Ik zie wat de Marokkaanse en de Turkse gemeenschap moeten samenbrengen om hun moskee in stand te houden. Ik ben voorstander van het stemrecht maar stel vast dat er zeer grote weerstand tegen is. Sommigen menen dat het omgekeerd effect zou kunnen hebben en een propagandamiddel voor het Blok zou kunnen zijn. Op bepaalde plaatsen en specifiek in Brussel mag het stemrecht niet uitlopen op een situatie waarbij de Vlamingen uit de boot vallen en er nog slechts een effectieve grotere machtsuitoefening door de francofonen zou overblijven.

Dank u voor dit gesprek.

Opgenomen door Jan Olsen, van wie ook de tussentitels zijn.

■ **INLEVEREN:** Regering en patronaat hebben het nog steeds over de noodzaak dat de arbeiders en bedienden moeten inleveren om de arbeidskost te verminderen. In de voorbije weken noteerden we echter dat, voor de eerste helft van dit jaar, heel wat bedrijven niet te miskennen winsten noteerden. We citeren:

Barco (winst 1,4 miljard of + 23,6 %); Glaverbel (Nettowinst 666 miljoen tegenover 227 miljoen in 96- of + 193 %); BBL (+ 15,9 %); Cobepa (+ 17 %); Kredietbank (+10,8 %); Spadel (winst 36 %); Quicq (stijging van 7 naar 14 miljoen); Begemann (+ 21 %); Axa Belgium (+ 9 %); Delhaize (nettowinst 2 miljard fr.) CBR (+ 2,3 %); Sioen (textielgroep + 35 %); Almany: + 27,6 %; Cera (+ 27 %); Landbouwkrediet: (11,1 %) en Union Minière: (1.117 miljard tegen 218 miljard tijdens dezelfde periode in 96 of vijf maal meer). Credit Lyonnais Belgium: (+ 10,6 %); Sibeka (+ 73 %) Nestlé (+ 40,3 %).

We spreken hier dan nog niet over de miljardenfraude waarin de familie De Clerck van de textielgroep Beaulieu betrokken is.

■ **FORTUINEN:** Uit een onderzoek van het tijdschrift "Challenge" van juli-augustus 97 blijkt de lijst van de grootste Franse fortuinen er als volgt uit te zien:

1) Liliane Bettancourt (Oréal): 42,1 milj. F.F.;
2) Familie Mullier (Auchain): 42 milj. F.F.;
3) Familie Delforey (Carrefour): 24,8 milj. F.F.;
4) Bernard Arnault (LVMH): 22 milj. F.F.;
5) Familie Hermès (Hermès): 15 milj. F.F.;
6) Familie Halley (Promedia): 14,8 milj. F.F.;
7) Serge Dassault (Dassault): 14,8 milj. F.F.;
8) Familie Fournier (Carrefour): 13,4 milj. F.F.
Het totaal van de 500 grootste fortuinen in 1997 bedraagt 675 miljard F.F. (410 miljard B.F.). Een verhoging van 28 % t.o.v. het vorig jaar. 675 miljard F.F. vertegenwoordigen 135 vliegtuigen Airbus of 11.250.000 auto's Renault Twingo, of 87.000 eeuwen het minimumloon van een arbeider...

■ **ARBEIDSKOSTEN:** In haar perspectieven om de tewerkstelling te bevorderen heeft de regering in de voorbije maanden aan het patronaat een bedrag van 60 miljard frank toegekend voor de daling van de arbeidskosten. Zij streeft ernaar om in de komende jaren dit tot 100 miljard op te drijven, de C.V.P. stelt zelf voor om dit bedrag tot 140 miljard op te drijven. Jan Bohets, die men moeilijk een links econoom kan noemen, schrijft in "De Standaard" (13/9) "Werkgevers hebben reeds lang de zekerheid dat ze geen rendabele investeringen kunnen doen dan diegene die arbeid sparen" en verder "Het is goed mogelijk dat de werkgevers de verlaging van de lonen zullen aangrij-

pen om hun winsten te verhogen zonder daarom meteen meer te gaan aanwerven".

■ **ARMOEDE IN EUROPA:** Eurostar, het studiecentrum van de Europese Unie, vestigt er de aandacht op dat in de twaalf landen die in 1993 deel uitmaakten van de E.U. gemiddeld 17 procent van de bevolking met een inkomen onder de armoedegrens leeft. Het gaat hier om ongeveer 57 miljoen personen die 23 miljoen gezinnen uitmaken. Per land geeft dit: België (13 %), Denemarken 9 %, Duitsland 13 %, Frankrijk 16 %, Ierland 21 %, Italië 18 %, Luxemburg 14 %, Portugal 28 %, en het Verenigd Koninkrijk 23 %. Europa blijkt dus voor een belangrijk deel van de bevolking alles behalve een paradijs te zijn.

■ **BOULEVARD PERS:** De zogezegde boulevard pers, de kranten die van schandalen en sexfoto's hun uithangbord maken, worden in Groot-Brittannië beheerst door de Australische persmagnaat Murdoch. Ook in de V.S. en Australië heerst Murdoch over heel wat kranten en T.V. ketens. Men schat zijn persoonlijk fortuin op 15 miljard BF.

De "Sun" waarin de paparazzi de eerste foto's van Diana publiceerden met haar Egyptische vriend heeft een oplage van 4 miljoen exemplaren tegenover zijn belangrijkste concurrent "Daily Mirror" met 2,5 miljoen die aanleunt bij de Britse Labour. De zondageditie "News International" trekt op 4,6 miljoen exemplaren wat tweemaal meer is dan zijn rivaal "Sunday Mirror". De totale Britse sensatiepers drukt 16 miljoen exemplaren wat zo'n 48 miljoen lezers betekent.

■ **C.D.-CASSETTEN:** In 1997 werden er in de wereld voor 39.825 miljoen dollar C.D.-cassetten en C.D.-singles verkocht. Per land geeft dit in miljoenen dollar:

Verenigde Staten: 12.297,7 - Japan 6.762,3 - Duitsland 3.179,4 - Groot-Brittannië 2.709,8 - Frankrijk 2.318 - Brazilië - 1.394,5 - Canada 911,6 - Australië 815,2 - Nederland 660,1 - en Italië 6.37,5.

Voor Europa maakt dit 13.445 miljoen dollar uit.

Noord Amerika 13.209 - Azië 9.027 - Latijns Amerika 2.493 - Australië en Nieuw Zeeland 937 - Midden Oosten en Turkije 436 en Afrika 240 miljoen dollar.

■ **HAMBURGERS:** Het gemiddeld aantal minuten dat in verschillende steden moet gewerkt worden om een hamburger te kopen ziet er als volgt uit: Tokyo-Chicago: 9 minuten, Hong Kong: 11 minuten, Wenen en New York: 12 minu-

ten, Sydney en Montreal: 14 minuten, Genève: 20 minuten, Frankfurt: 16 minuten, Londen: 20 minuten, Parijs en Brussel: 21 minuten, Singapur: 24 minuten, Madrid: 34 minuten, Bangkok: 39 minuten, Rio: 41 minuten, Warschau: 53 minuten, Moskou: 104 minuten, Caracas: 117 minuten en Nairobi: 193 minuten.

■ **PETROLEUM:** Hieronder volgen de landen waarvan de ondergrond meer dan tien miljard vaten petroleum bevat (1 vat - 160 liter).

Saoudi-Arabië: 261,5 - Irak: 112 - Verenigde Arabische Emiraten: 97,8 - Koeweit: 95,5 - Iran: 93 - Venezuela: 64,9 - Mexico: 48,8 - Rusland: 46,7 - Verenigde Staten: 29,8 - Libië: 29,5 - China: 24 - Nigeria: 15,5 - Angola: 12 en Noorwegen 11,2.

■ **ISRAEL / ALGEMENE STAKING:** De confrontatie en militaire politiek die door de regering Netanyahu wordt gevoerd heeft eveneens steeds meer invloed op de bestaansmogelijkheden van de bevolking.

Op 25/9 ging aan algemene staking door waaraan 700.000 werknemers deelnamen. Gans het openbaar leven lag plat. De minister van financiën, Y. Neeman, de vereniging van industriëlen en de bankiers hadden vooraf, door een klacht bij de rechtbank, de staking willen verhinderen. De rechtbank besloot dan ook de staking slechts toe te laten van 6 u.'s morgens tot 14 u. In alle steden van Israël hadden niettemin massale demonstraties van de werknemers plaats.

■ **FRANKRIJK:** Door de Franse linkse regering werd er voor de bedrijven voor 1997-98 een uitzonderlijke verhoging op de belasting van 15 % vastgelegd. In totaal zullen de maatschappijen een belasting betalen van 41,6 %.

De bedrijven met een zakencijfer van minder dan 300 miljoen worden hiervan vrijgesteld. Het betreft hier speciale KMO's die 80 % van het geheel uitmaken.

Zowat 27.000 bedrijven of groepen, waaronder de meest belangrijkste van het economisch leven, zijn bij hogergenoemde maatregel betrokken.

Deze speciale belasting zal in 1999 terugvallen op 10 %.

Deze maatregel die half september door het parlement werd goedgekeurd dit jaar zal zo'n 132 miljard opbrengen (Franse frank) en in 1998 128 miljard. De linkse Franse regering wil met deze speciale maatregel de tewerkstelling van de jongeren aanzwengelen. (ads)

“Onze journalisten zijn vermoord door doodseskaders” Gesprek met Yurdusev Özsökmenler van de Turks-Koerdische krant Gündem

Er zijn weinig landen in de wereld waar het beroep van journalist zoveel risico's met zich meebrengt als in Turkije. De pers heeft er te maken met anti-democratische wetten en ideologisch geïnspireerde aanslagen. Vooral de persorganen die de Koerdische kwestie nauw ter harte nemen vormen een doelwit. We hebben een gesprek met Yurdusev Özsökmenler, hoofdredactrice van de linkse krant Gündem.

In Turkije heerst er officieel persvrijheid. De werkelijkheid is anders. Turkije staat aan de top van landen waar de repressie tegen kranten en journalisten het hevigst is. In een poging komaf te maken met dit negatief beeld, spreken opeenvolgende regeringen van nieuwe maatregelen die een daadwerkelijke persvrijheid moeten garanderen. Tot vandaag is er weinig of niets veranderd. De artikels 6 en 8 van de zogenaamde 'wet tegen het terrorisme' maken de repressie mogelijk. Een herziening ervan heeft niet veel opgebracht. Volgens president Süleyman Demirel is het "normaal dat zij die mensen tegen elkaar opzetten en de eenheid van het land in gevaar brengen, worden veroordeeld". Bovendien weigeren de Turkse autoriteiten te spreken van een inperking van de vrijheid van meningsuiting. Wanneer "de wetenschappers aan mijn universiteiten denken dat zij niet vrij zijn, dan zijn wij de staat, regering en parlement bereid daarin verandering te brengen. Wanneer zij zich niet vrij voelen, dan moeten zij dit openbaar maken", aldus Demirel in een toespraak eind '94 voor universiteitsdocenten. Op het moment van de toespraak zitten er 108 journalisten, schrijvers, politici, kunstenaars en universiteitsdocenten achter de tralies.

De jaren 1992 en 1993 behoren wellicht tot de donkerste periode voor de Turkse pers. Toen werden 22 journalisten vermoord terwijl verschillende anderen verdwenen. De meeste gevallen blijven onopgehelderd. Elk onderzoek wordt tegengewerkt. Eén van de kranten die het meest geïsoleerd wordt, is Gündem. Deze krant is eigenlijk de opvolger van Özgür Gündem en Özgür Ülke. Özgür Gündem verschijnt voor het eerst op 30 mei 1992 en plaatst van meet af aan de Koerdische kwestie centraal. Het korte publicatieleven wordt gekenmerkt door voortdurende veroordelingen, bedreigingen en aanslagen. Dit heeft ook financiële gevolgen. Het bedrijf dat aanvankelijk de distributie in Turks-Koerdistan verzorgt houdt het al gauw voor bekeken. Een

poging om zelf de verspreiding van de krant te verzorgen mislukt omwille van de fysieke bedreigingen en aanslagen op medewerkers. Na de publicatie van een interview met PKK-leider Abdullah Öcalan, laat het Hooggerechtshof de krant sluiten. Na 44 veroordelingen, voortdurende inbeslagnames van uitgaven, 35 mensen achter de tralies en 6 vermoorde journalisten houdt de krant het voor bekeken. De opvolger Özgür Ülke, die vanaf 28 april 1994 start, kampt met dezelfde problemen. In de zomer van dit jaar start weer een nieuwe titel, Gündem. Özgür Ülke stopt en gaat mee op in de redactie ervan.

Yurdusev Özsökmenler is journaliste en lid van het directiecomité van Gündem. Haar beroep heeft haar meer dan eens in aanvaring gebracht met de Turkse autoriteiten. Net als vele van haar collega's verbleef ze langere tijd in de gevangenis. Maar dat heeft haar

Bomaanslag in opdracht van de regering?

In een interne circulaire van 30 november 1994, vooraf gegaan door een nota met het opschrift "geheim", vroeg toenmalig eerste minister Tansu Ciller naar afdoende maatregelen tegen kritische persorganen. Hier volgt de tekst van de nota: "Activiteiten van bepaalde publicaties, in het bijzonder van Özgür Ülke - een publicatie die door de manier van schrijven oproept separatistische en ondermijnende organisaties te ondersteunen - zijn duidelijke aanvallen geworden tegen de duurzame en spirituele waarden van de staat. Deze publicaties misbruiken de grenzeloze tolerantie van Turkije, een democratisch en seculier land, tegenover de onafhankelijke pers. Zij negeren de Turkse wetten. Deze publicaties tonen zich als legale instituties, in werkelijkheid komen ze voort uit terroristische organisaties. De situatie heeft dergelijke afmetingen aangenomen dat het gezond verstand van onze patriottische onderdanen en de publieke opinie in het algemeen wordt verstoord. Omdat we een dergelijke bedreiging tegen de ondeelbare integriteit van onze staat en natie niet kunnen tolereren, vraag ik het ministerie van justitie om de bedoelde organen af te bakenen en te achtervolgen; uit te zoeken waarom tot nog toe geen legale acties zijn ondernomen ondanks verschillende officiële klachten; om de noodzakelijke maatregelen te nemen; onmiddellijk een studie te starten naar geschikte methodes voor een succesvolle strijd tegen dergelijke publicaties die duidelijk separatistische propaganda verspreiden met de bedoeling onze staat te vernietigen en het terrorisme te ondersteunen; om de methodes die men heeft gevonden als resultaat van de studie, op korte termijn toe te passen."

enkel gesterkt in haar overtuiging: "Wij geloven in de waarheid. Wij willen in een land leven waar het volk niet langer meer onderdrukt wordt".

Gündem is niet zomaar een krant, zo vertelt Özsökmenler: "Gündem is een linkse onafhankelijke krant die vooral aandacht heeft voor de onderdrukten, zoals Koerden, vrouwen, arbeiders en minderheden in het algemeen". Özsökmenler onderbreekt even en haalt een lijst te voorschijn: "Dit is een lijst van correspondenten uit onze kringen die vermoord of verdwenen zijn". Op de lijst staan een 15-tal namen, onder wie Musa Anter, de journalist naar wie het vredeskonvooi naar Diyarbakir deze zomer is genoemd. "Zij zijn nagenoeg allen vermoord door doodseskaders, dikwijls in opdracht van de autoriteiten".

"Voor een oppositiekrant, zeker van linkse signatuur, is het heel moeilijk werken. Schrijven over de Koerdische zaak en meer algemeen over vrede is gevaarlijk, omdat schrijven over en voor vrede gevaarlijk is voor de regering. In de toekomst verwachten wij dan ook verder grote moeilijkheden. Met Gündem proberen we de waarheid te brengen over Turkije en de Koerdische regio. Zo publiceren wij regelmatig over de misdaden die de zogenaamde dorpswachters (1) begaan. Ook proberen we de waarheid te achterhalen over de doodseskaders. Het zijn berichten die je elders niet gemakkelijk leest. Voor de regering is de waarheid een doorn in het oog. Wij vrezen dat ze opnieuw alles in het werk zal stellen om

onze publicatie definitief het zwijgen op te leggen."

"Ben je op de hoogte van het Susurluk-ongeval? (2). Al lang voordien berichtte de progressieve pers over duistere banden tussen misdaadorganisaties, politiekringen en bepaalde politici. De regering zei telkens dat we leugens verspreidden. Nadat de krant Özgür Ülke over de maffiabanden berichtte, werd op 3 december 1994 een bom-aanslag op de redactielokalen gepleegd. Kort nadien publiceerde de redactie een officieel document waaruit bleek dat de regering Özgür Ülke speciaal viseerde. De toenmalige eerste minister, Tansu Ciller, pleitte onomwonden voor het stopzetten van de titel (zie kader).

Door Susurluk werd de regering in haar hemd gezet. Voor het eerst kon het publiek zien dat wat deze kranten publiceren geen prietpraat is, maar de waarheid. De feiten die na het fameuze ongeval het daglicht zagen, stonden drie jaar daarvoor reeds in Özgür Ülke."

Is de houding van de pers na Susurluk veranderd? "Neen, er is niets veranderd. De doorsnee pers heeft misschien een aantal figuren in opspraak gebracht en geschreven over hun banden met de maffia. Echt de waarheid vertellen doen ze evenwel niet. Dat komt omdat een aantal journalisten van kranten als Cumhuriyet, Milliyet en de uitgevergroep Sabah betaald worden door de regering. De regering geeft die kranten elk jaar financiële steun. Wij weten dat de directies van die kranten regelmatig

bij functionarissen van het leger worden geroepen waar hen verteld wordt wat ze moeten schrijven."

Dit geldt zeker voor de berichtgeving over de oorlog in Koerdistan. Özsökmenler: "Journalisten die regeringsgezind schrijven over de Koerdische kwestie worden geholpen. Desnoods krijgen ze zelfs een helikopter van het leger ter beschikking. Zo is een journalist van Sabah, Hassan Jemal, naar Koerdistan gegaan. Hij verbleef er in comfortabele huizen van politie- en regeringsfunctionarissen. Na terugkomst ging hij zover te beweren dat er geen oorlog is in Koerdistan. Hij sprak over een paradijs op aarde".

"Journalisten die als kritisch bekend staan kunnen niet zomaar naar Koerdistan. Gaan ze toch, dan staan hen een heleboel narigheden te wachten, zoals gearresteerd of zelfs vermoord worden. Onze mensen hebben gelukkig een goede relatie met de Koerden. Daardoor krijgen we heel wat nieuws via hen aangereikt. Dikwijls is er geen andere mogelijkheid. De correspondenten van Gündem zijn oorlogscorrespondenten. Als zij willen werken op Koerdisch gebied dan moeten zij vrezen voor hun leven. Velen zijn reeds gedood of gevangengezet."

Kunnen we binnenkort spreken over vrede? "Ik ben hoopvoller vandaag dan vroeger. Steeds meer mensen zien dat er oorlog is. Ook in andere landen. Het moet veranderen."

Ludo De Brabander

(1) Aangesteld door de autoriteiten om te 'waken' over de Koerdische dorpen. De rekrutering gebeurt onder dwang of onder hoge beloning. Heel wat van de dorpswachters komen uit extreemrechtse kringen. Het zijn zij die een ware terreur ontketenen onder de dorpsbevolking. Hun aantal vandaag wordt geschat op 90.000.

(2) Op 3 november 1996 botste een Mercedes frontaal met een vrachtwagen. In de Mercedes zaten Abdullah Catli, een internationaal gezochte leider en moordenaar van de Grijsse Wolven (extreem-rechts), H. Kocadag, een hoge politie-officier en Sedat Bucak, parlements lid van DYP (partij van toenmalig vice-premier Tansu Ciller) broederlijk naast mekaar. Enkel Sedat Bucak overleefde het ongeluk. De toenmalige minister van binnenlandse zaken Mehmet Agar kwam in opspraak toen bleek dat Catli allerlei papieren uit zijn het ministerie op zak had.

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78

e-mail: vrede@ngonet.be

nov97 2de jaargang nr 4

afgiftekantoor Gent X

v.u. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Ten geleide

In deze nieuwsbrieven willen we u enkele recent verschenen boeken voorstellen, die u ook in de bibliotheek Jan Verwest kan vinden. De boeken van de bibliotheek staan allemaal op computer, en kunnen worden uitgeleend, artikels en tijdschriften kunnen worden geraadpleegd...

Vrede heeft nu sinds kort ook elektronische post. Via het bibliotheek-computernet (cocos) van de NGO's kunnen we nakijken of collega's van andere documentatiecentra over voor u interessante informatie beschikken. Kom gerust even binnen we helpen graag vinden wat u zoekt.

open elke dag van 13u15 tot 17u15

en op afspraak

Galgenberg 29 (buurt Rozemarijnbrug)

Vrouwenbeweging in Vlaanderen

Dit boek over de recente geschiedenis van de vrouwenbeweging in Vlaanderen is een vlot geschreven verhaal geworden waarin groepen en vrouwen voor het voetlicht gebracht worden die destijds de kastanjes uit het vuur hebben gehaald. De dynamiek van de vrouwengroepen, betogingen en campagnes, hun creativiteit en inventiviteit alsook de ernst en gedegenheid waarmee ze thema's als abortus, anticonceptie, werk, crisis, kinderopvang, huwelijk, seksualiteit, bespreekbaar maakten en de fundamentele ongelijkheid tussen man en vrouw aan de kaak stelden hebben ertoe geleid dat een emancipatiebeleid werd afgedwongen. Het is een harde strijd geweest waarbij deze vrouwen op de barricade

tegelijktijd zelf in hun persoonlijk leven met kinderen, werk en relaties werden geconfronteerd waarin zij ook moedig voor hun emancipatierechten opkwamen. Dat het maken van goede afspraken tussen de partners de problemen in het huishouden zou oplossen zoals Renée van Mechelen het stelt is voor mij al te naïef. In een relatie gaat het altijd om machtsverhouding en macht wordt niet zomaar uit handen gegeven. Macht waarmee in deze patriarchale maatschappij de vrouw zowel privé als in de maatschappij wordt onderdrukt. Ik ben akkoord met de schrijfster dat de vrouwenbeweging niet overbodig is en dat de feministen zowel hier als in derde wereld moeten opkomen tegen uitbuiting en discriminatie. De nieuwe generatie feministen zullen in dit boek de nodige inspiratie opdoen en misschien iets leren van de 'ouwe rotten' of de 'anciens'. Alhoewel, daarvoor is het boekje teveel bij de opsomming van de feiten gebleven en op sommige pagina's komt de nostalgie naar boven. Wat ik mis is de vraag naar de diepere oorzaak van al dat geweld op de vrouwen? Opkomen voor 'gelijk loon voor gelijk' werk en 'baas in eigen buik' blijven actueel. Daarvoor mogen de vrouwen vandaag gerust gebruikmaken van de verworvenheden van de emancipatiestrijd. Maar de strijd tegen de seksindustrie, noopt de 'anciens' en de jongeren tot samenwerken. Want deze emancipatiestrijd legt de wortels bloot van het geweld: een kapitalistische maatschappij steunend op de seksuele uitbuiting en onderdrukking van vrouwen. Het samenvallen van de kapitalistische en patriarchale belangen die ook op de werkvloer regeren maakt dat de eis voor 'gelijk loon voor gelijk werk' en 'baas in eigen buik' niet 'specifiek vrouweneisen' (p13) zijn maar mensenrechten. De verdediging van deze rechten is de zaak van alle democratische krachten in hun strijd voor een vreedzame samenleving.

MJ Vanmol

De meerderheid, een minderheid. De vrouwenbeweging in Vlaanderen: feiten, herinneringen en bedenkingen omtrent de tweede golf. Van Halewijck, 1996

Aids

In het eerste deel ontwikkelt de auteur de hypothese van de cross-over van aids van de aap naar de mens via experimentele poliovaccinaties van 300.000 personen in het Grote-Merengebied en in Congo in 1958. Het tweede deel gaat uitvoerig in op de seksualiteit in Afrika, zonder er de volledige geschiedenis van weer te geven. Die aspecten worden besproken die een mogelijk risico voor aids opleveren. Er is een ontstellend gebrek aan seksonderzoek in Afrika. Seksuele praktijken, prostitutie en homoseksualiteit worden toegelicht vanuit een historisch, socio-economisch, maatschappelijk en cultureel perspectief. Bepaalde gebruiken kunnen ook de kans op aids verminderen zoals de besnijdenis op mannen. Alhoewel 50 miljoen vrouwen in Afrika en het Midden-Oosten circumcisie, clitoridectomie of infibulatie hebben ondergaan is daar in het kader van aids bijna geen aandacht aan besteed. Dit lijkt volgens de auteur op genderblindheid in het aidsonderzoek.

Het derde deel gaat in op de rol van armoede, arbeidsmigraties naar mijnen en plantages en de mobiliteit van b.v. langeafstandstruckers, soldaten en politieagenten, van de onvrijwillige vluchtelingen in Afrika. Overlevingsprostitutie in steden of maandenlange uithuisigheid van echtgenoten die in de mijnen of op de plantages werken of seizoenarbeid in het buitenland verrichten, bepalen de seksuele contacten. Armoede maakt dat seksueel overdraagbare aandoeningen onvoldoende verzorgd worden en zo als cofactor het risico op aids vermeerderen. De genderongelijkheid op haar beurt zorgt ervoor dat vrouwen weinig zeggenschap over hun lichaam hebben en heel weinig onderhandelingsruimte. Een laatste deel bespreekt rituelen, seksuele praktijken, tienerseksualiteit en seksuele netwerken bij elites en in rurale buurtschappen.

Dit boek bevat een schat aan informatie die uitermate belangrijk is voor een adequate, socio-cultureel aangepaste realistische aanpak van het Aids-probleem in Afrika en in Ontwikkelingslanden in het algemeen. Daniel Vangroenweghe is doctor in de culturele antropologie en is er niet alleen in geslaagd een boeiend en vlot boek te schrijven over de antropologische en culturele aspecten van seksualiteit in Afrika en hun invloed op aids maar ook levert hij accurate en preciese medische gegevens waarmee hij een volledig beeld weet te schetsen van deze complexe materie.

MJ Vanmol

Aids in Afrika. Daniel Vangroenweghe. EPO 1997

Het scherpe mes

Het taboe rond genitale verminking van vrouwen, ook wel onterecht 'vrouwenbesnijdenis' genoemd, is langzaam maar zeker aan het verdwijnen. Ook voor talrijke westerse

landen is deze traditie, ingevolge de internationale conflicten en vluchtelingenstromen, geen nieuw begrip meer. Genitale verminking van vrouwen is een zeer complexe materie, juist omdat de sociale en economische betekenis van het gebruik zwaar doorweegt. Ondanks de traumatische gevolgen en klachten van een 'besnijdenis', biedt het de vrouwstatus en bestaanszekerheid. Niettemin is en blijft het verminking van de vrouwelijke geslachtsorganen in al zijn vormen en in alle omstandigheden een verwerpelijke daad die indruist tegen de rechten van de vrouw en het kind.

MJ Vanmol

De stille doorbroken? De complexiteit van genitale verminking bij vrouwen, Karin Vermeulen. Humanistisch Verbond, 1996.

De diversiteit van ontwikkelen

Met dit boek wordt hulde gebracht aan Jan Kleinpenning, één van de boegbeelden uit de sociale geografie. Kleinpenning heeft zich vanuit zijn vakgebied gedurende heel zijn carrière gewijd aan de problemen van de derde wereld. Vooral zijn sociaal-geografische benadering van milieuproblemen heeft hem veel waardering opgebracht. In het boek staan maar liefst 43 bijdragen verdeeld over zeven delen met telkens een centraal thema. Het eerste deel handelt over het milieu. Zo wordt in het eerste hoofdstuk ervan gekeken naar de globalisering van de milieuproblemen en de politiek. De auteur constateert dat de politieke globalisering vooral gebaseerd is op economische motieven. De eerste twintig jaar van de vorming van een politiek Europa was er voor het milieu geen plaats op de agenda. De zogenaamde milieupolitiek die de laatste jaren op wereldschaal is ontwikkeld, beperkt zich tot het 'andere gezicht' van een op groei en uitbuiting georiënteerde statenpolitiek.

In het tweede deel focussen de auteurs op de economische sectoren. Een aantal hoofdstukken behandelen de toegankelijkheid en de verschillende vormen van grondbezit. O.m. in Afrika groeit het aantal landlozen. Men schuift ervaringen met groepsbezit in Kenia naar voor als mogelijke oplossing voor de landhervormingen in Zuid-Afrika. Interessant is ook het voorbeeld van Sierra Leone, waar boeren hun economische en sociale positie trachten te verbeteren door het oprichten van coöperatieven voor de productie van koffie en cacao.

Bevolking, internationale migratie en steden zijn de thema's in het derde deel, met onder meer een pleidooi voor een stedelijk beheer dat niet alleen economische groei maar ook armoedebestrijding als doel heeft.

De eerste drie delen zijn bijgeschreven door sociaal-geografen. In het vierde en vijfde deel komen auteurs van aanverwante wetenschappen zoals antropologie en (niet-westerse) sociologie aan het woord. Interessant zijn de

hoofdstukken die een kritiek maken van de rol van de NGO's en sociale bewegingen in het proces van ontwikkelingen democratie. Verschillende hoofdstukken behandelen de basisdemocratische bewegingen in Brazilië. Onder meer hun rol en positie na de machtsoverdracht van de militairen.

Het vijfde deel handelt over cultuur en ontwikkeling met een aantal hoofdstukken over de interactie tussen de globalisering en de lokalisering (glokalisering) en een kritiek op het neo-liberalisme dat dringend behoefte heeft aan een 'mondiale ethiek'. Het zesde deel gaat over Europa en laat zien hoe zeer de grenzen tussen de 'eerste' en de 'derde' wereld zijn vervaagd. Het boek besluit met aandacht voor het werk van Kleinpenning.

De auteurs hebben los van mekaar hun bijdrages geschreven, waardoor je soms de indruk krijgt dat het aaneenrijgen ervan wat kunstmatig is. Maar het hindert niet. Het voordeel ervan is dat de lezer een keuze kan maken uit de hoofdstukken die hem het meest interesseren. En de diversiteit is enorm. De titel is dan ook passend. Het boek is een pleidooi voor een veelzijdige benadering van het begrip ontwikkeling, weg van het eurocentrisme met aandacht voor alle dimensies.

Ludo De Brabander

T. Van Naerssen, M. Rutten, A. Zoomers. The diversity of development. Essays in honour of Jan Kleinpenning. Assen, Uitgeverij Van Gorcum, 1997, 458 blz., 75 gulden.

Een ander verhaal over Rwanda

Journalisten geraken soms gefrustreerd omdat ze mee moeten draaien in het 'mediacircus'. Het boek *Rwanda, land zonder horizon*, dient ter "compensatie voor onze onvolkomenheid", zo schrijven Jeroen Corduwener en Chris Keulen, respectievelijk journalist en fotograaf. Zij pogen met hun boek een ander verhaal te brengen over Rwanda: "de beelden van lijken en lijdende lichamen geven een indruk van de werkelijkheid die ook wij niet ontkennen. Maar ze botsen pijnlijk met onze indrukken, hoewel we toch soms op hetzelfde moment op dezelfde plaats waren als die tientallen televisieploegen." De media spelen in op de verwachtingen van hun kijkers, die dan weer gebaseerd zijn op beelden van de televisie. De auteurs van het boek formuleren een aanklacht tegen deze dramatisering van de gebeurtenissen. Die vertelt slechts de halve werkelijkheid. Die "onvolkomenheid" willen Corduwener en Keulen in alle bescheidenheid corrigeren door de verhalen te brengen van de gewone Rwandese burgers elk met hun werkelijkheid. Die worden gebracht in vijf hoofdstukken, telkens gekoppeld aan een thema. De teksten gaan vergezeld van foto's die nog eens een eigen verhaal brengen.

Ludo De Brabander

Jeroen Corduwener en Chris Keulen. Rwanda, land zonder horizon. Amsterdam/Antwerpen, Uitgeverij L.J. Veen, 144 blz., 700 BF.

Afrika

Tijdens haar reizen doorheen Afrika verbleef Els De Temmerman in meer dan 20 Afrikaanse landen. Haar nieuwste boek is voornamelijk een bundeling van artikels die ze als Afrika-correspondente voor een aantal Nederlandstalige kranten schreef. Om het overzichtelijk te houden zijn de artikels per land opgenomen. Ze worden telkens voorafgegaan door een kort profiel van elke land en afgesloten met een samenvatting van de belangrijkste actuele gebeurtenissen.

Aan het einde van het boek volgen nog twee algemene hoofdstukken. Daarin heeft ze het eerst over de moeilijke opkomst van de democratie in Afrika. Aan de hand van een aantal voorbeelden maakt ze duidelijk dat nog een lange weg te gaan is. Anderzijds laat ze toch ook een positief geluid horen. Afrika doet het in een aantal opzichten beter dan we zouden vermoeden. De media bijten zich te gauw vast in stereotiepen en maken in hun kolommen weinig ruimte voor het positieve verhaal: de economische groei (hoewel met grote verschillen per land), de gestegen levensverwachting, de alfabetisering en de afname van de inflatie in een groot aantal landen. Els De Temmerman heeft een vlotte pen. Het is haar verdienste dat ze de soms complexe Afrikaanse werkelijkheid toegankelijk maakt voor een breder publiek. Ze interviewt zowel politieke leiders als de gewone man of vrouw in de straat. De mens achter het gebeuren krijgt dus een belangrijke plaats.

Het boek is een aanrader voor wie nader wil kennismaken met Afrika, of een goed journalistiek verhaal wil lezen. Maar echt diep gaat het niet. Omdat het voor een breed publiek is geschreven wordt niet echt ingegaan op historische ontwikkelingen (zoals Basil Davidson dat kan), noch krijgt de lezer grondige politieke en economische analyses. Mij heeft het boek gesmaakt, maar echt veel nieuws heb ik er niet in gevonden.

LDB

Els De Temmerman. Afrika, continent in beweging. Antwerpen, Icarus, 1997, 319 blz., 700 BF

Rechten van de actievoerder

Een schat aan informatie van wat legaal is of niet, en hoe daarmee kan omgegaan worden. Het algemene kader is ook duidelijk "elke burgerlijke staat, ook de meest democratische, heeft wettelijke clausules of achterpoortjes om rijkswacht of leger in te zetten tegen de werknemers of om de staat van beleg af te kondigen voor het geval de orde wordt verstoord". Of nog: "Dat actievoerders soms in de 'illegaliteit' terecht komen, betekent nog niet dat ze ongelijk hebben". Maar ook: "Vrije meningsuiting mag niet leiden tot vrije misdaaduiting". Zoals prof. J. Bundervoetschrijft: "De jarenlange ervaring van de auteurs bij de bescherming van individuele en collectieve grondrechten staat borg voor de kwaliteit van dit handboek".

E. Flamand en R. Jaspers. Je rechten bij openbare actie. Berchem, EPO, 341 blz; 798BF

Centraal-Afrika

Wie wat meer wil begrijpen van de situaties en de evoluties in deze regio komt met het boek, 'De wortels van het geweld', wel behoorlijk aan zijn/haar trekken.

Haarinleiding geeft een boeiend overzicht van de recente gebeurtenissen, met reeds de nodige aandacht voor een reeks achterliggende redenen en oorzaken. De verschillende hoofdstukken werken een en ander grondig uit: de kolonisatie, de rol van de kerk, etnische invulling en dan verder de landen zelf, met name Burundi, Zaïre, Rwanda.

Met dit boek geeft de auteur Vlaanderen de kans met een andere bril naar 'onze Kongo' te kijken, dan we in deze contreien gewend zijn.

GS

Colette Braeckman. De wortels van het geweld. Berchem, EPO, 284 blz.

verdere aanwinsten

(met korte inhoudsbeschrijving)

Europese Veiligheid

Elk jaar geeft de GRIP, een Frans-talige vredesonderzoeksinstituut in Brussel, haar bewapeningsoverzicht uit. Ook nu is het interessant naslagwerk voor de besproken hoofdstukken. Het boek begint met een evolutieschets van enkele toonaangevende mogendheden (VS en Rusland) en focust dan op het Midden-Oosten en Algerije. Dan volgt conflictpreventie in Bosnië, Noord-Ierland en Afrika. Ontwapeningsgesprekken, strategische ontwikkelingen rond de NAVO en de activiteiten van de verschillende 'veiligheidsinstellingen' worden uitgebreid becommentarieerd. Het laatste hoofdstuk kijkt naar de bewapeningsindustrie in Frankrijk en Groot-Brittannië.

Alles wel gestoffeerd en gedocumenteerd, met analyses, cijfers en

chronologische overzichtjes, waarmee het boek een instrument is voor beter inzicht en tegelijkertijd uitnodigt tot reflectie.

Grip. L'Europe et la Sécurité Internationale, mémento défense - désarmement. Bruxelles 264 blz.

De toekomst van de vrouw

Er is aan de ene kant de positieve trend dat er betere opleidingskansen zijn, uitvindingen qua anticonceptie, e.d.m. die de maatschappelijke positie van de vrouw kunnen versterken. Anderzijds is er ook een tegengestelde trend: de zwakke positie op de arbeidsmarkt, de (gereduceerde) rol van de vrouw in de opkomende Aziatische markten, fundamentalismen voor wie de idee van een buitenhuiswerkende vrouw haast ondenkbaar is.

Dit boek beschrijft de armoede van de vrouw, haar achterstelling op het gebied van onderwijs en medische zorg, haar ondervertegenwoordiging op bestuurlijk vlak, intimidatie en geweld dat tegen haar wordt gebruikt. Maar ook de talloze kansen en mogelijkheden die er liggen.

P. McCorduck & N. Ramsey. De toekomst van de vrouw. A'dam, Contact 1996, 350 blz

Wat schuilt er achter hulp?

The reality of Aid is een jaarboek rond ontwikkelingsproblematieken. Regeringen spreken wel over het belang van samenwerking, maar de budgetten van 21 rijke landen zijn gezakt onder 0,3% van het BNP. Zicht op verandering is er niet.

Dit boek behandelt een reeks thema's als de gevolgen van de Sociale Top van Kopenhagen, schuldenlast, anti-armoedeprogramma's, landmijnen, en de relatie van humanitaire hulp bij conflicten en ontwikkelingssamenwerking. Er is een hoofdstuk met standpunten van analisten uit het zuiden, en een overzicht van het beleid in de OESO-landen.

The reality of Aid. London, Earthscan 1996, 244 blz

Vredescahier 2/97. Preventie of management?

In dit nieuwe vredescahier wordt een pleidooi gehouden om de achterliggende oorzaken van geweld aan te pakken. De basisstelling betreft solidariteit met de mensen in hun strijd voor een rechtvaardige samenleving.

Een werkelijke democratie die ook het economische inhoudt, is de sleutel voor echte geweldpreventie. Vele noordelijke groepen zoeken niet langer naar een algemeen maatschappelijke kijk op vele geweldsituaties. Dit verhindert ons naar ware oorzaken toe te werken. We worden aldus vanzelf verplicht ons enkel met de gevolgen, met name de gewelduitbarsting, bezig te houden. Daardoor zal het resultaat van dergelijke preventiepolitiek eerder beperkt zijn. En blijft er dan niks anders over dan militair te intervenieren. De holheid van een bepaald discours wordt duidelijk wanneer men vaststelt dat er niks ernstigs wordt ondernomen om de wapenhandel naar conflictgebieden te stoppen.

Een belangrijk deel van dit cahier handelt over deze militaire humanitaire interventies waarbij ook gewezen wordt op de humanitaire dekmantel voor een politiek van dominantie en neo-koloniaalisme.

Georges Spriet. Preventie of management? Vredescahier 2/97. Gent, Vrede 86 blz 150 BF

te koop bij Vrede

samenstelling:
M.J. Vannol
redactieraad: R. Hubo,
W. De Raes,
L. De Brabander, R.
Reynaert, G. Spriet,
A. Uytterhaeghe

De Turkse regering en het leger willen geen vrede

Een relaas van het Vredeskonvooi 'Musa Anter'

Om te protesteren tegen de oorlog in Koerdistan, besluiten een aantal organisaties en individuen uit Turkije, de Koerdische regio en het westen tot de organisatie van een vredesrein. Al gauw blijkt dat het initiatief overal tegenwind krijgt. Een verslag van de trein die nooit reed.

Het opzet lijkt eenvoudig. Een speciale trein, genoemd naar de vermoorde Koerdische schrijver en journalist Musa Anter, zou vertrekken uit Brussel, als Europese hoofdstad. Eindbestemming is Diyarbakir, de niet-officiële hoofdstad van Turks-Koerdistan. Op 1 september vindt daar een groots vredesfeest plaats. De trein zou symbool staan voor de solidariteit tussen het westen, Turkije en Koerdistan. Geen trein dus die rijdt voor de economische, militaire en politieke belangen, maar één die spoort voor humanisme, solidariteit en democratie. Een duidelijke boodschap: het is tijd voor vrede!

Duits veto

Maar hoe nobel de boodschap ook klinkt, hoe zeer de intenties vertolken wat democratisch Europa pretendeert te zijn, in de realiteit komen het gewroet achter de politieke gordijnen en de (economische) belangen om de hoek kijken. Een week voor het geplande vertrek laat de Turkse premier Yilmaz zich zeer negatief uit over het initiatief. Kort daarna komt het duiveltje uit het Duitse doosje: de minister van binnenlandse zaken ontzegt de trein de toegang tot het Duitse grondgebied. Elke niet-Duitse activist die toch de grens wil oversteken zou onmiddellijk worden teruggestuurd. Het dreigement van de minister is opmerkelijk omdat het recht op vrij verkeer van personen wordt overtreden. Hoe dan ook, de Duitse Bundesbahn houdt het voor bekeken en de trein wordt afgelast.

Het Musa Anter buskonvooi

Een vastbesloten kern van vredesactivisten neemt hierop het vliegtuig naar Istanbul om de reis vandaar per bus voort te zetten. Op 31 augustus begeeft zich een karavaan van zeven bussen naar vertekpunt Kadiköy, aan de Aziatische kant van Istanbul, waar we worden toegejuicht door een enthousiaste menigte. Op het hoogtepunt wordt een witte duif, symbool van de vrede, losgelaten. We beseffen dat het vredesinitiatief hoge verwachtingen oproept.

Intimidatie

Al kort na het verlaten van Istanbul blijkt dat leger en politie niet zomaar laten begaan. Voortdurende controles en intimidaties vallen ons te beurt. Hun gedrag is onvoorspelbaar. Wel doorrijden, niet doorrijden. Telkens vergt het veel energie en onderhandelingsvermogen vooraleer we verder kunnen rijden. Ondertussen worden zowel in Diyarbakir als in de rest van het land mensen opgepakt. Buitenlanders die op eigen houtje Diyarbakir proberen te bereiken worden prompt teruggestuurd. Politie en leger hebben ongetwijfeld dezelfde berichten ontvangen: honderdduizenden mensen worden in Diyarbakir verwacht.

De geplande stop in Adana, een stad aan het Koerdische grensgebied, wordt afgelast wegens rellen met de politie. De controles worden grimmiger en agressiever.

Overal worden bussen met Koerden op weg naar Diyarbakir tegengehouden. We ontmoeten de passagiers van enkele tientallen bussen in Birecik, net voor de rivier de Eufraat. Zij zijn ingesloten door het leger. De ontmoeting verloopt emotioneel. We kunnen hun vrijlating bekomen, maar ze moeten dan wel terugkeren richting Adana. Zelf koesteren we niet veel hoop meer Diyarbakir nog te bereiken. Op één van de bussen is intussen de zoon van Musa Anter opgestapt.

Net voor de middag van de tweede dag bereikt ons het bericht dat ongeveer 100.000 mensen zich in Diyarbakir hebben verzameld. De politie is echter massaal op post en verspreidt de menigte op verschillende plaatsen. In Urfa lijkt het menens. We worden een kazerne van de Özel Tim (een speciale gevechtseenheid) binnengeleid en vastgehouden. De weg is versperd. Er lijkt geen doorkomen meer aan. We zoeken contact met onze ambassades. De reactie van de Belgische ambassade is de minst opbeurende: we moeten beseffen dat we ons inlaten met Turkse interne aangelegenheden (Wat zijn Palestina, Bosnië, Somalië, Irak/

Koeweit, Cambodja, etc. dan?) Verschillende ambassades zitten duidelijk verveeld met de zaak, andere - anders dan België - starten een druk diplomatiek overleg met de Turkse autoriteiten. Ondertussen loopt het aantal arrestaties in Diyarbakir op tot meer dan duizend. Op last van de militaire supergouverneur, die almachtig is in deze regio waar de noodtoestand heerst, wordt heel Diyarbakir afgesloten. De burgemeester van de stad, tweede in rij na de gouverneur, laat weten dat we "maar eens eerst in de bergen de vredesboodschap moeten verkondigen". Belangrijker is evenwel dat hij in het vervolg van zijn reactie voor het eerst impliciet toegeeft dat er een oorlog aan de gang is, dit in tegenstelling met de officiële versie die spreekt over terroristische activiteiten. We zien het als een kleine overwinning.

Groeiende belangstelling

Turkije is in de ban van het vredeskonvooi. In de meeste Turkse media krijgt het vredeskonvooi veel aandacht en zeker niet altijd negatief. De Turkse privé-zender ATV brengt een opvallend neutraal bericht met uitgebreid beeldmateriaal. De officiële media daarentegen zwijgen als vermoord. Premier Yilmaz laat zich evenwel niet onbetuigd. Volgens hem zijn we geen vredesactivisten, maar "elementen die terreur en verdeeldheid willen zaaien". De conservatieve pers, zoals de nationalistische krant *Turkiye* spreekt over "vredesterroristen". Ook in het buitenland krijgen we aandacht. Zelfs de Amerikaanse nieuwszender CNN besteedt er een bericht aan. In Duitsland berichten de meeste Duitse kranten er over. Het Europees Parlement reageert op het Turkse optreden.

De terugtocht

Tot onze verwondering kunnen we de kazerne van de Özel Tim verlaten en verderrijden richting Diyarbakir. Maar op 100 km van de Koerdische hoofdstad, ter hoogte van Siverlik, is de weg opnieuw afgesloten, ditmaal door twee pantservoertuigen en verderop door

enkele legervoertuigen. Overal staan soldaten opgesteld. Een helikopter cirkelt rond. Het blijft ons verbazen dat zoveel mankracht en middelen in deze kleine karavaan worden geïnvesteerd. Maar eigenlijk vinden we het best zo. De machtsontplooiing zorgt voor extra-publiciteit.

Het wordt een helse terugtocht onder zware politiebegeleiding. We mogen nergens halt houden. Bij een poging in Urfa om toch even te stoppen worden we aangevallen door gewapende dorpswachters en aanhangers van de beruchte fascistische Grijsse Wolven. Een Turkse begeleider van de bus loopt een sleutelbeenbreuk op. Alle zijwagens zijn afgesloten. Het hele politieapparaat is op been. De toegang tot de steden Gazi Antep en Adana is eveneens versperd.

Hoewel moe en hongerig is de sfeer best. De voorzitter van HADEP heeft ons laten weten dat de actie alle ver-

wachtingen heeft overtroffen. Niet alleen omwille van de persbelangstelling, maar ook omdat het geleid heeft tot een hernieuwde samenwerking met een aantal Turkse organisaties en politieke bewegingen.

Brutaal politieoptreden

Terug in Istanbul krijgen we na 60 uren busrit, eindelijk een bed te zien. De geplande persconferentie de dag nadien in het prestigieuze Pera Palas wordt verboden. We besluiten een informeel persmoment te houden in het Mim-hotel, waar de meeste delegatieleden verblijven. De politie grijpt hardhandig in. Met onnodig veel geweld stormt ze het hotel binnen. Twee delegatieleden raken vrij ernstig gewond en moeten voor verzorging naar het ziekenhuis, anderen krijgen rake klappen, onder wie ook de Britse consul. 24 mensen worden gearresteerd. Het hoofd van de politie, Mehmet Saglar, dreigt ons allen te ar-

resteren. Maar de diplomatieke vertegenwoordigers van Italië, Groot-Brittannië, Frankrijk, Spanje en zelfs Duitsland bemiddelen. We worden weer vrijgelaten op voorwaarde dat we ons rustig houden.

Zelfs de Turkse pers is het er over eens dat het politieoptreden meermaals overdreven was. Bij wijze van voorbeeld een citaat uit *Probe*, het Magazine van de Turkse economische elite: "Deze vreemdelingen zullen naar huis gaan met een beeld van Turkije dat volkomen overeenstemt met het beeld dat de Koerden van ons land ophangen. Geen vrije meningsuiting, geen bewegingsvrijheid, hardhandig optreden door politie en veiligheidstroepen, kortom, geen vrijheid. (...) De deelnemers aan het Musa Anter vredeskonvooi zullen naar huis gaan met bevestigde vermoedens en langdurige bittere herinneringen".

Ludo De Brabander

Coördinatie "Stop de oorlog tegen het Koerdische volk!"

De Koerden hebben het ongeluk in een gebied te wonen dat om verschillende redenen alsmat aan belang wint. Ten eerste ligt de regio op een kruispunt van *oliedistributie* uit het Midden-Oosten en de Kaukasus. Vooral om dit laatste gebied te ontsluiten worden oliepijpleidingen dwars door Koerdisch gebied gepland. Daarnaast spelen *militaire belangen*, die gedeeltelijk verband houden met het vorige. Een voorbeeld is de tweede Golfoorlog toen westerse vliegtuigen gretig gebruik maakten van militaire basissen in Turks-Koerdistan. Het onlangs afgesloten militair samenwerkingsakkoord tussen Israël en Turkije moet verder helpen de belangen van de Verenigde Staten in het Midden-Oosten te vrijwaren. Last, but not least, speelt de rol van water. Turkije werkt met de steun van het westen en de Wereldbank, aan een *immens dammenproject*. Daarvoor worden hele Koerdische dorpen ontruimd. Irak en Syrië, die aan de benedenloop van de Tigris en de Eufraat liggen, hebben al geprotesteerd. Zij zien het debiet van de rivieren achteruit gaan. Het is roepen in de woestijn. Turkije zet door en krijgt daarvoor alle steun uit het westen.

Rond de gevolgen die deze problematiek heeft voor de Koerdische bevolking werd een coördinatie opgericht om de Belgische publieke opinie en de politieke wereld te informeren over wat er werkelijk gaande is. Tevens ook om druk uit te oefenen opdat daadwerkelijke stappen ondernomen worden om de oorlog tegen de Koerden te stoppen (vb Verbod op wapenhandel met de betrokken landen). Tenslotte wil ze ook een aanzet geven tot mobilisatie en actie ten voordele van een politieke oplossing voor de Koerden.

Platformtekst

Wij vinden dat de Koerden het recht hebben zelf te beslissen over hun eigen toekomst. Daarom eisen wij dat er een einde komt aan de oorlog tegen de Koerden en de schendingen van de

volkeren- en mensenrechten. Het westen moet o.m. als dusdanig erkennen dat er in het Koerdische gebied een echte oorlog woedt. Het mag zich daarbij niet langer laten leiden door politieke, economische en militaire belangen. Ondergetekenden wijzen op de belangrijke taak van onze politieke verantwoordelijken binnen de internationale context.

Wij eisen :

- dat onze overheid bij alle betrokken partijen aandringt op een volledig respect van de volkeren- en mensenrechten. Dit houdt onder meer in dat standrechtelijke executies, foltering en van gevangenen en de vernietiging van Koerdische dorpen worden stopgezet. Bovendien moeten de economische, culturele en

burgerlijke rechten worden gerespecteerd, alsook de garantie op een eerlijke rechtspraak.

- dat er gezocht wordt naar een politieke in plaats van een militaire oplossing van het conflict. De wapenhandel met de landen van de regio moet worden stopgezet. Onze overheid dient bij de internationale gemeenschap alle diplomatieke initiatieven te nemen die leiden naar een staakt-het-vuren en tot onderhandelingen tussen alle betrokken partijen.

U kan deze platformtekst onderschrijven, en eventueel ook een financiële bijdrage leveren op prk nr 000 0956015 80 van Vrede. Wij geven het dan door aan de coördinatie.

Maurice Papon een halve eeuw later

Eindelijk, na 50 jaar, werd in Bordeaux het proces geopend tegen Maurice Papon, tijdens de oorlog en de Duitse bezetting secretaris-generaal van de Préfecture van de Gironde (Bordeaux) voor het Vichy Regime van Maarschalk Pétain.

Na het proces tegen de nazi Klaus Barbie en de milicien Touvier, die beiden tot levenslang werden veroordeeld, is dit het eerste proces tegen een medewerker van het Vichy regime die met de bezetter meeheulde. Zo worden voor de eerste maal de collaboraties van Fransen aangeklaagd.

Door Papon werden namelijk 1690 joden (tussen 1942 en 44), waaronder veel kinderen, vrouwen en ouderlingen aangehouden en, via het concentratiekamp in Drancy (tegen Parijs), aan de Duitsers overgeleverd die hun naar de uitroeiingskampen als Auschwitz e.a. overbrachten. Weinigen zijn hiervan levend teruggekeerd.

Papon glipte na de bevrijding door de mazen van het net, omdat hij beweerde joden te hebben geholpen en in verbinding te hebben gestaan met de weerstand. Eveneens dank zij hoge beschermers die hem de hand boven het hoofd hielden.

Uit het onderzoek is gebleken dat Papon expliciet wist dat de aangehouden en naar de vernietigingskampen zouden worden gevoerd. (arrest van 18 september 1996)

Het is reeds 18 jaar dat het onderzoek

tegen Papon aansleept.

Maar er is meer dan dat. Zaken die niet het onderwerp zullen zijn van het huidige proces. Papon werd namelijk na de oorlog politie prefect van Parijs en is als dusdanig mede verantwoordelijk voor het anti-Arabisch program van 17 oktober 1961 waarbij naar schatting 200 Algerijnen vermoord werden.

Op 8 februari 1962, was hij opnieuw als prefect van politie, eveneens medeverantwoordelijk voor de dood van 9 personen tijdens een manifestatie tegen het extreem-rechtse O.A.S. dat zich verzette tegen de onafhankelijkheid van Algerije.

Als dank voor "bewezen diensten" werd hij door de toenmalige president Giscard d'Estaing benoemd als minister van begroting in de regering van premier Barre.

Later werd hij volksvertegenwoordiger voor de R.P.R. (de partij van Chirac) waarvan hij eveneens secretaris-generaal was.

Het proces van Papon is, ondanks dat deze laatste feiten er niet aan bod zullen komen, van uitzonderlijk belang omdat het een juiste blik kan werpen op de collaboraties van politieke vooraan-

staanden tijdens de tweede wereldoorlog.

Nu mag men zich verwachten dat door sommigen alle mogelijke hinderpalen zullen opgeworpen worden om het proces op verkeerde banen te leiden.

Reeds van in het begin was dit merkbaar. Daar waar een beschuldigde volgens de wet normaal in de gevangenis moet verblijven tijdens het proces werden door de verdediging de ouderdom en zogenaamde hartklachten opgeroepen om Papon uit de gevangenis te houden. Zodoende zou hij na een veroordeling in cassatie kunnen gaan, wat jaren zou aanslepen, en al die tijd op vrije voeten blijven.

De rechter ging hier op in en liet zelf toe dat Papon tijdens het proces in een hotel zou kunnen overnachten.

De Franse openbare opinie, en de joodse gemeenschap, die een klare en officiële kijk wil krijgen op het donkere verleden is het daar niet mee eens en organiseerde in gans Frankrijk protestmanifestaties. Gewezen politieke gevangenen, joden en weerstanders willen geen inspanning onverlet laten opdat Maurice Papon zou boeten voor de misdaden die hij gepleegd heeft.

André De Smet

Eerlijkheidshalve

V.S.: Stealth-gevechtsvliegtuig neergestort

De F-117 A "Nighthawk" is net als zijn grote broer de Stealthbommenwerper B-2 1, in principe niet op een radarscherm waarneembaar en dus een van de modernste snuffjes van het Amerikaans militair complex. Sinds kort werd echter bekend gemaakt dat dit bij regen of ochtendnevel wel niet het geval zou zijn, zodat de vliegtuigen zolang mogelijk in hangars opgeborgen worden en bovendien bestendig onderhouden. De productiekost van een "Nighthawk" bedraagt 3,5 miljard frank en die van de B-2 A zelfs 75 miljard frank.

Deze tuigen werden om hun nauwkeurigheid in 1989 bij de invasie van Panama ingezet en later tijdens de golf-oorlog tegen Irak in 1991.

In september jl. is tijdens een vliegtuigshow in Middle River in de Amerikaanse

staat Maryland een F-117 neergestort. Gelukkig zonder doden. Een paar dagen later viel eveneens een B-1 bommenwerper in de staat Montana waarbij vier bemanningsleden om het leven kwamen. De daaropvolgende weken waren er eveneens vijf ernstige ongelukken met Airforce toestellen waarbij in totaal 16 Amerikaanse militairen het leven verloren. Met deze opeenvolgende verliezen, waaronder een toestel van 3,5 miljard frank, mag men zich toch wel vragen stellen over de waanzinnige bewapeningswedloop. (ads)

Natuurrampen in Noord-Korea

Noord-Korea wordt sinds geruime tijd geconfronteerd met opeenvolgende natuurrampen.

Tengevolge van de Ouragan Winnie, en de overstromingen die hiermede gepaard gingen, is de voorbije maand

1,25 miljoen ton maïs teloor gegaan. Na twee jaar catastrofale regens, die door een ontzaglijke droogte gevolgd werden, zijn er in het zuidwesten ontelbare rijstvelden vernield. Het verlies aan rijst wordt op 630.000 ton geschat. De voorzitter van het Wereldvoedselprogramma, Jacques Diouf, verdeelde in de hoofdstad Pyonyang voedsel voor het overleven van 2,6 miljoen kinderen van minder 250.000 dan zes jaar, voor 1 miljoen dollar voor in het ziekenhuis opgenomen personen, voor zwaar getroffen arbeiders en boeren, en voor de 850.000 personen die zich bestendig inzetten aan grondwerken om de uitbreiding van de overstromingen te beperken.

Noord-Korea heeft een bevolking van 24 miljoen mensen.

Personen die willen helpen om de nood te lenen kunnen een bijdrage storten op de prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw met de vermelding "Hulpfonds Noord-Korea". (ads)

Het sluipend gevaar

Tijdens de recent gehouden verkiezingen in enkele Europese landen valt eens te meer een vooruitgang van extreem-rechts vast te stellen.

In Noorwegen maakte de uiterst rechtse Vooruitgangspartij zelf een sprong van 6 % naar 15,3 %. In Oostenrijk noteerde de extreem-rechtse FPÖ in een deelstaat een winst van 2,9 % om er de 20,6 % te bereiken.

Ook in Duitsland zijn de extreem-rechtsen present.

Het begint stilaan een gewoonte te worden bij verkiezingen te moeten vaststellen dat, terwijl christen- en sociaal-democraten inleveren, uiterst rechts traag maar zeker winst boekt.

Schotland - Referendum - 11/9/97

Van de vier miljoen stemgerechtigden nam 60,1 % deel aan de volksraadpleging voor een onafhankelijke opstelling van Schotland t.o.v. Groot-Brittannië.

Het oprichten van een Schots parlement kreeg de steun van 74,29 % van de kiezers en 63,48 % stemde in met het verlenen van de bevoegdheid aan dit parlement om bijkomende belastingen te innen.

Wetgevende macht zal dit parlement slechts krijgen in het jaar 2000. Dit zal kunnen beslissen over alle aangelegenheden die niet expliciet toegekend zijn aan het Britse parlement. Met de overwinning van de voorstanders van een eigen Schots parlement wordt dit Schots parlement in ere hersteld dat in 1707 werd afgeschaft met de aansluiting bij Engeland.

De uitslag is een winstpunt voor Labour die dit referendum had uitgeschreven en een nieuwe nederlaag voor de conservatieven, de enige fractie die opriep tijdens het referendum neen te stemmen.

Noorwegen - Parlement - 15/9/97

De verkiezingen in Noorwegen, een land dat door zijn bezit aan petroleum als een van de rijkste wordt beschouwd, heeft voor de verwachte verrassingen gezorgd.

Met 35,2 % van de stemmen tegen 36,9 % in 1993, wist de sociaal-democratische partij die met een minderheidsregering aan de macht was, haar opzet niet te bereiken. Om druk uit te oefenen op de kiezers had premier Jagland, voorzitter van de sociaal-democratische partij, aangekondigd zijn ontslag te zullen geven indien zijn partij de cijfers van 1993 niet zou bereiken.

De grote verrassing was de vooruitgang van de extreem-rechtse "Vooruitgangspartij" van Carl Ivar Hagen, die haar stemmen van 6 % naar 15,3 % wist op te drijven en zodoende de tweede grootste partij is geworden.

De conservatieven behaalden 14,3 %, de christelijke volkspartij 13,7 %, de centumpartij 8 %, de Venser partij 4,7 % e.a. kleine partijen samen 3,2 %.

Onrustwekkend is vanzelfsprekend de vooruitgang van de extreem-rechtse partij van Carl Ivar Hagen. Deze wist namelijk alle mogelijke proteststemmen binnen te halen en profiteerde van het groot ongenoegen bij de Noorse bevolking met betrekking tot de strenge alcoholwetten, de

Goed. Sommigen maken er zich vanaf met de bedenking dat het in hoofdzaak om een proteststem gaat. Maar neen, die zijn er al in de toenemende blanco stemmen. Het lijkt dus wel een bewuste keuze te worden.

Wat er achter schuilt is de groeiende ontevredenheid. De daling van de koopkracht, de werkloosheid, de corruptieschandalen, de onveiligheid en het groeiend anti-democratisch karakter van onze maatschappij, doen het wantrouwen van de kiezer ten opzichte van de politiek toenemen. Het is zeker daar dat de schoen wringt. Het zijn deze problemen die moeten aangepakt worden.

belastingsfraude en corruptie en het feit dat, ondanks de hoge inkomsten uit petroleum, dit voor de koopkracht en de gezondheidszorg en de zorg voor bejaarden weinig of niets opleverde. Kwam daarbij nog dat de extreem-rechtse partij zich deed opmerken door racistische aanvallen tegen de buitenlandse gastarbeiders en minderheden zoals de "Lapländers" die beschuldigd worden bevoordeld te worden. Het zal voor Noorwegen een moeilijke opdracht zijn om uit de impasse te geraken.

De christen-democraten willen het wagen met de steun van de conservatieven en centumpartij om een minderheidsregering te vormen. Maar de tegenstrijdige politieke perspectieven (de centumpartij is tegen aansluiting bij de Europese Unie maar verloor ook de helft van haar kiezers) en het feit dat ze slechts 42 (21,1 % van de kiezers) van de 165 zetels in het parlement heeft geeft deze optie weinig kans.

Polen - Parlement - 21/9/1997

Slechts 48 % van de Poolse kiezers ging stemmen voor een nieuw parlement.

De regeringspartijen: de linkse-democratische alliantie (SLD - ex-communisten) en de boerenpartij (PSL - conservatief) verloren hun meerderheid.

Het electoraal actiecomité van solidariteit (AWS - rechts) - een coalitie van 40 kleine partijen - behaalde 33,83 % van de stemmen en 201 van de 460 te begeven zetels.

De linkse democratische alliantie bekwam 27,13 % en 164 zetels. De unie van de vrijheid (UW - liberaal) 13,38 % en 27 zetels. De beweging voor de heropbouw van Polen (POP - rechts populistisch) 5,56 % en 6 zetels en de Duitse minderheid 2 zetels.

In Polen bestaat er een kiesdrempel van 5 % om verkozenen te hebben en worden de grootste partijen bij de zetelverdeling bevoordeld.

Het AWS werd aangewezen om de regering te vormen maar om de meerderheid te hebben moet ze echter op de medewerking kunnen rekenen van de U.W. - een splitsing van solidariteit waarin de intellectuelen een belangrijke rol spelen - die beiden grondige meningsverschillen hebben o.m. over de wet op de zwangerschaponderbreking en over de nieuwe grondwet die voorheen ook door de verkozenen van de UW werd goedgekeurd.

Servië - Parlement - 21/9/1997

Tijdens deze verkiezingen behaalde de regeringscoalitie van Slobodan Milosovic (socialistische partij - SPS), Joegoslavisch Links (JUL - neo-communisten) en de nieuwe democratie (ND - liberaal) 110 van de 250 zetels wat 16 minder maakt dan een absolute meerderheid.

De Servische radicale partij (SPS - extreem-rechts) van de nationalistische voorman Vojislav Seselj bekwam 82 zetels. De Servische vernieuwingspartij (SPO) rechts-nationalistisch van Vuk Draskovic kreeg 45 zetels terwijl vijf kleine partijen zich de overige 13 zetels verdeelden.

Duitsland - Deelstaat - 21/9/97

In de verkiezingen in de regio Hamburg, de rijkste deelstaat van Duitsland, kwamen de aan de macht zijnde sociaal-democraten (SPD) de laagste score sinds een halve eeuw. De burgemeester van Hamburg, Henning Voscherau, die aankondigde als regionale regeringsleider te zullen aftreden als zijn partij het aantal stemmen van de vorige verkiezingen niet zou halen, moest zich met 36,2 % en een verlies van 2 procent tevreden stellen. De CDU van Helmut Kohl ging licht vooruit en behaalde 30,7 %, wat, één jaar voor de nationale verkiezingen, als een aanmoediging beschouwd wordt. De Groenen hielden met 13,9 % stand. Er werden niet minder dan door een half dozijn extreem rechtse partijen kandidaten ingediend waarvan de sterkste partij (DVU - neo Fascistisch) juist onder de kiesdrempel van 5 % bleef. De SPD en de Groenen hebben bekend gemaakt samen te zullen regeren.

Zwitserland - Referenda - 28/9/1997

De Zwitserse kiezers werden opgeroepen om zich, in een referendum op volksinitiatief, uit te spreken over twee problemen.

Een comité "Jeugd zonder drugs" dat onder deze misleidende naam door alle conservatieve organisaties werd gesteund, riep de bevolking op zich uit te spreken voor de opschorting van een experimenteel programma voor de behandeling van een heroïneverslaafden onder doktersbegeleiding. De kiezers verwierpen met 70,6 % dit rechtse standpunt.

Dezelfde dag spraken de Zwitsers zich eveneens uit over een beslissing van het parlement om de vergoeding voor de werklozen met 1 % tot 3 % te verminderen.

Rekening met de aangroei van het aantal werklozen (van 18.000 in 1990 naar 200.000 in 1997) wilde de regering op de rug van de werklozen 9 miljard B.fr. uitsparen.

Linkse partijen en vakbonden die deze maatregel als een aanslag op de sociale zekerheid beschouwden hadden de kiezers opgeroepen zich hier tegen te verzetten.

Met 50,8 % van de stemmen werd de regeringsmaatregel verworpen.

De uitslag van deze referenda wijst er op dat de Zwitserse kiezers een gezonde reactie hebben en dat, in uiterste nood, een referendum een ultieme maatregel kan zijn om autoritaire beslissingen van een regering of standpunten van conservatieven te verwerpen.

Oostenrijk - Deelstaat - 5/10/97

De sociaal-democratische partij (SPO) van Kanselier Viktor verloor bij de regionale verkiezingen in Hoog Oostenrijk 4 % van haar stemmen t.o.v. 1991 om 27 % te behouden. De conservatieven (OVP), bondgenoten van de sociaal-democraten op nationaal vlak, bleven met 42,7 % de sterkste partij van de regio ondanks hun terugloop met

TOP...PUNT

Johan Van Hecke, die om privé redenen als voorzitter van de CVP door zijn partij aan de kant werd gezet is door de Europese Volkspartij (EVP), onder impuls van Wilfried Martens benoemd tot directeur van een christen-democratisch vormingscentrum in en voor Afrika. Vlaanderen zendt dus opnieuw zijn zonen uit. Naar goede oude gewoonte gaan de "blanken", met hun paternalistische benadering, de "zwartjes" het nog eens gaan uitleggen hoe en wat ze moeten doen. Maakt deze vorm van aanpak deel uit van de "nieuwe politieke cultuur"?

2,5 %.

Winnaar was eens te meer de extreem rechtse nationalistische partij (FPO) van Jörg Haider die met 20,6 % een winst boekt van 2,9 %.

Ook de Groenen klommen op van 2,6 % naar 5,8 % en overschrijden dus de kiesdrempel en zullen dus vertegenwoordigd zijn in het regionaal parlement.

Algerije - Gemeenten - 23/10/97

Ondanks de verschillende moordpartijen die door de fundamentalistische GIA werden uitgevoerd om de verkiezingen te belemmeren zijn deze toch doorgegaan.

De nationale democratische vereniging (RDN) van president Zeroual, die ook reeds de parlementsverkiezingen won, blijkt 55 % van de zetels behaald te hebben... Met meer dan de helft van de te verkiezen zetels (7.442 op de 13.123 te begeven zetels), gaat ze het nationaal bevrijdingsfront (FNL - de vroegere eenheidspartij) vooraf. (2864 zetels) Vervolgens komen de beweging van de maatschappij voor vrede (MSP - ex-Hamas) (890 zetels), het front van socialistische krachten (FFS) (645 zetels), de vereniging voor cultuur en democratie (RCD)(444 zetels), de islamitische partij Ennahda (290 zetels) en onafhankelijken (508 zetels). Voor de departementele raden kwam de RND - 986 zetels op de 1880, voor het FLN (373) en het MSP (260 zetels). De opkomst van de kiezers lag eerder aan de lage kant. Daar waar in de stad Algiers deze onder de 40 % zou gelegen hebben zou deze in de landelijke gemeenten toch opgelopen zijn tot rond de 70 %. Alle oppositiepartijen betwisten de eerlijkheid van de verkiezingen en wordt de regeringspartij verweten bedrog te hebben gepleegd. Als protest hier tegen werden in verschillende steden, (uit Algiers werden in de t.v. hierover beelden getoond) protestbetogingen gehouden.

President Liamine Zeroual heeft met de uitslag van deze verkiezingen de volledige en absolute macht in handen.

De Raad van de Natie - een soort supersenaat - die eerstdaags zal worden opgericht zal namelijk samengesteld zijn uit de vertegenwoordigers van de locale en departementele raden. Een politiek verantwoordelijke zegde terecht "Nooit voorheen heeft een staatshoofd beschikt over een dergelijke macht".

Ondertussen gaan de massamoorden verder en blijkt de regering niet in staat hieraan een einde te stellen.

Informatie en commentaar: André De Smet

De partners van de NAVO

Verklaring van Madrid over euro-Atlantische veiligheid en samenwerking. (8 juli 1997)

De hypokriete verklaring over de eensgezindheid van de staatshoofden en regeringsleiders bij het aanduiden van de kandidaat-leden van de Noord-Atlantische Raad was echt niet verstandig want de pers in de hele wereld had de tribulatiën over de tegengestelde meningen uitvoerig bekend gemaakt. Men wist dus dat de V.S. gewoon hun wil hadden opgelegd volgens het principe: wat goed is voor de V.S. is goed voor de wereld.

De herhaling van de principes van de NAVO is een beschamend kladschrift alsof de rest van de wereld zelfs geen aanspraak meer mag maken op een klein beetje beleefde leugens als surrogaat voor de waarheid. Dan heeft men nog het lef te spreken over de nieuwe NAVO. Vroeger kon men nog spreken over een pakt. Nu worden de 2de rangsnaties druppelsgewijs toegelaten.

De NAVO is trouwens een verplicht en zeer kostelijk doorgangspunt alvorens te kunnen hopen op een deelname aan de Europese Unie die op economisch vlak wel belangrijk is.

Wij gaan duidelijk op het vlak van de overbewapening terug naar toestanden vergelijkbaar met die uit de koude oorlog waarin de zwakste bondgenoten van de V.S. verplicht worden een nutteloos en loodzwaar schild te dragen dat hen verkocht wordt ten profijte van de bewapeningsindustrie van de V.S. De enkele kruimels die overblijven, daar kunnen de anderen voor vechten. Frankrijk is kandidaat voor de wederuitrusting van het Zuid-Afrikaans leger doch zonder veel hoop.

In par. 2 wordt gezwaaid met de NAVO-visie over een rechtvaardige en blijvende vredesorde waar de mensenrechten, de vrijheid en de democratie met de haren worden bijgesleurd.

Terwijl de klassieke brandhaard van de Balkan hoofdzakelijk werd overgelaten aan de Europeanen en de Verenigde Naties gingen de V.S. "gratis" arbitren in het Israëliisch-Palestijns conflict waarbij op een paar nauwelijks hoorbare restricties na, het sterkere Israël gesteund werd tegen de zwakkere Palestijnen. Men mag hierbij niet vergeten dat de zakelijke belangen voor de V.S. vooral bij Israël liggen en in de States zelf de joodse lobby erg belangrijk is.

Er wordt veel trompetgeschal aangeheven rond het feit dat de NAVO open blijft voor nieuwe leden. De kandidaat-leden kunnen wachten op de parkeerplaats (par. 10) "het partnerschap voor de Vrede". Voor de Russen is er een van een speciale soort.

De Stichtingsakte Betreffende de We-

Moordenaar Oradour is vrij

De voormalige S.S. Obersturmbannführer Heinz Barth is in vrijheid gesteld. Barth was de hoofdverantwoordelijke voor de massamoord op 10 juni 1944 in Oradour-sur-Glane. In het dorp werden 600 inwoners vermoord en alle huizen in brand gestoken.

Dezelfde Barth was voordien ook S.S. compagniecommandant van het eerste bataljon van het Pantserregiment "Der Führer" dat in 1942 deelnam aan de executie van 42 mensen in het Tsjechische Padovice. Heinz Barth werd in 1983 in de D.D.R., tijdens een proces waar hij volledige bekentenissen aflegde en erkend had schuldig te zijn aan de nazimisdaden, tot levenslange opsluiting veroordeeld.

Door het Oberlandesgericht van de deelstaat Brandenburg werd hij in vrijheid gesteld omdat hij berouw heeft getoond en ziek is (ads)

derzijdse Betrekkingen, Samenwerking en Veiligheid tussen de NAVO en de Russische Federatie wordt een historisch succes genoemd, het begin van een nieuw tijdperk (par. 11). Het ziet er anders naar uit dat de Russen slechts met de grootste moeite de interne politieke vrede zullen kunnen bewaren. Geen nood, indien door toedoen van de NAVO moeilijkheden ontstaan zal men natuurlijk de Russen zelf de schuld geven en zich gelukkig achten dat de NAVO tijdig werd uitgebreid.

In par. 20 heeft men het over de WEU en de volledige transparantie tussen de WEU en de NAVO. Afwachten want men hoort niets meer van de WEU (operatie krokodil?).

Er wordt zelfs nog eens (par. 23) geweten op het belang van het stimuleren van non-proliferatie, wapenbeheersing en ontwapening. Over het verbieden van de anti-personeelsmijnen, natuurlijk geen woord want de V.S. liggen (voorlopig?) nog dwars.

17 oktober 1997
Victor Stuyck

Brief uit Praag aan de parlementsleden in de NAVO-landen

Praag, 1 juli 1997

Mevrouw, Meneer het Parlements lid,

Wij zijn vertegenwoordigers van de initiatiefgroep "burgers tegen de Navo" en wij richten ons tot u op een tijdstip, dat voor ons land, de Tsjechische Republiek, van cruciaal belang is. De toekomstige evolutie van Europa en de wereld kan er zelfs fataal door beïnvloed worden.

Binnenkort moet u de kwestie onderzoeken over de toetreding tot de NAVO van enkele Centraal-Europese staten. Het basisidee zelf van de uitbreiding komt niet tegemoet aan de verwachtingen van de volkeren, die zich na de koude oorlog een serene wereld voorstelden. Vandaar dat wij de uitbreiding fundamenteel verkeerd vinden.

Aangezien ons land bij de eerste kandidaten behoort om tot de NAVO toe te treden, willen wij u de mening hieromtrent kenbaar maken van een groot deel van onze burgers.

Tsjechië wordt door niemand bedreigd, niet door een nabije of niet door een verre buur. De noodzaak ontbreekt dus om bescherming te zoeken bij een militair pact, dat ontstond bij het begin van de koude oorlog en dat logisch gezien nu z'n bestaansreden heeft verloren.

Nochtans wil onze huidige regering een versnelde integratie van ons land in het Atlantisch bondgenootschap bewerkstelligen. Misschien doet ze dat niet zo maar.

Inderdaad. Tsjechië heeft op dit ogenblik te kampen met een ernstige sociale, politieke en vooral economische crisis. Volgens recente peilingen zegt 80% van onze burgers ontevreden te zijn met de huidige politieke en economische evolutie. En de regering, die alles in het werk stelt om ons in de NAVO te sluiten, vecht op dit ogenblik voor haar overleving, waarbij ze volgens officiële gegevens, op nog slechts 22% van de bevolking kan steunen. Het is duidelijk dat hier naar de redenen moeten worden gezocht voor het ongeduld en de ijver die aan de dag wordt gelegd om snel NAVO-lid te worden. Want onze eerste minister gaat er, verkeerdelijk, vanuit dat eenmaal in de NAVO het niet meer uitmaakt welke regering we hebben.

Sommigen beweren dat we door onze aansluiting bij de NAVO bevestigen dat

we tot Europa behoren, maar dat is een ondoordachte en naïeve uitspraak. Wij hebben altijd deel uitgemaakt van Europa, en wij willen dat ook in de toekomst. Gans onze geschiedenis en onze cultuur getuigen daarvan. Wij willen vastberaden onze democratie versterken, de mensenrechten nauwgezet respecteren, de samenwerking met andere landen op voet van gelijkheid ontwikkelen en verdiepen in een streven naar vrede en veiligheid voor ons land en voor gans Europa.

We hebben nog geen redelijk argument gehoord dat van aard zou zijn ons te overtuigen van het nut van ons lidmaatschap bij het Atlantisch bondgenootschap. Omgekeerd, wij blijven ervan overtuigd dat deze stap ons met enorme kosten zal opzadelen. In dat geval zullen we op lange termijn geen middelen hebben om de brandende problemen op te lossen van onze economie, de gevaarlijk groeiende sociale malaise, de kritieke situatie van de volksgezondheid, het onderwijs, de wetenschappen, edm.. Geen oplossing vinden voor deze problemen houdt meteen in dat we voor het risico staan op een grotere instabiliteit in ons land, en in de maatschappij in het algemeen. Wij geloven niet dat een dergelijke ontwikkeling uw betrachting zou zijn, of met uw belangen zou kunnen overeenstemmen. Vandaag hebben wij uw steun nodig om onze economie grondig te hervormen, alsook het geheel van onze samenleving. Het is zeker geen toeval dat de aansluiting van Tsjechië bij de Europese Unie op tweemaal zoveel steun kan tellen bij de bevolking als de NAVO-toetreding.

Een peiling door Eurobarometer in maart 1997 wees uit dat slechts 28% van de bevolking zich voor een toetreding tot de NAVO uitspreekt. Latere peilingen van Tsjechische instituten geven weliswaar een iets hoger percentage maar nog altijd sterk onder de 50%. Het moet hier ook gezegd dat de officiële regeringspropaganda, zonder objectieve argumentatie, het steeds maar heeft over een groeiende steun aan deze toetreding. Maar waarom durft ze dan geen referendum over de zaak aan? Waarom blijft ze zich zo angstvallig verzetten tegen een werkelijk democratische vrije meningsuiting van de volkswil over een dergelijk cruciale aangelegenheid? In de plaats daarvan kondigt de regering ernstige budgetinkrimpingen aan, met name in de sociale sectoren, om middelen vrij te maken voor het leger, z'n uitrusting,

voor gesofisticeerde bewapening en militaire infrastructuur, en het onderhoud van een oorlogsmachine tengevolge onze toetreding tot een militair pact.

Wij zijn nooit onverschillig gebleven voor een verzekerde veiligheid van ons land. Maar we zijn er niet minder van overtuigd dat de Organisatie voor Europese Veiligheid en Samenwerking (OVSE) - op voorwaarde dat de principes strikt worden gerespecteerd die in het Helsinki-verdrag waren opgenomen in verband met de verhoudingen onder de staten - het kader biedt dat in kan staan voor de veiligheid niet alleen van ons land, maar van alle andere lidstaten van deze erg belangrijke organisatie.

Wij zijn vastbesloten om met al onze krachten een pan-Europees veiligheidssysteem te trachten te ontwikkelen, in de geest van de top in Lissabon. Wij willen geen nieuwe scheidslijnen in Europa. Wij willen geen toestand waarin enkele staten zich groeperen in de exclusieve elitaire club van de NAVO tegenover tientallen andere landen die naar de tweede plaats worden verwezen en wiens rol teruggeschoefd wordt naar die van toeschouwer. Dergelijke toestand houdt alle kiemen van tegenstelling, crisis en conflict in.

Wij vertegenwoordigen verschillende politieke, religieuze en ideologische gevoeligheden van de Tsjechische maatschappij. Maar we laten ons leiden door een zelfde wil over een essentieel punt: zorgen dat we de fouten uit het verleden niet herhalen, en al onze krachten bundelen voor een 21ste eeuw van vrede, zonder massavernietigingswapens, op basis van een veiligheid die reëel en niet fictief is.

Daarom zeggen we eenstemmig en resoluut neen aan de uitbreiding en versterking van militaire pacts, en vragen we u onze mening in ogenschouw te nemen op het ogenblik dat u zich zal moeten uitspreken over de uitbreiding van de NAVO.

Inmiddels tekenen wij

Hoogachtend,

Initiatiefgroep "Burgers tegen NAVO"
Tsjechische nationale beweging voor vrede en mensenrechten in naam van volgende organisaties:
- Tsjechische nationale beweging

- voor vrede en mensenrechten
- Christelijk sociale beweging
- Syndicale confederatie van Boemen, Moravië en Silezië
- Vereniging van Tsjechische journalisten
- Tsjechische en Moravische Communistische Partij
- Beweging voor een rechtvaardige maatschappij en naastenliefde
- Gepensioneerden voor de zekerheden in het leven
- Vrouwenclub van links
- Vereniging ter promotie van Boemen, Moravië en Silezië
- Communistische jongerenunie
- Christelijke Dialoog
- Republikeins Patriottische Partij
- Maatschappij 2001
- Patriottische Vriendschapsvereniging van antifascisten - Antifa
- Club van de Tsjechische grenszones
- Beweging 90
- Tsjechoslovaaks comité - Tsjechische kamer
- Slavische Unie
- Vrij denken
- Comité van nationale cultuur

Tsjechië en Hongarije in de NAVO

In vorige bijdrage hadden we het over de Poolse toetreding tot de NAVO. Die betekent militair iets, en versterkt zowel het westers bondgenootschap als de Amerikaanse positie daarbinnen. De toetreding heeft overigens de socialistische regeerders geen goed gedaan bij de recente verkiezingen waar de rechtse *Alliantie* een grote overwinning boekte. De ontevredenheid van de kiezers richtte zich precies naar het lage levenspeil, de wilde privatiseringen en hoge uitgaven voor de "omschakeling" van de economie én van het leger naar westerse éénheidsnormen: allemaal dingen die ingingen tégen de kiesbeloften waarop de socialisten bij de vorige verkiezingen zoveel stemmen gewonnen hadden. Bijzonder schrijnend was dat gebrek aan overheids gelden voor sociale doeleinden bij de zomerse overstromingsramp gebleken, waar één derde van het land onder te lijden had.

Maar nog in augustus verklaarde de sociaal-democratische defensiecommissiefractie dat NAVO-toetreding een politiek besluit was, en dat de kostprijs voor modernisering buiten de NAVO nóg hoger zou liggen. De vraag die daarbij uiteraard niet gesteld mag worden is waartoe dat ultramoderne leger moet dienen, maar Polen kan je inzake "eerbied voor het leger" wel met Frankrijk vergelijken en dus stelt men die vraag niet.

Anders ligt dat in Tsjechië en in Hongarije. In beide landen heeft in het parlement een brede coalitie van de rechterzijde én de socialisten de toetreding goedgekeurd en ondanks een onverschillige tot eerder vijandige openbare mening géén referendum ingericht.

In Tsjechië is de steun voor NAVO-toetreding allicht het laagst van de drie nieuwe lidstaten: naargelang de opiniepeiling tussen een kwart en 45%. Officieel wordt erkend dat de Tsjechische republiek door niemand bedreigd wordt. President Havel verklaarde dat "de NAVO noodzakelijk is, niet als bescherming tegen een buitenlandse vijand, maar omdat het een waarborg is voor de binnenlandse veiligheid van de staat", en dat een referendum terzake dan ook "onzin" is.

In Hongarije werd zelfs speciaal om een NAVO-referendum te beletten de grondwet geamendeerd: waar 100.000 handtekeningen vroeger volstonden, en er in 1995 180.000 waren om een referendum over de NAVO-toetreding te eisen, wijzigde het parlement éénzijdig de grondwet - en met terugwerkende kracht!

In Tsjechië werd NAVO-toetreding gestemd door Václav Klaus' rechtse meerderheidscoalitie (die in juli tot op

één zetel over de helft afgekald was...) én door de sociaal-democraten van Milos Zeman, tegen de communisten in. In Hongarije door de socialistisch-liberale regeringscoalitie.

Waarom die vasthoudendheid van beide regeringen de ene rechts, de ander socialistisch? Je kan het niet anders zien dan als buigen voor druk die vanuit het westen wordt uitgeoefend, en wel in de vorm van het koppelen van NAVO en EU (zo holt men overigens op termijn ook de speciale statuten uit van landen als Denemarken, Zweden, Oostenrijk, ...).

De kosten van zo'n toetreding liggen erg hoog. In Hongarije alleen al zou dat neerkomen op een 2 à 3 miljard dollar per jaar, en dat gedurende lange tijd, alleen om aan de NAVO-vereisten te voldoen. Voor meteen heeft de regering al de aankoop van 3D-radars op de dagorde staan voor luchtafweer, luchtverkeersleiding en ander ruimtecontrole-apparaat.

Zeker in Tsjechië gebeurt dat allemaal in een tijd van dalende hoop en van zware inleveringen. Voorbeeldjes bij de vleet: met een inflatie van 8% kwam de loonsverhoging van 7,3% bij de openbare diensten neer op loonverlies! Op 1 juli stegen voor de lage inkomens de huren, electra, e.a. tarieven met 25%! Al die inleveringen brengen overigens al evenmin als bij ons de beloofde resultaten: het bruto binnenlands product moest in 1997 met 4,5% stijgen, wat al in april nog maar nog maar op 2% geschat werd. En toen moest de overstromingsramp nog komen....

Een specifiek aspect is het racisme, wat o.a. door de uiterst-rechtse *Republikeinen* e.a. hooligans veelvuldig tegen zigeuners (Roms), maar ook tegen

Aziaten en anderen, in aanvallen en soms moordpartijen omgezet wordt.

En ook in Hongarije is de sociale toestand voor de meesten niet gezond te noemen. Een werkloosheid van 11 à 12%, een inflatie van 29% per jaar, en dat alles ondanks het strikte toepassen van IMF-richtlijnen als ontstellende besnoeiingen op sociale zekerheid, gezondheidszorg, onderwijs, enz.

De maatschappelijke verloedering heeft met de *alles-voor-geld-moraal* flink toegeslagen, met financiële e.a. schandalen bovenaan en met veel "kleine" criminaliteit, overvallen, prostitutie, een toenemend druggebruik, ...

Het is een feit dat de onafhankelijkheid van beide landen sowieso al niet meer gewaarborgd is, economisch dan: 25% van de Hongaarse bedrijven zijn nu in handen van buitenlandse, vnl. Duitse en Amerikaanse firma's.

In beide landen grepen heel wat acties plaats tegen NAVO-toetreding en dat is ook nu het geval. Een aantal VS-basisen werden in Hongarije het eindpunt van demonstraties. Hongaarse actievoerders hebben een internationale campagne opgestart tegen goedkeuring van het NAVO-uitbreidingsverdrag door de nationale parlementen van de NAVO-lidstaten.

... En, wie "mag niet meedoen", voorlopig? Dat is bijvoorbeeld het kleine Slovakije. De Amerikaanse ambassadeur heeft het op TV-Bratislava vlakaf gezegd: jullie regering bevat mensen en groepen (Meciâr nl.) die een rechts beleid in de weg staan, en pas als die weg zijn kan er sprake zijn van NAVO-toetreding en kunnen ook de deuren van de *Europese Unie* opengaan (sic!). Wie riep daar weer "Inmenging!"?...

Yvan Grosjean, 07.10.97

Amerikaans pokerspel in Centraal-Azië

Onlangs konden we via de media vernemen dat de VS zich niet langer verzetten tegen de aanleg van de trans-Iraanse gaspijplijn van 3.200 km, die het gas van Turkmenistan naar Turkije en Europa moet transporteren. De kostprijs van deze gasleiding bedraagt zowat 1,6 miljard US-dollar. Deze pijplijn zou voor Iran zeer voordelig zijn. Daarom wil Teheran het gedeelte dat over zijn grondgebied gaat, met eigen middelen bekostigen. Iran kan op die manier transitkosten innen en eventueel via deze gaslijn haar eigen gasproductie vervoeren.

Men kan verbaasd zijn over de VS-beslissing, als men weet dat Washington haar politiek van dubbele indijking tegenover Bagdad en Teheran zeker niet heeft opgegeven, en dat ze tevens volhardt in haar strategie om het Iraanse regime te beschuldigen van internationaal terrorisme en het veroorzaken van wanorde in het buitenland. De VS-woordvoerders hebben dan ook de nodige uitleg verstrekt om hun dubbelzinnige houding te verklaren. De VS wensen in hun edelmoedigheid de economische ontwikkeling van deze ex-Sovjetrepublieken in Centraal-Azië te ondersteunen. De aanleg van deze pijpleiding moet men volgens Washington in dit perspectief plaatsen. Met andere woorden, wanneer het om de VS-belangen op wereldschaal gaat, kan het VS-optreden soms tegenstrijdig overkomen, en eigenaardige kronkels maken. Het Midden-Oosten is ook een regio waar de VS-politiek soms nogal dubieus is, waar Washington zich inspant om haar geprivilegieerde steun aan Israël te verzoenen met haar strategische economische belangen in de omliggende Arabische landen.

Men kan zich de vraag stellen hoe ze deze tegenstrijdigheden in het buitenlands beleid beheren.

Wat de VS-politiek wel kenmerkt, omdat het een vast bestanddeel ervan vormt, is de vaste wil om de wereldpolitiek te domineren en te bepalen. Hun optreden wordt dan ook bepaald volgens concrete situaties, de publieke opinie, perscampagnes, het gewicht van de lobby's, de geestesgesteldheid in het VS-congres en de senaat. Maar ook volgens reeds lang uitgewerkte plannen in de bestaande regeringsinstellingen.

Het VS-beleid krijgt vorm volgens geplanifieerde doelstellingen; waar ijverig aan gewerkt wordt door het State Department (buitenlandse zaken) en de verschillende diensten van de Nationale Veiligheidsraad. Het is op dit niveau dat de grote oriëntaties worden uitgedokterd.

Zo is er het Wolfovits-rapport, naar de naam van de gewezen onderstaatssecretaris van landsverdediging in de Bush-administratie, over het beleid in de periode na de koude oorlog. Hierin staat dat de belangrijkste doelstelling

van de VS het verhinderen is dat een nieuwe supermacht, of het nu Rusland, de EU of Japan weze, naast de VS zou ontstaan. Wie een dergelijke lijn wil toepassen zal wel rekening moeten houden met onvoorziene ontwikkelingen en crisissen.

Dat heeft men kunnen vaststellen tijdens de voorbije crisis in Turkije, waar de Amerikanen aardig hun steentje hebben bijgedragen om de islamitische Refah-partij van Erbakan van de regeringsmacht te verwijderen.

In Afghanistan hebben ze daarentegen de Taliban rijkelijk gesteund, teneinde dankzij deze extreme fundamentalisten een link tot stand te brengen tussen Pakistan en hun troetelkind in de Centraal-Aziatische regio, Turkmenistan, dat zeer grote voorraden olie en gas bezit, en waar de Amerikaanse olieconcerns reeds belangrijke concessies verworven hebben.

Een gelijkaardig politiek pokerspel wordt ook nu in Afrika opgevoerd. Meer bepaald in ex-Zaire zien we dat de VS in verlenging van haar optreden in Oeganda en Rwanda haar greep op Centraal-Afrika verder uitbouwt. Mobutu, eens het instrument van de VS, wordt zonder schroom naar de schroothoop

verwezen, en wordt vervangen door Kabila.

Bij het uitstippelen van de politieke strategie heeft de VS-leiding steeds de neiging de uitkomst van haar beoogde doelstelling te schematiseren. Tijdens de periode van de koude oorlog, hadden de VS het concept om twee en een halve oorlog tegelijkertijd te kunnen voeren. D.w.z. een oorlog tegen China, een tweede tegen de toenmalige Sovjetunie, en de mogelijkheid betrokken te geraken bij een eventueel gewapend lokaal of regionaal conflict.

Tijdens het presidentschap van Richard Nixon heeft men dit concept gewijzigd. Men hield van dan af rekening met één oorlog en een gebeurlijk klein conflict op lokaal of regionaal vlak. De VS gingen ervan uit dat door de tegenstelling tussen de Sovjetunie en China, ze niet tegelijkertijd deze twee landen zouden moeten trotseren bij een gebeurlijk gewapend conflict. De regeerperiode van Nixon kenmerkt zich door de strategische thesis dat de VS geconfronteerd zouden kunnen worden met eventueel twee in omvang beperkte oorlogen.

De recente conceptwijziging in het buitenlands beleid naar het indijken van

een mogelijke nieuwe supermacht, is te verklaren door de veranderingen die zich op wereldvlak hebben voltrokken. Eerst hebben we de implosie van de Sovjetunie en het socialistische wereldstelsel. De radicale verzwakking van Rusland, waaraan de VS discreet maar effectief haar steentje bijdraagt, kan dan een conflict met mondiale repercussies met Moskou uitsluiten. China zet de laatste jaren alles op een versnelde economische groei. Een gewapend conflict met Peking lijkt ook niet voor de hand te liggen. Er is de afschrikking omwille van haar enorm arsenaal aan kernwapens, en bovendien is China zo groot, met een ontzaglijk aantal inwoners, dat een oorlog met conventionele wapens niet te winnen valt. Bijgevolg blijft er alleen de hypothese van een nieuw soort Golfoorlog, of gebeurlijk gelijktijdig twee van deze regionale oorlogen.

Om hieraan het hoofd te kunnen bieden is het voor de VS van wezenlijk belang zelf met militaire macht hun zones met vitale belangen in de verschillende werelddelen te beveiligen.

Hoe past de VS nu dergelijke strategie toe in het Midden-Oosten?

De VS-verantwoordelijken geven grif toe dat hun optreden alleen ingegeven wordt om de staat Israël te beschermen, maar dat ze in de regio ook andere permanente economische en politieke belangen hebben.

Als waarnemer moet men toch vaststellen dat wanneer deze VS-belangen in tegenstrijd komen met Israël, de verbondenheid met Israël de voorkeur krijgt.

Nochtans kan men de strategische geografische ligging van het Midden-Oosten niet uit het oog verliezen. Het Midden-Oosten ligt op het kruispunt van Europa met Afrika en Azië. Deze regio heeft 60% van de gekende oliën- en gasvoorraden van onze planeet, waardoor het voor de VS - wil ze haar hegemonie verder kunnen zetten - van kapitaal belang is.

Zo hebben we kunnen vaststellen dat tijdens de Golfoorlog, de VS rechtstreeks en onrechtstreeks de ganse regio onder hun controle hebben gebracht. De Noord-Amerikaanse minister van defensie onder Bush, Dick Cheney, verklaarde in 1992 voor een Congrescommissie dat het zenden van een VS-troepenmacht naar Saoedi-Arabië als antwoord op de Iraakse invasie in Koeweit, moest leiden naar een militaire aanwezigheid die van blijvende aard zal zijn. De Amerikaanse troepen zijn er nog steeds, en niets laat voorzien dat ze binnen afzienbare tijd

terug worden getrokken. Washington heeft er een militaire macht geïnstalleerd, een militaire infrastructuur uitgebouwd die haar in staat stelt - wanneer het haar uitkomt - gelijk welke militaire operatie te ondernemen, o.a. tegen Irak. Deze militaire installatie kan ook op ieder moment versterkt worden vanuit de VS door het inleggen van een luchtbrug. Dergelijke scenario's van conflictsituaties zijn reeds uitgewerkt en ingeoefend.

De VS kunnen het Midden-Oosten maar op een vlekkeloze manier onder hun controle brengen, op voorwaarde dat ze niet geconfronteerd worden met of in vraag gesteld worden door de aanwezigheid van een andere militaire macht in de regio. Dit probleem stelt zich maar in verband met twee staten in het Midden-Oosten: Irak en Iran. Beiden hebben in het verleden aangetoond dat ze over belangrijke strijdkrachten beschikken.

Het gevaar situeert zich tweemaal. Mochten Bagdad en Teheran het huidige evenwicht in de regio in vraag stellen, door eventueel druk uit te oefenen op de petroleum-Emiraten, of door een van deze Emiraten onder hun hoede te brengen, dan stelt men meteen ook de VS-hegemonie in deze regio in vraag. De VS zijn bijgevolg resoluut vastbesloten om hun onderwerpspolitiek tegenover Irak, via de VN, door te zetten. Dit geschiedt ten koste van duizenden doden door ontbering of door de kapotgemaakte gezondheidszorg. Deze VS-politiek heeft daarbij nog het "voordeel" ook tegemoet te komen aan de bezorgdheid van Israël. Tegelijkertijd willen ze door hun optreden hun waakzaamheid tegenover Iran duidelijk maken.

Hoe kan men in deze omstandigheden een zinnige verklaring voor het VS-akkoord over de trans-Iraanse pijpleiding vinden?

In de mondiale strategie heeft zich een nieuwe prioriteit op de voorgrond gewerkt. Boris Jeltsin wordt met woord en schouderklompjes gesteund in de hoop dat hij op z'n stoel zal kunnen blijven zitten. Hij is immers zeer inschikkelijk voor de VS-politiek. Maar Washington volgt zeer methodisch een lijn om Rusland te verzwakken, teneinde te verhinderen dat Rusland zou kunnen terugkeren als supermacht. Dit verklaart ten dele de steunverklaringen van Washington aan het nationalisme in Centraal-Azië, omdat men aldus op termijn de Russische aanwezigheid in deze staten wil elimineren. Daarbij komt nog dat deze Centraal-Aziatische staten een rijke voorraad olie en gas hebben, en op de tweede plaats komen naast de

olievelden van het Midden-Oosten. Dit houdt meteen in dat ze een belangrijke plaats innemen in de Amerikaanse buitenlandse politiek met het doel er economische belangen te vestigen en uit te bouwen.

Bij het uitstippelen van het beleid voor Centraal-Azië houdt men ook rekening met de imperatieven van de politiek ten opzichte van China. Washington heeft niet de bedoeling China te omsluiten. Door de uitgestrektheid van dit land lijkt dergelijk oogpunt niet realistisch, en daarenboven streven verschillende Chinese grensstaten, zoals India of bepaalde Zuid-Oost-Aziatische landen ernaar hun betrekkingen met Peking te verbeteren. We moeten er van uitgaan dat de VS wel alles op alles zullen willen zetten om de eventuele uitbreiding van de Chinese invloed in te dijken. Tevens vreest men in Washington het ontstaan van een onafhankelijke economische Aziatische zone. Deze vrees berust op het essentiële economisch en strategisch belang van de regio voor de VS. Om het hierboven beschreven beeld te bereiken willen de VS zelf een inbreuk plegen op de eigen politiek van isolering van Iran.

De trans-Iraanse pijpleiding is ook van belang voor de economische ontwikkeling van de partners van de VS in de regio. Want het is op haar bondgenootschap met Turkije dat Washington rekt om dit alles gemakkelijker te kunnen realiseren. Dit land heeft door haar taal en historische ontwikkelingen in het gebied, een zekere verbondenheid met de meeste Centraal-Aziatische landen. Dat is dan ook een van de redenen waarom de VS het Turkse leger gesteund hebben om Erbakan opzij te schuiven, hij was met name voor de VS te onvoorspelbaar. En zoals ik hierboven al zei moeten de Taliban de toegang tot de Turkmeense olie- en gasvelden helpen vergemakkelijken.

In deze context moet men, volgens mij, ook de talrijke gewelddadige incidenten zien, die zich de laatste tijd voordoen in de Chinese provincie Sinkiang tussen de Turkstalige Ouïgour moslims en de Chinese overheid. Het betreft een gebied dat een grens vormt met de voormalige Centraal-Aziatische ex-Sovjetrepublieken Oezbekistan en Kazachstan. De VS-diplomatie is ook niet bepaald inactief om de spanning aan te wakkeren tussen bepaalde krachten van de Ouïgourgemeenschap en het gezag in Peking.

De VS pokersen alleen maar met hun eigen kaarten, in de hoop op die manier de partij te winnen.

Antoine Uytterhaeghe

China op de oliemarkt

China vervoegt de scharrelaars op de Centraal-Aziatische gas- en oliemarkt voor het grote spel begint. De intensivering van de strijd rond de controle over de gas- en olievelden van het gebied rond de Kaspische Zee draait duidelijk op volle toeren.

China wil er 10 miljard dollar investeren in de olievelden van Kazakstan. Peking antwoordt met deze beslissing op de bekvechterij tussen Rusland, zijn vroegere satellietstaten en de olieconcerns over hoe de bovengemaakte olie en gas naar het westen te transporteren. Dit akkoord tussen China en Kazakstan bepaalt de aanleg van een gas- en oliepijpleiding en de verdere uitbouw van twee olievelden.

De Kaspische olie- en gasvelden zijn zeer rijk. Het is een nieuw Midden-Oosten, dat zeer begeerd wordt door de olieconcerns na de implosie van de Sovjetunie. Het is tevens een gebied dat rijk is aan potentiële regionale conflicten en ecologische rampscenari's.

Het valt niet te betwisten dat het gebied rond de Kaspische Zee voor de VS, Japen en Europa van groot belang is. Het vormt een alternatief voor het Midden-Oosten als olie- en gasleverancier. Dat dit inderdaad zo is voor de VS, kon men vaststellen toen ze onlangs in het woestijngebied van Kazakstan militaire oefeningen organiseerden, met toestemming van Alma Ata. Deze manoeuvres waren bedoeld als oefening van een "vredes- of humanitaire" interventie. De VS-para's werden overgevlogen van Fort Bragg in Noord Carolina. De Amerikaanse generaal John Sheehan die aan deze oefening deelnam, verklaarde het volgende: "Er is geen land op deze planeet waar we niet naar toe kunnen". Was dit bedoeld als waarschuwing aan de andere deelnemers van de scharrelzoektocht naar olie in de regio?

Na de oefening verklaarde de minister van buitenlandse zaken van Kazakstan, Kazymzhomart Takayev, dat Alma Ata geïnteresseerd is in een blijvende VS-aanwezigheid. Deze boodschap zal in de eerste plaats wel geadresseerd zijn aan Moskou, om de Russische aanspraken over olierechten in het Kaspische gebied te temperen.

De Chinese deal heeft aangetoond dat Washington en de westelijke olieconcerns niet de enige acteurs zijn die lonken naar deze energiebronnen. Kazakstan en Azerbeidjan verkeren momenteel in een dergelijke positie dat ze de kandidaat-investeerders tegen mekaar uit kunnen spelen, waardoor het oliepijpleidingsspel moeilijker wordt.

Wat meer is, hier onderscheidt zich het Chinees spel van de andere kandidaten, omdat Peking de kosten van de aanleg voor de pijpleiding voor haar rekening neemt. Of China deze voorwaarde kan

waarmaken is nog een ander paar mouwen. Feit is zeker dat de staten rond de Kaspische Zee en in Centraal-Azië iedere mogelijkheid moeten aangrijpen om hun energieproducten te verkopen. De snelste weg, deze die de olieconcerns verkiezen, is een pijpleiding via het zuiden van Iran.

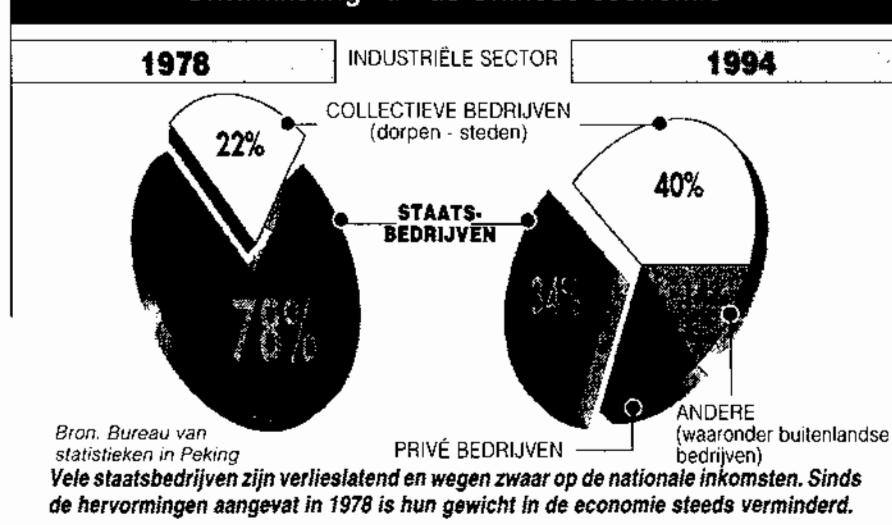
Men schat de olievoorraden in de regio op 200 miljard vaten, genoeg om de oliebehoeften van de VS-economie voor 30 jaar te dekken. Dit verklaart voor een

groot deel waarom de energiebronnen uit deze regio zo begeerd worden. De VS willen ze controleren om hun hege-monie op de energiemarkt te verstevigen.

De anderen willen ook een zitje aan deze olietafel hebben om zich in zekere mate meer bewegingsvrijheid te verschaffen tegenover de V.S. in hun zoektocht om hun energiebehoefte te dekken.

A.U.

Ontwikkeling van de Chinese economie

Een ontzaglijke opdracht

Tijdens het recente Congres van de Chinese Communistische Partij werden, inzake de economie, in grote lijnen de standpunten bevestigd die reeds goedgekeurd werden door het Plenum van het Centraal Comité in oktober 1993 onder impuls van Deng Xiaoping.

Het betreft hier de aandacht aan drie fronten: de decollectivering van de landbouw, de decentralisatie van de regionale en plaatselijke verantwoordelijken en de oprichting van open enclaves voor vreemde kapitalen (de speciale economische zones).

Voor wat de verlieslatende staatsbedrijven betreft opperde voorzitter Jiang Zemin het idee voor een formule van aandeelhouders die met privé kapitaal een nieuwe en frisse zuurstof zou kunnen aanvoeren. Deze reconstructivering voorziet het behoud van 1000 grote strategische bedrijven onder staatscontrole. Deze maken 10% uit van de huidige openbare bedrijven. Jiang Zemin voegde daar aan toe "Het openbaar bezit moet een dominante positie bewaren".

De actieve Chinese bevolking bedraagt

840 miljoen personen op een bevolking van 1,2 miljard inwoners waarvan men verwacht dat deze oplopen tot 1,4 miljard in 2010.

Gemiddeld 10 miljoen personen komen jaarlijks op de arbeidsmarkt. 170 miljoen werknemers zijn stedelingen terwijl er op het platteland 450 miljoen boeren actief zijn op een plattelandsbevolking van 850 miljoen personen.

In de steden schat de regering van twintig tot dertig procent overtollige werknemers.

Op het platteland bedraagt dit cijfer 250 tot 300 miljoen landbouwers. Ruim 120 miljoen heeft het land reeds verlaten om in landbouwbedrijven te gaan werken. Bijna evenveel zijn naar de steden getrokken om werk te vinden in de bouw e. a. grote werken.

Volgens de F.A.O., de Organisatie van de Verenigde Naties voor voeding en landbouw zijn er op het vlak van de landbouw bemoedigende resultaten geboekt. Met slechts 7% van de vruchtbare grond in de wereld is ze er in geslaagd 22% van de wereldbevolking te voeden.

Uit dit alles blijkt dat China nog grote en zware taken voor de boeg heeft. (ads)

De VS dreigen met een handelsoorlog over Iraanse olie en gas

De VS zijn zeer ontevreden over de miljardendeal die het Franse olieconcern Total met Iran heeft afgesloten. Volgens Washington druist deze verkoop in tegen de VS-wetgeving die handelscontracten met Iran sanctioneert.

De VS-senator Alfonso D'Amato eiste dat men een sanctie tegen Total zou ondernemen, omdat het zich veroorloofde een contract met Iran te ondertekenen voor een waarde van 2 miljard dollar om het gasveld Pars Zuid aan de Perzische Golf te ontginnen.

De wet-D'Amato biedt de Amerikaanse president de mogelijkheid sancties uit te vaardigen tegen bedrijven die toch investeren in de Iraanse of Libische energiesector. Het Total-contract is het grootste dat afgesloten wordt tussen een EU-lidstaat en Iran, sedert de islamitische revolutie van 1979.

Men kan aannemen dat Total met dit contract een debat tracht uit te lokken over de wettelijkheid van de door de VS uitgevaardigde "Iran-Lybia Sanction Act". Parijs heeft Washington duidelijk laten verstaan geen vergelding tegen Total te aanvaarden. De EU-commissie heeft trouwens de EU-lidstaten aangeraden deze Amerikaanse wet te negeren. Washington beschuldigt Iran en Libië ervan aanstichters en sponsors te

zijn van het internationaal terrorisme. Daarom worden buitenlandse ondernemingen die hun relatie met deze twee landen willen verbeteren gestraft.

VS-woordvoerder Christopher Bush verklaarde dat de beteugeling van de investeringen om de Iraanse energiesector te ontwikkelen voor de VS een gebod is. Het VS-standpunt is duidelijk. Door een verbetering van haar handelspositie verkrijgt Iran meer middelen om het terrorisme te sponsoren, en meer mogelijkheden om haar kernwapen- en rakettenprogramma verder te ontwikkelen.

Het Amerikaanse optreden tegen gas- en olieaankopen in Iran door niet-Amerikaanse concerns is echter meer ingegeven om haar greep op de energiemarkt in het Midden-Oosten te vrijwaren. De VS kunnen moeilijk dulden dat een derde probeert haar machtspositie in de regio te ondergraven.

Frankrijk, bij monde van het ministerie van buitenlandse zaken, heeft Bill Clinton duidelijk laten verstaan dat ze

zal reageren mochten er strafmaatregelen tegen Total door de VS-regering genomen worden. Parijs hoopt dat de VS de economische gevolgen van de toepassing van deze Amerikaanse wet zal afwegen. De EU zal niet aarzelen haar klacht bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO), die nu is opgeschort tot 15 oktober, door te zetten met de argumentatie dat de VS-houding de internationale handel zonder weerga verstoort. Deze VS-sanctiepolitiek is zelf zeer nadelig voor het eigen bedrijfsleven. De meeste bedrijven ondervinden er last van en klagen dat ze hierdoor al naast contracten grepen.

Bovendien is Iran niet het voorwerp van een VN-sanctie, bijgevolg kan het land vrij handelsovereenkomsten afsluiten met buitenlandse partners.

Door haar politiek van afdreiging eigent Washington zich het recht toe te bepalen met wie we handel mogen drijven of economische en politieke relaties mogen aangaan.

A.U.

Wist je dat...

... in Groot-Brittannië de werktijd per week oploopt tot 44 uur en 1,3 miljoen mensen een tweede job hebben. Het officieel aantal werklozen oploopt tot 5,9 % maar analisten het hebben over 7 tot 9 %. Dat de meeste jobs uit gedeeltelijke arbeidsplaatsen bestaan en slechts 22 % van de loontrekkenden recht hebben op het reglementair jaarlijkse vijf weken verlof.

... het gemiddeld dagloon in Groot-Brittannië voor een volwassene met voltijds werk 352 pond bedraagt. In Londen loopt dit echter op tot 408 pond terwijl b.v. in het land van Wales het slechts om 313 pond gaat.

... de Amerikaanse film "Sterrenkrijg" naast de verhuring en de opbrengst van filmzalen nog een winst wist op te strijken voortkomende van speelkaarten en speeltuigen (1,2 miljard dollar), video cassetten (500 miljoen dollar), videospelletjes en C.D. (300 miljoen dollar), Kleren e.a. (300 miljoen dollar) en tekenverhalen en boeken (300 miljoen) en dat alle activiteiten samen een winst opleverden van 4 miljard dollar..

... volgens een onderzoekscommissie van de V.N. in de Afrikaanse steden drie op de vier inwoners het slachtoffer geweest zijn van geweld.

... de actieve economische wereldbevolking gestegen is van 1,38 miljard in 1960 tot 2,37 miljard in 1990.

... de landbouw en visserijsector in de wereld teruggelopen is van 22 % in 1970 tot 12 % in 1990, de bedrijfssector daalde van 25 % naar 22 % en de tertiaire sector (handel, transport, banken en diensten) steeg van 42 naar 57 %. In de ontwikkelingslanden steeg de tertiaire sector van 40 % in 1970 naar 57 % in 1990 maar de bijdrage van landbouw en visserij daalde van 30 % naar 15 %.

... in 1994 het aantal jongeren van minder dan vijftien jaar in Algerije opliep tot 39 %, in Egypte tot 38 %, in Marokko 37 % en in Syrië 48 % en dat het grootste gedeelte van deze jongeren werkloos is.

... door het afremmen van de immigratie sommige landen als Marokko, Egypte en Turkije getroffen worden. De inkomsten van de migranten voor Marokko

zijn hoger dan de inkomsten voortkomende van de uitvoer van fosfaat en toerisme samen.

... uit het verslag van het Hoog Commissariaat voor vluchtelingen van de V.N. blijkt dat het aantal vluchtelingen in de wereld toegenomen is van 2 miljoen in 1975 tot 27 miljoen in 1995.

... er in de wereld zo'n 55 fiscale paradijzen bestaan waarvan de georganiseerde misdaad en de multinationale ondernemingen handig gebruik maken om in eigen land aan de belastingen te ontsnappen en zwart geld wit te wasen. Een van de belangrijkste is de Kaaimaneilanden waar meer filialen van banken gevestigd zijn dan dat er inwoners zijn.

... het aantal werklozen in Algerije sinds 1992 steeds stijgt en in 1995 opgelopen is tot 28 % waarvan 30 % bij de jongeren van minder dan dertig jaar.

... 30 seconden publiciteit op de Franse zender T.V. 1 niet minder dan 1 miljoen 200.000 fr. kost. Uit het aantal malen dat advertenties voor sommige producten verschijnen kan men opmaken dat deze heel wat geld opbrengen.

Gestremde democratie in Congo-Brazzaville

In Centraal Afrika durft de actualiteit wel 's daar te focussen waar men ze het minst had verwacht. Terwijl men gevechten had gevreesd voor de val van Kinshasa, is het in Brazzaville, drie kilometer verder aan de overkant van de Congo-stroom, dat het vuur uit de pan sloeg. Wat gebeurde er daar in dat land van tweeënhalf miljoen inwoners dat geprangd ligt tussen Congo-Zaïre en Gabon ?

Op 5 juni 1997 werd de woning van het voormalig staatshoofd, Denis Sassou-Nguesso, omsingeld door een leger eenheid. Een burgeroorlog volgde. Officieel kwamen de militairen een medewerker van Sassou-Nguesso aanhouden, maar ze botsten op de militie van de voormalige president, de Cobras. Deze militie van zowat 5000 leden, sloeg eerst de soldaten van het officiële leger terug, om nadien overal in de stad gevechten aan te gaan. De verwarring die er heerste maakte het niet mogelijk een bilan op te maken : tussen de twee- en de tienduizend doden?

Deze gebeurtenissen hebben van doen met zowel de val van Mobutu, waarbij de baronnen van het regime en heel wat wapenering naar Brazzaville waren gebracht, als met de aangekondigde verkiezingen van 27 juli. Brazzaville lijkt in veel opzichten op een klein Libanon waar clanleiders en hun milities het politiek leven zeer explosief maken. De Cobras, Zoeloes en Ninjas ontleenden hun naam aan televisieseries; het zijn de milities die respectievelijk toebehoren aan voormalig president Denis Sassou-Nguesso, huidig staatshoofd Pascal Lissouba, en burgemeester van Brazza Bernard Kolélas, de drie sterke mannen van dit Congo. Deze milities zijn naar voor gekomen sedert 1990, het begin van de democratisering.

De democratie van de nieuwe armen

Zoals in andere Franssprekende Afrikaanse landen werd een democratisering gestart in het begin van de jaren '90, in de nasleep van Mitterand's discours in La Baule. In mei 1990 opent president Sassou, toen 10 jaar aan de macht, de politieke scène voor andere partijen. Dit deed hij meer uit opportunisme dan uit politieke overtuiging, omdat het land zwaar gebukt ging onder de schulden en overgeleverd was aan de druk van de buitenlandse geldschietters. Congo koos dus niet zelf het ogenblik van de hervormingen. En al komt dit tijdstip overeen met het algemeen klimaat bij het einde van de koude

oorlog, economisch gezien kon er geen slechter moment worden gevonden. Sedert 10 jaar was de levensstandaard van de bevolking gedaald : de democratie is die van de lege maag, of beter gezegd van de nieuwe armen.

Congo was een welvarend land aan de vooravond van jaren '80. Het was de vierde belangrijkste Afrikaanse olieproducent met een jaarlijkse economische groei van 20%. Maar de ineensstorting van de olieprijs en de erosie van de dollar dreven het land in het nauw. Tussen 1984 en 1987 zakten de inkomsten met 60%. Het land is niet in staat z'n investeringsplan te financieren dat de deviezeninkomsten moest diversifiëren. In 1986 moet het land bij het IMF gaan aankloppen : het begin van de glijbaan.

Het IMF pakt de deficittaire budgetten aan, te beginnen met het openbaar ambt. Met z'n 88.000 ambtenaren was Congo een van de meest beambtenaarde landen van de wereld. Een dubbele erfenis van de Franse kolonisering die van Brazzaville de hoofdstad van Equatoriaal Afrika had gemaakt, en van generaal De Gaulle die er nadien de hoofdstad van het Vrij Frankrijk had geïnstalleerd. Maar los van alle historische context wordt de ambtenarij op het kapblok gelegd. Volgens de IMF-plannen zou de privé sector een job voor iedereen creëren. Maar hoe zou de privé zich kunnen ontwikkelen in een neergaande economie ? Congo was zopas 80% van z'n olie-inkomsten kwijt. Het tegendeel deed zich dus voor. De infrastructuur werd niet meer onderhouden en de bosontginning, de tweede grootste activiteit van het land, zakt met de helft omdat de producten niet meer via de waterwegen kunnen worden verspreid. Tegelijkertijd destabiliseert de anarchie van het buurland Zaïre de economie nog verder, die meer en meer gaat berusten op smokkel, waardoor de staat nog verder inkomsten verliest.

Gestremde democratie

Als in 1990 de politieke hervormingen zich aandienen is het land totaal

gedesorganiseerd. Voor velen komt de democratie overeen met tekort. Het multipartisme wordt door de vakbond met een algemene staking van twee dagen ingehuldigd. De regering bindt in en staat een loonsverhoging toe. Dit houdt meteen een breuk in met het IMF die dergelijke budgettaire ongerijmdheid niet duldt.

Congo staat dus helemaal alleen voor deze ongekende economische crisis op het ogenblik dat de politieke hervormingen moeten worden ingevoerd. In dergelijke omstandigheden slaat het nationaal bewustzijn, dat had moeten steunen op de democratie, om in clanrivaliteit. De politieke bewegingen enten zich op het regionalisme. Denis Sassou-Nguesso vindt z'n basis bij de Mbochis in het noorden. Pascal Lissouba, president vanaf 1992, vertegenwoordigt het zuiden, en Bernard Kolélas, burgemeester van de hoofdstad, de provincie Pool.

Gelijklopend met deze regionalisering bouwen deze politieke groepen privé-milities uit. Het gaat eigenlijk om een militarisering van de electorale machines van de partijen. Ze worden omkaderd door gepensioneerde militairen, en recruterende jonge werklozen en delinquenten die worden ingelijfd tegen de belofte van betaling. De drie milities vertonen gelijklopende criminele en ideologische punten. Hun loon laten ze betalen via plunderingen. De vijand verwijten ze een genocidaire politiek en hun acties worden dus door zelfverdediging verantwoord. In dit opzicht is er geen onderscheid tussen deze milities en de Interahamwe uit Rwanda. Ook in Brazzaville volgen de milities een methode van etnische zuivering die de gemengde buurten opsplijst in straten volgens origine.

Schulden betalen en verarmen

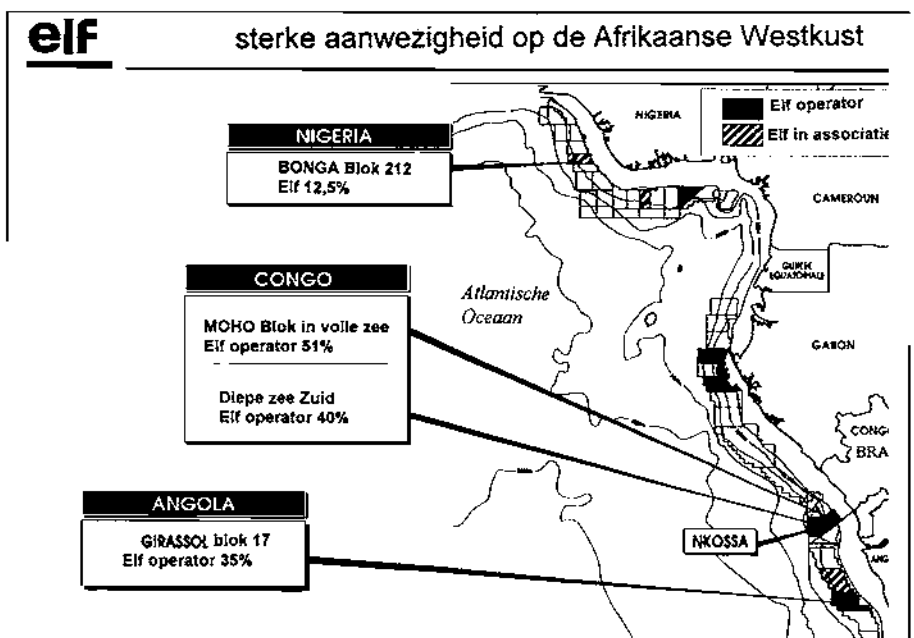
Maar tegengesteld aan Rwanda is Congo een potentieel rijk land. Jaarlijks worden 9 miljoen ton petroleum uitgevoerd, en de recente ontdekking van het petroleumveld in Nkossa zal van Brazzaville de tweede petroleumnatie van Afrika maken, met een verwacht

volume van 14 miljoen ton per jaar in het jaar 2020. Maar dit statuut van toekomstig eldorado belet niet dat het vandaag een schuld accumuleert van 5275 miljoen dollar (163 miljard B.F.). Gerekend per hoofd van de bevolking maakt dit zowat de zwaarste schuldenlast van de wereld, met een afbetaling die 50% van de exportinkomsten bedraagt.

Als we daarbij nog de affairistische houding rekenen van bepaalde petroleummaatschappijen en bepaalde politici, dan hebben we een beeld van oorzaken van de eerste burgeroorlog van Congo van juli 1993 tot juli 1994. In mei 1993 zit de soberheidspolitiek op z'n top: 25% loonsvermindering, en 10% ontslagen. De spanningen worden nog opgedreven door 8 maanden achterstal in de uitbetaling van de ambtenarensalarissen. In dergelijke context ontbond president Lissouba het parlement en schreef vervroegde verkiezingen uit. Om wat kalme te brengen en z'n herverkiezing veilig te stellen tekent Lissouba een voorschot van 150 miljoen dollar op petroleumverkoop aan het Amerikaanse Oxy. Daardoor kan hij de achterstallige salarissen betalen. Maar aan welke prijs! Oxy krijgt daarvoor 50 miljoen vaten, wat de prijs per vat op 3 dollar brengt, of 1/8 (één achtste) van de marktprijs d.w.z. 25 dollar. Nog nooit had een verkiezing zoveel geld gekost.

Toen dit akkoord aan het licht kwam, boycotte de oppositie de tweede ronde van de verkiezingen en roept het leger op in opstand te komen. De Ninjas, de militie van Bernard Kolélas, richten barricades op rond hun bolwerk, Bacongo. Strijdgewoel en wilde geruchten razen door de stad. De mensen die afkomstig zijn uit de streek Niari vluchten uit Bacongo, laten er al hun bezittingen achter en gaan schuilen bij familieleden. In andere wijken schieten de milities op de bevolking.

In november 1993 stuurt de premier, generaal Jacques Joachim Yhombi Opango, tanks naar Bacongo, maar slaagt er niet in de wijk in te nemen. De zetel van de partij van Kolélas wordt met de grond gelijk gemaakt, de oppositieradio "Radio Alliance" wordt verwoest. De etnieën van Pool en van Niari voeren een regelrechte burgeroorlog. Deze spreidt zich dan uit over gans de hoofdstad en rukt ook op in het binnenland. Deze toestand duurt verder tot juli 1994 als er een definitief staakt-het-vuren komt.

Milities

Deze gebeurtenissen vormen de basis voor wat er nu in juni 1997 is voorgevallen. Inderdaad, in 1993 en 1994 zijn er tonnen wapens het land binnengekomen, uit Gabon of Zaïre, dikwijls vriendelijk afgestaan door een "vriend" uit het buitenland. De gevechten zijn toen wel stilgevallen maar de wapens zijn gebleven. De rol van de milities werd aldus nog versterkt. Deze lagen op de loer om opnieuw te kunnen toeslaan.

Dat hebben ze gedaan op het slechtste moment, op de vooravond van de presidentsverkiezingen, nadat er een incident zich had voorgedaan dat de extreme verkramptheid van het land aantoonde. Frankrijk en Gabon legden een staakt-het-vuren op. Maar hoe diep is dit geworteld?

De gevechten van juni jongstleden alleen al hadden meer slachtoffers gemaakt dan die van juli 1993. De maanden nadien hebben dat aantal nog aanzienlijk verhoogd.

De presidentsverkiezingen konden uiteraard niet doorgaan op de voorziene datum. Lissouba verlengde dan maar zelf zijn presidentsmandaat. Kolélas, de burgemeester van Brazzaville, die zich lange tijd als een soort bemiddelaar wilde opstellen, aanvaardde in augustus het premierschap uit de handen van Lissouba, waardoor hij zijn neutraliteit prijs gaf.

French connection

De gevechten zijn blijven duren tot ver

in oktober, met sporadische beschietingen van Kinshasa vanuit Brazzaville aan de overkant van de stroom.

De coalities die in deze strijd werden aangegaan lijken een echte puzzel. Aan de kant van Nguesso vochten voormalige Mobutu-soldaten, ex-soldaten van het Habyarimana-regime van Rwanda én het officiële Angolese leger. Lissouba werd op het terrein gesteund door Angolese UNITA-troepen en kreeg ook politieke schouderklopjes van Kabila.

Een mogelijk raster dat eventueel helpt bij de lectuur van de gebeurtenissen zou ik de "French connection" noemen. Elf Aquitaine verloor haar monopoliepositie in Congo door Lissouba. Chirac hield Sassou Nguesso te vriend. Mobutisten en aanhangers van het voormalige Rwandese regime kenden ook hun weg naar Parijs. En president Dos Santos van Angola kent wel wat mensen bij Elf Aquitaine. Hoewel hier natuurlijk ook de overweging meespeelde dat Unita-troepen aan de zijde van Lissouba zouden durven dromen om het olierijke Cabinda te veroveren.

Intussen lijkt Nguesso het pleit te hebben gewonnen, en kreeg Lissouba politiek asiel in Burkina Fasso.

En de Congolezen blijven de burgers met de grootste schuld, die hen elke ontwikkeling ontzegt hoewel ze boven op de grootste petroleumreserve van Afrika leven.

Lichte bewerking van een artikel van Jean-François Pollet met dank overgenomen uit Avancées

'Ce magnifique gâteau africain!' (Koning Leopold II, 1870)

'Met de tram naar Kongo. Tervuren en de Koloniale Tentoonstelling 1897' is de titel van het zomergebeuren in het museum te Tervuren. Het hele concept van tentoonstelling en catalogus, zowel inzake inhoud als uitbouw is het werk van slechts één man, een zekere Maurice Wijnants, een gedetacheerde uit het onderwijs, gekozen voor "zijn uitgebreide historische kennis van Tervuren en omgeving en zijn haast encyclopedische archivale kennis van de vindplaatsen van de documenten en het iconografisch materiaal i.v.m. de geschiedenis van Tervuren" (p. 6). Na het bezoeken van de tentoonstelling en het lezen van de catalogus kan ik de lofrede voor de "archivale kennis" van deze man onderschrijven.

Zijn historische kennis daarentegen van de feiten die moeten getuigen over de "preciese rol" van Leopold II in de Kongo-Vrijstaat laat te wensen over. Het wordt ronduit wansmakelijk wanneer hij historische waarheden in twijfel trekt of volkomen negeert.

In zijn korte voorgeschiedenis van het kolonisatiestreven van Leopold II vermeldt hij eerlijkheidshalve ".....(dat) er reeds in 1896-97 geruchten opdoken over onheuse behandelingen van de Kongolese bevolking, zelfs over regelrechte wandaden begaan door sommige agenten in dienst van de Onafhankelijke Kongostaat" (p96).

Ter illustratie haalt hij een voorbeeld van onheuse (sic) behandeling aan: ".....een agent, die 1308 rechterhanden zou verzameld hebben van Kongolezen die niet voldoende rubber zouden hebben geogst" (p96). In alle ernst voegt de schrijver er aan toe dat ".....(het) in werkelijkheidafgekapte handen (waren) van lijken, niet van levende personen. Het verhaal van de afgekapte handen ging echter een eigen leven leiden, en werd ook in de daaropvolgende jaren in de kranten en satirische bladen telkens weer herhaald en breed uitgesmeerd" (p 96). Tot daar het citaat van de schrijver. Merk het gebruik op van de voorwaardelijk wijs waarmee hij de aanklacht in twijfel trekt alsmede de stelling dat het verminken van lijken geen aanleiding kan geven tot beschuldiging van 'onheuse behandeling'.

De auteur stelt zich niet eens de vraag waar de 1308 lijken zo plots vandaan komen. Nochtans hopen zich sinds 1890 de talloze bewijzen op van de gruwelpraktijken uitgevoerd door de administratie en het leger in de Kongo-Vrijstaat. Op 24 september 1896 meldt de krant 'Die Kölnische Zeitung' dat de rubberpionier Victor Fiévez welgeteld 1308 handen liet verzamelen in een streek die met de rubberbelasting achter was. De man in kwestie zal pas in 1899 reageren met een publieke verklaring waarin hij toegeeft dat de aanklacht gegrond was: ".....Dat men mij niet kome vertellen dat deze gewoonten niet meer van toepassing zijn; het gebeurt nog; men snijdt nog handen af en zelfs ...andere dingen; soldaten met drie, vier of vijf jaar dienst volgen van-

zelfsprekend onze instructies op; maar kunt u een jong soldaat, bezield met de wens zijn dapperheid te tonen, verbieden oorlogstroofeën mee te brengen?". Rubber is inderdaad een gegeerde grondstof. Vanaf 1895 zijn de grootste premies te verdienen met de oogst van het sap van bepaalde soorten oerwoudlianen dat kan gestold worden tot balletjes wild rubber. Het zijn de premies die de bezoldiging van de modale staatsagent interessant maken. De inlandse bevolking wordt verplicht rubber te oogsten. Hiertoe gebruikt de administratie het Arabische systeem van piketten van twee of drie gewapende mannen in elk dorp, voor toezicht op de uitvoering van de herendiensten. Arabische kolonnen worden als hulp-troepen uitgezonden voor strafexpedities tegen rubberweigeraars. Zo ook de rubberspecialist Victor Fiévez die werkzaam is in het Evenaarsdistrict. Hij oogst in 1895 meer dan 650 ton rubber, wat voor Leopold II meer dan drie miljoen fr. nettowinst betekent. (1 goudfrank = 123 Bf van 1 september 1894). De totale rubberproductie zal stijgen van 350 ton in 1894 tot 5 000 ton per jaar vanaf 1900. En dit terwijl de prijs per kilo zal verdubbelen van 5Fr in 1895 tot 10 Fr in 1906 als gevolg van de plotselinge vraag naar rubber voor autobanden. De vorst houdt echter de budgettaire inkomsten op papier zeer laag om te verbergen dat zijn 'filantropische onderneming' plots een winstgevende zaak is geworden. Het ivoor wordt eveneens via herendiensten geïnd. Kongo behoort tot de grootste ivoorexporteurs ter wereld. In die mate dat men zich reeds in 1897 zorgen begint te maken over het overleven van de olifant.

Kongo is het privédomen van de koning. Bijgevolg erkent hij niet de grondrechten van de Afrikanen en behoren de gronden hem toe, evenzo de lianen en de olifanten behoren hem toe, ergo alle rubber en ivoor behoren hem toe. Zo ontnemt hij de Kongolezen de twee enigste producten die handelswaarde hebben. In de moderne geschiedenis is er geen ander voorbeeld van een staatshoofd dat heerschappij en administratie ziet als de beslaglegging op collectieve renderende bezittingen van zijn onderdanen. En voor de

exploitatie van zijn domein heeft hij de arbeiders bij de hand: zijn onderdanen die de rubber en ivoor moeten leveren als belasting in natura. En om belasting in natura te kunnen blijven innen zal hij nooit de circulatie van geld in het Kongolese binnenland invoeren.

De koloniale tentoonstelling van 1897 is een handelsbeurs voor de uitverkoop van Afrika. Kunstenaars worden aangetrokken om het ivoor te bewerken. Een levensgroot borstbeeld van Leopold II wordt een 'topstuk' van de chryselefantiene kunst. Tonnen exotisch hout worden aangevoerd om de expositiezaalen te decoreren waarvan de opdrachten worden toevertrouwd aan kunstenaars en architecten. Voor de inrichting van een ruimte voor koloniale exportproducten waarin 74 firma's hun waren zullen aanprijzen wordt Henri Vandevelde aangesproken. Een Afrikaans dorp met zeshonderd zwarten wordt te kijk gesteld in het aangrenzende park. En een waaier van randactiviteiten moeten de bezoekers ontspanning verzekeren. Het prijskaartje wordt betaald met de fabuleuse winsten uit de kolonie.

100 jaar later wordt deze gebeurtenis opnieuw op een jubelend toontje in de verf gezet. Het is op het gênante af dat slechts in bedekte woorden iets van de ware toedracht van de wanpraktijken van Leopold II wordt geschetst. Na 100 jaar krijgt de geschiedenis nog geen recht, mag de waarheid nog niet worden gezegd kan het taboe nog niet worden doorbroken. De vroegere Belgische kolonie blijft nog steeds 'un gâteau magnifique' waar het kapitaal nog steeds gretig naar hapt en grote belangen te verdedigen heeft. Of zijn de Generale Bank en de bank Belgolaise onbaatzuchtige mecenasen van deze herdenkingstentoonstelling?

M.-J. Vanmol

De tentoonstelling loopt nog tot 12 november in het Museum te Tervuren.
Bronnen:

- Van Hertogen en Kongolezen. Tervuren en de Koloniale Tentoonstelling 1897. Maurits Wijnants, 1997.
- E. D. Morel tegen Leopold II en de Kongostaat. A. M. Delathuy, EPO 1985.

Leo Michielsen

Een trouwe vriend van 'Vrede' is heengegaan

Was het een voorgevoelen, was het intuïtie, toen enkel trouwe en nabije vrienden besloten een keuze uit zijn laatste opstellen te publiceren?

Ieder van hen kende al te goed zijn wankelende gezondheidstoestand en de kwellende bedroefdheid over de toestand waarin zijn lieve echtgenote Malvine verkeerde.

Ou-leerlingen, die zelf gerenommeerde profs werden en enkele getrouwen wisten bij voorbaat dat het publiceren van deze laatste opstellen in boekvorm, een welgemeende blijk van waardering zou zijn. Onder de titel "Stappen naar de verte" zou deze publicatie zeker een waardevolle genoegdoening schenken in zijn laatste levensdagen. Tijdens de gezamenlijke ontmoeting na de publicatie ten huize van Leo Michielsen, bleek dit maar al te waar te zijn.

Zoals hij dit zeer goed kon, schreef hij zijn weldoordachte teksten op een zo bevattelijke manier dat ook de minder gevormden van de inhoud kan genieten. Een belangrijk deel van zijn opstellen zijn toepassingen van een dialectische denkmethode die meestal stof biedt voor een werkhypothese. Geen dogmatische toepassingen maar levendige aanpassingen aan nieuw gegroeide omstandigheden en machtsverhoudingen.

Geboren in 1911 was hij één van die studenten die de opening van de Vlaamse Universiteit van Gent in 1930 kon meemaken onder het rectoraat van de sociaal getinte August Vermeylen. Hij was er een actief lid van het oude vrijzinnige studenten-genootschap "t Zal Wel Gaan", verzamelpunt van de anti-fascistische studenten in de dertiger jaren. Anti-fascistische studenten waarvan velen de weg opgingen van het daadwerkelijk verzet tegen de nazi-bezetter.

Ook Leo werd een actief verzetstrijder en belandde net als zovele van zijn medestanders in het beruchte kamp van Buchenwald. Lid van de KPB sinds 1940, behoorde hij tot de enige partijorganisatie, die als partij, in ver-

zet kwam tegen de nazi-bezetter. Onmiddellijk na de bevrijding uit het concentratiekamp hernam hij zijn militantenwerk op een veelzijdig vlak. In de KPB, in de redactie van het progressief blad "Debat", en het genootschap "De nieuwe rechten van de mens", en vooral als voordrachtgever kwam hij aan zijn trekken.

Vanaf de oproep van Wroclaw, gericht tot de grote mogendheden, om langs vreedzame weg de conflictsituaties op te lossen, over de oprichting in Parijs van "Les partisans de la paix", nam hij actief deel aan alle vredesinitiatieven. In België werd de Belgische Unie van de Vrede opgericht onder impuls van Rosie Hollender, Remy Gilles, René Klutz, André De Smet, Leo Michielsen. Later zou de vzw Vrede, die dit jaar de 40ste verjaardag van het gelijknamige tijdschrift viert, opgericht worden.

Al de vredesacties, gaande van de strijd tegen de gecamoufleerde herbewapening van West-Duitsland in een Europese Defensie Gemeen-

schap, de strijd tegen de 24 maanden legerdienst, de ondersteuning van de "Oproep van Stockholm" tegen de atoombewapening en vooral de campagne tegen het opstellen van de raketten in België en de NAVO-politiek, vormden onderdeel van zijn actieve inzet.

In de strijd voor het zelfbeschikkingsrecht van het Vietnamese volk stond hij vooraan in de verdediging van deze onafhankelijkheidsstrijd.

Kortom, het ijveren voor een duurzame vrede vormde een essentieel werkterrein van zijn inzet voor sociale rechtvaardigheid en meer democratie.

Leo Michielsen beperkte zich in de strijd voor duurzame vrede niet tot een sentimenteel pacifisme, maar verbond de actie voor vrede aan de diepere oorzaken die aan de grondslag liggen van conflictsituaties en oorlog. Grondige maatschappij-analyse droeg bij om de grondoorzaken van internationale tegenstellingen bloot te leggen. Koloniale onderdrukking, sociale uitbuiting, etnische onderdrukking, miskennis van mensenrechten en tegenstellingen binnen de imperialistische ontwikkeling liggen voornamelijk aan de oorzaak van gewapende conflicten.

Deze analyse is Leo heel zijn gevuld leven aanhankelijk gebleven.

Ook vrede vzw vertrekt van een gelijkwaardige analyse die ons nauw verbindt met de gedachtengang van onze vriend Leo. Mogen zijn werken en ook zijn laatste opstellen gebruikt worden door vele militanten uit de democratische beweging als basisteksten voor hun verdere analyse van de maatschappelijke verhoudingen. Het kan ieder van ons helpen een klaardere kijk te krijgen op de complexe ontwikkelingen van de hedendaagse maatschappij.

Louis Roth

Peru, om het Peruviaanse goud: geen genade!

Sinds Peru zijn poorten wijd opende voor de multinationale mijnbouw, heeft de snelle vlucht van de goudexploitatie ook de meest ongere elementen aangetrokken. Dit nieuwe Andes-Eldorado heeft gigantische mijnen in open lucht, waar men kinderen aantreft die tien werkuren doorbrengen in de diepste kloven.

In het departement van Cajamarca in het noorden van Peru ontgint de Minera Yanacococha N.V. openluchtmijnen van Carachuga en van Maqui. De nog niet in exploitatie genomen concessies van dit bedrijf strekken zich uit over een derde van dit departement. De landbouwgemeenschappen van deze regio vrezen voor hun toekomst, maar wat doet het ertoe? Met 25 ton goud opgedolven in 1996 is de Minera Yanacococha de grootste goudproducent geworden van Latijns Amerika. Dat is ook het resultaat van een "joint-venture" met de Amerikaanse multinational Newmont Gold Co. Een kaderlid verklaarde hetgeen volgt: "Ik houd eraan in 't bijzonder president Alberto Fujimori te danken dat hij ons een stabiele economie bezorgde en een regering die klaar staat om samen te werken." Inderdaad, in het begin van de negentiger jaren, hebben de zeer gunstige exploitatievoorwaarden voor vreemde investeerders de goudmijnen een hoge vlucht bezorgd. Ook de pacificatie in het land door de opeenvolgende slagen die het leger toebracht aan de terroristische guerrilla "Het Lichtende Pad", hebben de vlucht van de goudontginning in de hand gewerkt.

Vandaag leiden een twaalfstal Canadese, Britse en Amerikaanse bedrijven de werken op de concessies, die 19 miljoen hectaren bedragen. De productiekosten behoren tot de laagsten van de wereld, waardoor die goudmijnen zeer competitief zijn. De in totaal 65 ton goud die erin 1996 werden gewonnen, plaatst Peru op de 11de plaats van de wereldproductie.

Maar op de bodem van de mijn

Daar is er soms zo weinig lucht dat de carburelampen uitdoven! Een 45.000 tal mijnwerkers produceren bijna de helft van het Peruviaanse goud, weet de socioloog Francisco d'Echave, medewerker van een niet-gouvernementele organisatie, mee te delen. En in welke voorwaarden?

Rinconada, in het departement Puno, is een mijnwerkersstad van 20.000 inwoners, gelegen op 5200 m hoogte. Een jongen van om en bij de 14 jaar duikt op uit een mijngalerij, die geboord is aan de voet van een gletsjer. Tien werkuren op de bodem ervan, om het goud te verzamelen uit de ingewanden van de berg, vooral dan dat soms zijn mijnlamp uitdooft. De jongen wankelt dan ook en rilt van kou en vermoeidheid. Hij kauwt coca om niet in te storten. Het kind ontvangt geen salaris, alleen krijgt hij de belofte dat hij twee dagen per maand voor eigen rekening naar goud mag zoeken. Maar als ze dan toevallig weinig of zelfs niets vinden, dan hebben ze hun kans verkeken!

De overleving van de familie hangt heel dikwijls af van het werk van vrou-

wen en zeer jonge kinderen. Deze laatsten verzamelen de afval van goudhoudende mineralen. Met hamers kloppen ze die klein en de brokken worden dan in een primitieve molen vergruisd.

In de plaats Rinconada zijn geen wettelijke concessies, waardoor er geen werkcontracten zijn. Een handvol kleine patroons hebben zich georganiseerd tot een ware maffia, die hun wetten opleggen aan vierduizend mijnwerkers.

Victor Burgos vertelde aan het dagblad "La Republica" het volgende: "Ik was er vlug van overtuigd, dat we hier geen enkel recht hadden en dat diegenen die protesteerden, werden weggezonden".

Victor probeerde dan een syndicaat op te richten, maar hij werd met de dood bedreigd, zodat hij verplicht werd de streek te verlaten. Dezelfde rechteloze situaties treft men aan in het Amazonegebied Madre de Dios.

Een ecologische catastrofe

Pater Xavier Arbex, auteur van een studie over de ecologische gevolgen voor het land, schrijft het onomwonden. Het kwik dat gebruikt wordt om gemengd te worden met het stofgoud, vergiftigt de longen van de mijnwerkers. Ook de lucht en het water van de Amazonestroom worden bevuild. Elk jaar worden 15.000 ha woud verwoest door de bulldozers, samen met elk dierlijk leven.

Infrastructuur, zowel sanitair als sociaal ontbreken, maar de mijnwerkers verliezen er de moed niet bij. Zij hopen vroeg of laat uit de ellende te geraken.

In Santa Filomena, Huanco, Sol de Oro in het woestijnachtige gebied van de Andes, dat zich uitstrekt tussen Ica en Arequipa, hebben de uitgestotenen zich georganiseerd. Met een rudimentaire uitrusting en dynamietstaven hebben ze toch 7 ton goud gewonnen! Rondom deze mijnen hebben een 3000-tal families hun hutjes opgetrokken. De ver-

tegenwoordiger van deze gemeenschap, Mauro, vertelde dat ze proberen hulp te krijgen van de regering, de kerk en de niet-gouvernementele organisaties.

Santa Felomena beschikt al over een lagere school, maar een gezondheidscentrum ontbreekt nog. Een ingenieur ijvert voor de verbetering van de exploitatie en tracht te bekomen dat de concessie geregistreerd wordt.

Alfredo Silva, een vakbondsleider, is de auteur van een studie over het ambachtelijk winnen van goud, wat deze mijnen bijzonder goed uitkomt. Eigenlijk is Peru een bedelaar, gezeten op een zak goud!!

Heimwee naar die kerst

*Een nacht vol sterrengewemel.
Een heldere maan hield de wacht.
De sterren weerspiegelden in de sneeuw.
Zo prachtig had ik het nooit bedacht.*

*Een tocht waar ik steeds weer blijf van dromen.
Het Goddelijk Kind weer op aarde gekomen.
Aan vaders hand stapte ik door de nacht.
Nu nog voel ik zijn sterke kracht.*

*Hoopvol stapten we toen weer naar huis.
En ja hoor, in die wonderlijke nacht
had de engel Gabriël weerom
bij ons een bezoekje gebracht.*

Jozef Vandromme

René Van Nerum

De Kredietbank heeft bekend gemaakt dat vanaf volgend jaar het vijf frank zal kosten om aan een loket zijn geld af te halen en drie frank als het uit de muur komt. Zo zijn ze. Eerst maken ze de mensen wijs dat alles vlotter zal verlopen als ze hun geld aan de bank toevertrouwen en dat het, met zich aanschaffen van kredietkaarten, allemaal eenvoudiger zal zijn, en dan, als de mensen in de val zijn getrapt doet men hun betalen om hun eigen geld af te halen. Machtsmisbruik.

De Britse "Daily Mirror" heeft bekend dat prinses Diana bij haar ongeluk een ring droeg die 1,6 miljoen dollar (60 miljoen BF) heeft gekost. Een geschenk van haar vriend Dodi Fayed. Het sieraad werd gekocht in een juwelenwinkel naast het Hotel Ritz waar beiden hun laatste avond doorbrachten. Sober en eenvoudig tot op het laatste ogenblik.

Te Gent werd nogmaals een Internationale Handelsbeurs georganiseerd. Gastland was deze maal ... Saoudi-Arabië. Daar waar men in "hogere" kringen steeds de mond vol heeft over mensenrechten is het wel merkwaardig dat een land, met een feodaal regime, waar men mensen met een zwaard het hoofd afhakt en vrouwen een absolute minderheidspositie hebben, hiervoor in aanmerking komt. Doet zo iets geen vragen oproepen?

Het Huis van Afgevaardigden van de Verenigde Staten heeft zijn goedkeuring gehecht aan een wetsvoorstel met betrekking tot wapens aan buitenlandse staten. Voortaan zouden geen wapens meer mogen verkocht worden aan landen die ondemocratisch worden beschouwd of mensenrechten met de voeten treden. Saoudi-Arabië, e.a. Golfstaten, Turkije, Egypte, Israël, Taiwan, talrijk Zuid-Amerikaanse Staten, enz waar met deze grote principes een loopje wordt genomen zullen echter op de uitzonderingsmaatregel kunnen rekenen van de president. Deze moet namelijk oordelen of met bepaalde wapentransacties de nationale veiligheidsbelangen niet worden gediend.

Het salon "Top Rosa" is een internationale jaarbeurs voor professionelen van het toerisme dat eind september doorging in het Franse Deauville en waaraan 5.500 exposanten deelnamen. De directeur-generaal François Alexandre vond het vooraf nodig bekend te maken dat hij niet nodig achtte de staatssecretaris voor toerisme, mevr. Demessine, uit te

nodigen omdat dit een communiste is. Het Nationaal Syndicaat van de reisagentschappen reageerde woedend er op wijzend dat het hun roeping is alle grenzen te openen, en zich pluralistisch op te stellen en zette de rabiante anti-communist Alexandre aan de deur.

Columbia, een van de belangrijkste ketens van privé-hospitalen in de V.S. - 300 instellingen - zit in nesten. In Columbia worden namelijk de terugbetaalde rekeningen voor operaties overgefactureerd. Een van de oud-voorzitters, Make Gardmee, die ontslag nam voordat het schandaal uitbarstte, beperkte de filosofie van Columbia tot volgende en enige regel: "Wij werken voor de aandeelhouders en de patiënten zijn een bijkomstige zaak". Moraliteit: Het is beter een ongeduldige aandeelhouder te zijn en in goede gezondheid dan een zieke patiënt.

Zijn naam is Noam Friedman. Op 3 januari van dit jaar legde hij met zijn mitraillette in Hebron zeven Palestijnen neer. Aangehouden door soldaten van het Israëlische leger verdween hij plots uit de circulatie. Vervolgens liep hij vrij rond in de straten van Jeruzalem en sleet gelukkige dagen in familiekring. Omdat de pers zich hierover vragen stelde werd hij voor een militair tribunaal gedaagd. Door deze werd hij beschouwd als een geestesgestoorde en dus niet schuldig bevonden op het ogenblik van de feiten maar wel, voor hoelang, in een instelling opgenomen. Als een Palestijn, in wettige zelfverdediging, een steen werpt naar een Israëlische soldaat is het een terrorist, als een Israëliër op een Palestijn schiet is het een geestesziekte.

In de Verenigde Staten worden sinds kort alle "gangen des doods" leeg gehaald. Zo werden in Texas, sinds het begin van dit jaar, een en zeventig mensen geëxecuteerd. Gewoonlijk worden deze doodstraffen om middernacht uitgevoerd. Sandra O'Connor, rechter van het Hoog gerechtshof, die de uitvoering moet bijwonen is de mening toegedaan dat dit te vermoeiend is en heeft voorgesteld dit fatale uur te vervroegen. Reeds in verschillende staten wordt de elektrische stoel, of de dodelijke injectie, om 21 uur bediend.

Bij Christie's in New York werd, tijdens een liefdadigheidsverkoop, een kled van de prinses van Wales verkocht voor 200.000 dollar. Diana had het 36.800 dollar betaald en droeg het slechts éénmaal, dit tergelegenheid van de première van de Franse film "Les Misérables" in Londen in 1985.

Bruno Mégret, de rechterhand van J.M. Le Pen van het Front National, en echtgenoot van de burgemeester van Vitrolles maar zelf geen gemeenteraadslid, verklaarde nochtans namens de gemeenteraad dat de namen van straten en pleinen als Nelson Mandela, François Mitterrand, Olaf Palme, Salvatore Allende of Dulcie September (de verantwoordelijke van het ANC die destijds te Parijs vermoord werd) zullen gewijzigd worden. Zijn nieuwe namen zijn Place de Provence, Avenue de Marseille en... Pierre Stirbois de vroegere topman van het F.N. die enkele jaren geleden verongelukte.

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, M. Albright, heeft bekend gemaakt dat Argentinië opgenomen wordt als "strategische partner" van de NAVO. Washington wil namelijk Argentinië uitspelen om de eenheid van de landen in Latijns-Amerika te breken. Het gaat hier om een vertrouwensstatus voor niet leden van de NAVO.

Tot heden hebben Israël, Egypte, Jordanië, Japan, Zuid-Korea, Australië en Nieuw-Zeeland; slippendragers van de V.S. dit statuut ondertekend. Dat het "partnerschap" van Argentinië door Albright en niet door de NAVO zelf werd aangekondigd wijst er nog maar eens op dat de "bondgenoten" niet veel te zeggen hebben. De aanwezigheid van Israël in deze club wijst er bovendien op dat de V.S. en de NAVO positie gekozen hebben in het Israëlisch-Palestijns conflict.

In het maffiaparadijs Rusland, waar zelfs ministers de belastingontduikers beschermen, bestaat er sinds 1992 een wet voor de bestraffing van het misbruik van sociale goederen maar tot op heden werd voor deze praktijken geen enkel proces ingespannen.

In het kader van de aan gang zijnde onderzoeken van het congres naar de financiële praktijken van de Amerikaanse democratische partij in 1995 en 1996 werden de presidentiële "koffiebabbels" onder de loupe genomen. In zijn geheel werden 1500 personen door Clinton in het Witte Huis verwelkomd.

Op 5 oktober werden video-opnamen van 44 onderonsjes vrij gegeven waarin de president zijn gasten verwelkomd en hartelijk dankt voor hun aanwezigheid. Volgens het magazine "Time" zou het totaal van deze gasten aan het kiesfonds van de president 27 miljoen dollar (± 1000 miljoen frank) bedragen. Het inzamelen van gelden in federale gebouwen is door de Amerikaanse wet uitdrukkelijk verboden.

1

2

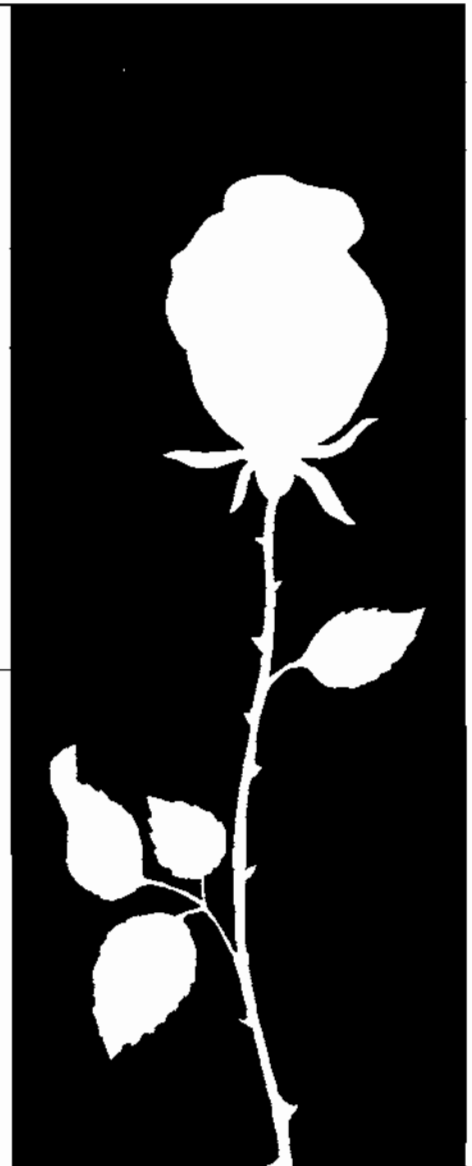
3

4

5

6

Bestelbon - Wenskaarten (dubbel en in kleuren)

Naam.....

Adres.....

Aantal nr. 1 nr. 2 nr. 3 nr. 4 nr. 5 nr. 6
van

Prijs: 25 fr. per stuk + 15 fr. port

 5 stuks voor 100 fr. + 16 fr. port (mèt omslag)

Ik betaal op de postcheckrekening van Vrede, Galgenberg 29,
9000 Gent, nr. 000-0956015-80 het bedrag van fr.